

Fogyasztóvédő Alapítvány Heti sajtószemle 2021. 2. hét

Már elektronikus is lehet a jótállási jegy

CSONGRÁD-CSANÁD MEGYE. Az új digitális lehetőségekhez alkalmazkodva a vállalkozás elektronikus úton, például e-mailben vagy applikáció segítségével is átadhatja a jótállási jegyet a vásárlónak, sőt, maga a számla is lehet egyúttal jótállási jegy, amennyiben tartalmazza annak kötelező tartalmi elemeit. A hagyományos, üzletben történő vásárlásnál választás szerint papíralapon és online is átadható a jótállási jegy. Ha az eladó elektronikus úton kívánja azt a fogyasztónak átadni, ám a vevő annak papíralapú változatát kéri, akkor a vállalkozás köteles a jótállási jegyet "kézzel foghatóan" biztosítani. Az e-jótállási jegy alkalmazása azonban nem kötelező.

Itt az elektronikus jótállási jegy

ALKALMAZÁSA NEM KÖTELEZŐ - A VÁSÁRLÓ A MEGSZOKOTT PAPIRALAPÚ VÁLTOZATHOZ IS RAGASZKODHAT

Január 1-től az egyes tartós fogyasztási cikkekre vonatkozó kötelező jótállás szabályozása is módosult. A legfontosabb változásokat egy hete vettük sora, ezúttal a jövő megoldását, az elektronikus jótállási jegy fontos tudnivalóit részletezzük.

CSONGRÁD-CSANÁD MEGYE

- Az új digitális lehetőségekhez alkalmazkodva a vállalkozás elektronikus úton, egyebek között például e-mailben vagy applikáció segítségével is átadhatja a jótállási jegyet a vásárlónak - hívta fel a figyelmet a Gazdasági Versenyügyi Tanácsadó Iroda. Lapunk állandó fogyasztóvédelmi partnere hozzáfűzte, a vevőnek elektronikusan átadott számla is lehet egyúttal jótállási jegy, amennyiben tartalmazza annak jogszabályban rögzített kötelező tartalmi elemeit.

LETÖLTHETŐSÉG

A vállalkozás legkésőbb a termék átadását vagy üzembe helyezését követő napon köteles eljuttatni a vásárlónak a jótállási jegyet. Ez történhet e-mailben, a felhasználói fiókban történő elhelyezéssel, de letöltési lehetőséggel vagy applikáció útján is biztosítható.

Fontos, hogy ha a vállalkozás a jótállási jegyet elektronikus dokumentumként nem közvetlen "megküldéssel" adja át, hanem letöltést biztosító elérési cím formájában, akkor annak letölthetőségét a jótállási idő végéig nem szüntetheti meg, addig a cím elérhetőségét biztosítani kell.

Üzletben történő vásárlásnál a vállalkozás választása szerint papíralapon és online is átadhatja a jótállási jegyet. Ha a vevő annak papíralapú változatát kéri, akkor a vállalkozás köteles a jótállási jegyet "kézzel foghatóan" biztosítani.

ALÁÍRÁSOK

Az esetleges visszaélések lehetőségét csökkenti az a módosítás, hogy a papíralapú jótállási jegynek tartalmaznia kell a vállalkozás bélyegzőlenyomatát, valamint a kiállítás során eljáró személy aláírását is, e-jótállási jegy esetén pedig az elektronikus aláírást. Természetesen az elektronikus jótállási jegyeken is fel kell tüntetni a kereskedő nevét, címét - ha nem azonos a

forgalmazóval, a gyártó nevét, címét -, a termék beazonosítására alkalmas megnevezését és típusát, és ha van, a gyártási számát. A jótállás kezdete szempontjából alapvető a vásárlás vagy üzembe helyezés időpontjának pontos rögzítése. Fontos, hogy a sávos jótállás január 1-jétől az eladási ártól függően egy, két vagy három év lehet.

EGYSZERŰBB

Ismertetni kell a fogyasztó jótállásból eredő jogait is, érvényesíthetőségük határidejét, helyét és feltételeit. Tájékoztatni kell arról is, hogy jogvitánál - annak megállapodásos rendezése érdekében - a fogyasztók a megyei békéltető testület eljárását kezdeményezhetik.

Az e-jótállási jegy alkalmazása nem kötelező, a vállalkozások dönthetnek úgy, hogy a továbbiakban is kizárólag papíralapú dokumentumot állítanak ki. Ugyanakkor az új lehetőség egyszerűsíti az adminisztrációt, csökkenti a cégek nyomtatási költségeit. A vevőknek nem kell évekig őrizgetniük a papíralapú jegyeket, hiba esetén nem kell az egész lakást feltúrniuk érte, mert a telefonjukról vagy e-mail-fiókjukból előkereshetik. Vásárláskor pedig a pénztár után nem kell az ügyfélszolgálaton is sorba állniuk, hogy a jótállási jegyet lepecsételtessék.

Hagyományos jótállási jegyet is kérhetünk a továbbiakban is.

K. A.

[Eredeti](#)

(Délmagyarország, 2021. január 11., hétfő, 1+2. oldal)

Vásároljunk tudatosan, ami nem mindig könnyű

Sok esetben érdemes a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) honlapját olvasgatni

DUNAÚJVÁROS Teljes joggal hívják fel sokszor a tudatos vásárlás fontosságára a figyelmünket. Már csak azért is, mert nem mindegy, hogy mire költünk, a pénzünket a kútba dobjuk, vagy tényleg jó minőségű, hasznos, élelmiszer esetében egészséges árut vásárolunk.

De hogyan tájékozódjunk? És a problémák itt kezdődnek. Elsőre: annyira apró betűs az adott árról szóló információ, hogy azt gyakorlatilag nem lehet elolvasni. Ennek egyik oka, hogy van, amikor egy élelmiszereken vagy akár egy műszaki cikken több mint tíz nyelven van feltüntetve az információ, és sokszor előfordul, hogy magyarul nincs is.

Még a járvány előtt jártunk Lengyelországban, és egy nálunk is, és nálunk is népszerű multinacionális áruházban vásároltunk egy nálunk is kapható terméket, mondjuk úgy, a cég saját márkás termékét. Nálunk szinte a világ összes nyelvén olvasható valami semmitmondó információ, azonban a lengyeleknél egy részletesebb útmutatót kaphatunk, és mindössze két nyelven, lengyelül és angolul, ebből kiindulva olvasható betűkkel.

De ott van példának Kanada. Több mint kétszáz népcsoport él náluk, de a multikulturális törvény alapján az információk csak angolul és franciául jelennek meg bármilyen terméken.

Szóval nem egyszerű nálunk tudatosan vásárolni, mert nehéz információhoz jutni. Viszont tanácsos a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) honlapját olvasgatni, mert ott nagyon sok hasznos információhoz juthatunk. Rengeteg terméktesztelésnek az összegzését közlik, ami időnként nagyon meglepő eredményeket mutat. Sok esetben a nagy nevű cégek drágán kapható termékei a mezőny végén kullognak. Például a pirospaprika tesztjénél volt olyan népszerűnek mondott márka, amely a vakkóstelés során az emberi fogyasztásra

alkalmatlan kategóriába került. Vagyis legyünk résen, mert ahogy mondani szokás, a pénztártól való távozás után panasznak helye már nincs.

Miért kell a magyar vásárlót időnként törökül vagy lettül is tájékoztatni?

A Nébih tesztjeinek eredményei mértékadóak

ACs

[Eredeti](#)

(Dunaújvárosi hírlap, 2021. január 09., szombat, 2. oldal)

Új köntösben a maradék

Az ételek kidobása helyett válasszuk az újrahasznosítást!

ÍZVILÁG. Olykor hajlamosak vagyunk túlzásokba esni, ha az ünnepi fogásokról van szó. Úgy gondoljuk, mindig jobb, ha több étel kerül az asztalra, nehogy a vendégek közül valaki éhesen távozzon. Azonban a mértéktelenségből adódóan rendkívül sok maradék halmozódik fel, drasztikus mennyiséget képesek vagyunk szemétkébe dobni, nem is gondolva arra, mennyi más megoldás létezik. A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) pár éve indította el a "Maradék nélkül" programot, amelynek célja, hogy az évi fejenként 65 kilogrammnyi kidobott élelmiszer mennyiségét csökkentse, és tippekkel szolgáljon a maradékmentés témakörében.

Az egyik legismertebb módszer az el nem fogyasztott ételek tartósítására: a fagyasztás. A Nébih ajánlja, hogy dátummal ellátva, kisebb porciókban fagyasszuk le a megmaradt fogásokat, amelyek így akár 4-6 hónapig is elállnak. Javasolják, hogy rendszeresen ellenőrizzük a készletet, akár papíron is számontarthatjuk, hogy mit is rejt a mélyhűtőnk. Bár odakint hideg van, mégsem érdemes kirakni a becsomagolt ételt az erkélyre, udvarra. Azt is szem előtt kell tartani, hogy ez a módszer nem pusztítja el a kórokozókat, csak lelassítja a szaporodásukat, így étkezés előtt mindenképp fontos felforralni a fogást. Akár a kisállatok ételmezésére is felhasználhatjuk az el nem fogyott falatokat, de mindenképp utána kell járni, hogy a karácsonyi ételekből melyeket kaphatják meg biztonsággal a házi kedvencek. Ami ezek után is végképp a nyakunkon marad és lehet komposztálni, azzal tegyük meg, hiszen a most komposztálásra ítélt ételek, illetve alapanyagok lebomlásukkal gazdagítják a talajt, ennek hatásáért veteményezéskor még hálásak leszünk.

Miből mit?

Vannak ételek, amelyek nem finomak felmelegítést követően, például a krumpli és az abból készült püré vagy főtt változata. Ha kicsit több készült belőle, mint amire szükség volt, ne dobjuk ki, hiszen rengeteg a lehetőség az újrahasznosításra! A héjas krumplit félbevágva akár megtölthetjük, de készíthetünk belőle rakott krumplit is.

A héjában sült burgonyát vágjuk ketté, és kaparjuk ki a közepét, amit azután törjünk össze és keverjük hozzá apró bacont vagy sonkát, és egy kis tejfölt is, ízesítsük sóval és borssal, majd töltsük vissza az üres krumplicsónakokba! A tetejét szórjuk meg reszelt sajttal, majd 180 fokban hagyjuk pihenni körülbelül 10 percre, míg meg nem pirul. Ebben az a nagyszerű, hogy egyébként bármit felhasználhatunk a töltelékhez, akár bolognai ragut, pörköltöt, gombapaprikást, reszelt májat is.

Recept

Maradékmentő húsos szendvics Hozzávalók:

- 2 evőkanál mogyoróolaj - 1 darab póréhagyma - 10 dekagramm csirke - 1 evőkanál halszós, ugyanennyi a szójaszószból és a csiliszószból is - néhány bagett - 1 evőkanál mustár - néhány darab csemegeuborka - 50 gramm cheddar sajt

Elkészítés:

A karikára vágott póréhagymát a mogyoróolajon megfuttatjuk, jöhet rá a maradék "tépett" csirke, vagy a levesből megmaradt főtt hús is megállja a helyét, csirke helyett pedig készülhet kacsból, disznóból, marhából is. A húst fűszerezzük szója-, hal- és édes csiliszósszal. Ha valaki nem szereti az ázsiai ízvilágot, rakhat rá balzsamecet, barna sört is, de érdemes körbenézni a konyhaszekrény polcain. Miután a húst alaposan átforgattuk, süssük ropogósra. Végezetül vágjuk félbe a bagettet, egyik felére kerülhet mustár, majd a fűszeres maradékmentő hús. Jöhet rá egy pár karika csemegeuborka, egy-két szelet sajt. A bagett másik felével befedjük a szendvicsünket, és már tálalhatjuk is. Ha van otthon bármilyen friss zöld fűszerünk, akkor azt se hagyjuk le róla.

Amikor a burgonya új értelmet nyer

AB

[Eredeti](#)

(Észak-Magyarország, 2021. január 09., szombat, 11. oldal)

A túrázók is sokat segíthetnek

Érdemes bejelenteni, ha vaddisznók tetemére lelünk

HEVES MEGYE - Sajnálatos tény, hogy immár az afrikai sertéspestis okozta fertőzés a Mátra után a Bükkben is megjelent. Emiatt egyre gyakrabban fordulhat elő, hogy az erdőlátogatók kirándulásuk során vaddisznó tetemet találnak. Az Egererdő Zrt. - mint a terület legnagyobb vadgazdálkodója - a túrázók segítségét is kéri a probléma kezeléséhez - adta hírül a napokban Vigh Ilona, a társaság kommunikációs és közjóléti vezetője.

Arra kérnek minden kirándulót, erdőt járót, hogy jelentse a megtalált, elhullott vadon élő állatok észlelési helyét és körülményeit. Ha lehet, a meglelt tetemekről küldjenek fotót és pontos GPS-koordinátát a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal zöldszámára, illetve az Egererdő Zrt. e-mail-címére.

A vadgazdálkodó cég köszöni a túrázók segítségét, ugyanis ez is hozzájárulhat a sertéspestisjárvány terjedési területének minél pontosabb felméréséhez, s így a fertőzés megfékezéséhez is, írja lapunknak eljuttatott közleményében az Egererdő.

Az elpusztult állat veszélyt hordozhat

M. H.

[Eredeti](#)

(Heves megyei Hírlap, 2021. január 11., hétfő, 3. oldal)

Fokozottan felügyelik a versenyt

Nem mindegy, hogyan befolyásol a hirdetés, előfordul, a reklám vírustagadót idéz

Erőfölennyel való visszaélés, kartellgyanú, a verseny korlátozása rögzített árakkal, túlzott csodahatás a webes reklámban. A tipikus ügyek mellett újabban erősödik egy előnyös stratégiai irány a Gazdasági Versenyhivatalnál, miszerint a tetemes bírságokat a nagyobb cégek inkább munkahelyteremtő, értékadó programok megvalósításával váltják ki - közölte lapunkkal Rigó Csaba elnök, aki a hatóság számára is mozgalmas, 2020- as évet értékelte, említve a főbb tendenciákat, kiemelkedő ügyeket.

- Mérvadó lett egy komoly stratégiai irányváltás a Gazdasági Versenyhivatalban. Eszerint ha az eljárás alá vont vállalkozás elismeri, hogy hibázott, és kompenzációt vállal a fogyasztók javára, akkor azt a versenytanács mérlegeli, aminek következtében bírságcsökkentés, bírságelengedés, cserébe pedig konkrét kötelezettségek vállalása is lehet az ügy vége - közölte a Magyar Nemzetnek adott évértékelő interjújában a Gazdasági Versenyhivatal elnöke.

Rigó Csaba szerint ezzel az eljárással a magyar fogyasztók járnak jól, gyorsabban, mint az évekig húzódó perben. - A közelmúltban is voltak ilyen nagy ügyek, ami két kiskereskedelmi lánc vállalásával zajlott - jelezte.

PER HELYETT VÁLLALÁS: MINDENKI NYER

Az egyik cég elismerte a hibát, és azt vállalta, hogy fejleszti az online értékesítést, webáruházat épít ki, ahol közvetlen összeköttetésben van a szolgáltatás a raktárkészlettel. A felületen történő vásárláskor ez eddig nem volt biztosítva, ezért előfordulhatott, hogy a rendelés átvételekor csak helyettesítő termékkel találta szemben magát a fogyasztó.

- Az eljárás során a kereskedő - együttműködése részeként - felhívta a vásárlók figyelmét, hogy online értékesítési szolgáltatást végez. Egyúttal vállalta, hogy a jelenleg ellátatlan területeken kifejleszti a valódi webáruház lehetőséget, amelyet rövid időn belül az egész országra kiterjeszt, ahol mintegy 3000, nem romlandó terméket kínálnak majd. Ez a beruházás 407 millió forint értékű bírsághelyettesítő vállalást jelent a cég részéről, amit a versenyhivatal nyomon követ és utólag is számonkér - jegyezte meg a vezető.

ERŐFÖLÉNY HELYETT MUNKAHELYEK

A másik kereskedelmi cégnél piaci erőfölennyel való visszaélés történt. Előzményként a versenytanács bebizonyította, hogy amikor 2014-ben és 2015-ben progresszív bónuszszedett az eljárásba vont vállalat a beszállítóktól, visszaélt jelentős piaci erejével.

- Nagyon magas bírság lebegett a levegőben, de az fordulatot hozott, hogy a lánc egy kompenzációs programot terjesztett a versenytanács elé, amit elfogadtak. Ebben vállalták, hogy felhagynak a kifogásolt gyakorlattal, sőt hat vidéki helyszínen úgynevezett beszállítói programot alakítanak ki a régiós kistermelők javára. Ennek teljesítése után a magyar kis- és középvállalkozók saját gyümölcsöt, zöldséget, feldolgozott élelmiszert, húst, tejet, lekvárt, diót vagy textil- és piperecikket tudnak majd beszállítani a régiós központokba. Ezeket Győrött, Hódmezővásárhelyen, Nyíregyházán, Pécsen, Székesfehérváron, Zalaegerszegen hozzák létre három éven belül - részletezte.

Rigó Csaba úgy folytatta: edukációs programot, csomagolási, logisztikai képzést is indít a kereskedelmi lánc, amely a beruházásokkal új munkahelyeket is teremt. A GVH-nál a büntetés helyett vállalt program költségvetése 1,7 milliárd forintot tesz ki, aminek részleteit a versenytanácsnak benyújtott, fillérre pontosan kalkulált tervekben rögzítik.

- Utólag mindent számon lehet kérni - jegyezte meg a hivatal elnöke, aki szerint azért jobb megoldás, ha aktív érték- és munkahelyteremtő vállalással és nem súlyos bírsággal végződik egy-egy nagyobb vállalat ügye, mert várható, hogy ez utóbbi eset is közvetlenül szolgálja majd az agrárszektorban dolgozó kistermelőket, míg végső soron a fogyasztó jár jól a helyi termékek elérésével.

A szakember kitért rá: a versenytörvény írja elő a kötelezettségvállalás feltételeit, ahogy a bírság kiszabásának szükségességét is, amely visszatartja a vétkes vállalkozásokat az újabb jogsértéstől. - Azonban ha meghatározható a károsultak köre, a kár mértéke, és az, hogy tudnak-e olyan előremutató jóvátételi programot vállalni, mert jobbnak tartjuk a vállalást a versenyélénkítő hatás miatt. Nem kizárt, hogy a jövőben is születnek hasonló egyezségek - közölte.

A PANDÉMIA MIATT FELPÖRGÖTT A WEB

- A kereskedelemben figyelemmel kísérjük a fúziókat, összefonódásokat is, de nem csupán a klasszikus versenyjogi, hanem a hétköznapi problémákra is reagálunk. Egyebek mellett vizsgáljuk a tisztességes gyakorlatok előírásainak betartását az internetes áruházakban és a hagyományos piacon is, hogy megakadályozzuk a vásárlókat megkárosító visszaéléseket. Leginkább a hirdetéseket ellenőrizzük, azazhogy az egyes reklámok miképpen befolyásolják a vásárlók döntéseit - sorolta Rigó Csaba.

Ezen vizsgálatoknak szerinte különösen nagy jelentőséget ad a világjárvány, mivel tavaly megjelentek olyan eszközök, termékek a magyar piacon, amelyek forgalmazása kiemelkedő volt, mint a maszkok, fertőtlenítők körében.

- Nem mindegy, hogy milyen hatékonyan hirdetik a teszteket. Az uniós tagállamok fogyasztóvédelmi hatóságaival összefogva már sok millió megtévesztő hirdetés tűnt el például az Amazon vagy a Google oldalról. A magyarországi piacon tavaly vizsgáltuk azokat a túlzó kijelentéseket is, amelyek szerint a termék 99,9 százalékban elpusztítja a vírusokat, miközben a csomagolásán nem tüntetik fel a gyártót, forgalmazót sem - mutatott rá.

HATÉKONYABB MŰKÖDÉS, SPÓROLÓS BÜDZSÉ

A 2020-as esztendő értékelése alapján a GVH első embere szerint mozgalmas évet tudhatnak maguk mögött. Mint mondta, az elnöki vezetés áprilisi átvétele után számos takarékosági, személyügyi, eljárásrendi és szervezetátalakítási intézkedés született azzal a szándékkal, hogy a veszélyeztetett fogyasztókra, az idősekre, a családokra odafigyelő nemzeti hivatalt építsenek ki.

- Ezt részben már megvalósítottuk úgy, hogy közben a korábbinál kisebb létszámmal dolgoztunk az előző évben - emelte ki a hatékonyság jeleként. Rigó Csaba szerint a Covid évében minden tekintetben aktív volt a GVH: többek között csatlakozott az Antikorrupciós Kerekasztalhoz, továbbá megtakarított 150 millió forintot, ami a hivatal működési költségvetésének hat százalékát jelenti - ezt az elnök visszautalta a központi költségvetésbe.

- Olyan intézkedéseket hoztunk, amelyek folyamatosan csökkentették, szinte lenullázták az ügynevezett ügyhátralékot. Ezzel elértük, hogy az elhúzódó versenyhivatali ügyek aránya a statisztikai hibahatáron belül maradjon. Ma a hivatal eljárásainak 98 százaléka határidőre zárul - húzta alá a vezető.

ELÉG A FOGYASZTÓ BIZALMA, A TÖBBI A HATÓSÁGOK DOLGA

Arra is felhívta a figyelmet, hogy ha sérelem éri, a fogyasztónak nem feltétlenül szükséges pontosan tudnia, hogy hova fordulhat a panasszal.

- Nyugodtan beküldheti hozzánk is, s ha kiderül, hogy nem versenyjogi a probléma, az ügyet átirányítjuk a fogyasztóvédelmi hatóságokhoz. Nem hagyjuk válasz nélkül a megkereséseket - hangsúlyozta. Példaként említette, hogy ha valakinek minőségi panasz van egy étrend-kiegészítővel kapcsolatban, átkerül az eset az OGYÉI- hoz. Mint mondta, gyakori, hogy egy adott termékkel kapcsolatos engedélyeztetési eljárás már zajlik, de engedély még nincs, ennek ellenére már árulják a terméket. Elmondta: ha hirdetéssel, reklámmal kapcsolatos panaszról van szó, akkor minden esetben alaposan kivizsgálják, hogy a valóságnak megfelelően kínálták-e a terméket.

Sűrű volt tavaly a szakemberek naptára, a Covid-19-járvány miatt ugyanis kiugró növekedést mutat a panaszok száma, mivel 2020-ban 30 százalékkal több esetet kezeltek,

mint egy évvel korábban. A szakember felvetése szerint ez összefügg azzal is, hogy a magyar lakosság az -európai átlaghoz képest is nagyobb százalékban tájékozódik a közösségi médiából.

- Mostanra több lett a tesztekkel kapcsolatos kifogások száma is: egyebek mellett a mi dolgunk azon állításokat ellenőrizni, amelyek az otthon használatos tesztek megbízhatósága kapcsán túlzónak tűnnek: ezekenél megnézzük, hogy tudományos kutatások bizonyítják-e a hangzatos állításokat. Sokszor orvosokra hivatkoznak a reklámokban, vagy ismert influenzaszerekre, vírustagadókra - jegyezte meg Rigó Csaba.

Előrevetítette: az oltási program elindulása után is védekezni kell egy darabig a vírus ellen, ezért továbbra is nagy figyelem övezheti a maszkok, fertőtlenítőszeres, tesztek piacát. 2020-ban már a többszörösére növekedett ezen termékkör interneten bonyolított kereskedelme.

- Már csak ebből kifolyólag is lesz dolga a GVH- nak - vetítette előre a hivatal vezetője. Arról is beszélt, hogy tavaly márciusban egy olyan piacelemzéssel jelentek meg, amely a digitális összehasonlító platformokra vonatkozott az áruk, szolgáltatások és az ingatlan kínálat tekintetében.

- A fogyasztók gyakran mennek úgy fel az internetre, hogy nem egy konkrét webáruházat keresnek, hanem egy összehasonlító eszközt, felületet. Nem mindegy, hogy például milyen hozzászólások vannak a termékről - nemcsak maga a vásárlás mint mozzanat a döntő, hanem az egész folyamat. Hiszen fel kell hívni a fogyasztó figyelmét a reklámmal, és be is kell csalogatni egy áruházba, ahol a vevőnek tudnia kell, ki a gyártója a terméknek és szükség esetén hova fordulhat panasszal - folytatta a prioritást élvező témákat, megjegyezve: az is fontos, hogy a vevők megadják a személyes adataikat, amit a kereskedők használnak.

A GVH nemrég újabb felmérést indított, amelyben arra kíváncsiak, hogy az online kereskedők adatvagyonára miként keletkezik, a fogyasztók pedig mennyire vannak tisztában az adatgyűjtéssel, illetve az hogyan befolyásolja a döntéseiket. Ennek az eredménye év végére várható az elnök tájékoztatása szerint.

NAGY CÉGEK, KARTELLÜGYEK

Az előző esztendőben számos rajtaütést, felderítést, házkutatást is végzett a versenyhivatal, és most is vannak folyamatban gigantikus kartellügyek.

A múlt év végén legutóbbi ügyében a személyzeti tanácsadó piac kartelljét derítette föl a hatóság, ahol a Személyzeti Tanácsadók Magyarországi Szövetsége a versenyt a belső szabályzatában korlátozta a tagjai körében. Eszerint 2011-től hét éven keresztül rögzítették a munkaerő-kölcsönzés és -közvetítés minimális díját és egyéb feltételeit a szervezetben belül.

- Az árak rögzítése a legsúlyosabb versenykorlátozásnak minősül, közvetlenül jelentős társadalmi többlettermék eredményez. A díjminimum mellett a tanácsadók szövetségének belső szabályzata több más olyan részt is tartalmazott, amelyek a verseny korlátozását célozzák. Eszerint életbe léptették az egymás munkavállalóira vonatkozó átcsábítási tilalmat a tagok között, így megakadályozták az alkalmazottaik szabadpiaci mozgását. Azt is rögzítették, hogy a munkaerő-kölcsönzésre kiírt közbeszerzési eljárásoknál milyen esetben lehet más vállalkozások dolgozóinak adataival, önéletrajzával pályázni, ami ugyancsak a versenyt korlátozta - magyarázta a szakember a 23 külföldi és hazai vállalkozást érintő versenyhivatali ügyet, amely egymilliárd forintos bírsággal zárult - ehhez a tagok előző évi nettó árbevétele adta az alapot.

Rigó Csaba leszögezte: a GVH a jövőben is szigorúan fellép a kartellezés ellen, ezért nemrég frissítették az együttműködési megállapodást a Közbeszerzési Hatósággal, és folyamatban van a hasonló paktum megújítása a Miniszterelnökséggel.

- Továbbá ősszel indítottunk egy erőfőlény tisztázására irányuló versenyfelügyeleti eljárást, mert felmerült a gyanú, hogy az a kevés szereplő, amelyik cementgyárat működtet és cementterméket forgalmaz Magyarországon, visszaél az erejével. Elindult a hivatali

ügymenet, amelyben ennek valóságtartalmát vizsgálják, és azt, hogy miért van szükség negyven százalék importra a cementpiacon. Az is górcső alá kerül, hogy az importár hogyan alakítja a belső hazai erőviszonyokat - zárta gondolatait a GVH elnöke.

Rigó Csaba a bírság helyett az értékteremtő program megvalósítását támogatja
Az oldalt Thurzó Katalin szerkesztette
Thurzó Katalin

[Eredeti](#)

(Magyar Nemzet, 2021. január 11., hétfő, 16. oldal)

RedBrief

A telefonnál Czibóka Gabriella és Dankó Bence. A mai műsorban szó lesz arról, hogy az Instagram az asztali felületét fejleszti, a GVH kirótt szankciói, illetve az idei Best.net versenyről, a Jagermeister támogatói programjáról és a 24.hu reklám kampányáról. A kampány egy reklám film folyamán, mely a tévében is és online felületen is látható. Ezek a videó anyagok izgalmasra sikerültek. Összesen négy kisfilm fut. Mind a négyben az szűrhető le általános következtetésként, hogy jó volt a szövegírói munka, az életből ellesett monológok jelennek meg. Maguk a karakterek is olyanok akikkel lehet azonosulni nézőként. Szórakozóhelyeket támogat a Jagermeister. Limitált kiadású palackokat dobtak piacra a vásárlók megjelölhetik, hogy melyik szórakozóhelyet támogatják az árából. A GVH december végén büntette meg a Digit. A Digi kínált egy szolgáltatást, aminek nem volt megalapozott a háttere, illetve mégsem tudja mindenki elérni azt a szolgáltatást, mint kiderült a fogyasztói bejelentésekből. Asztali böngészőt fejleszt az Instagram, illetve a Facebook. Címkék: mechanizmus, reklámozás, online felület, üzleti kör, Gonet Jácint, eladás ösztönzés, fogyasztói társadalom,

[Eredeti](#)

(Trend FM, 2021. január 11., hétfő, 15 óra)

Trükköznek a januári leárazásokkal

Vitányi Judit (műsorvezető): - Hatalmas akciókkal, akár 70%-os kedvezménnyel várják a vásárlókat az üzletekben és az interneten is, ahogy januárban szinte mindig. Csakhogy érdemes odafigyelni, mert sok kereskedő trükközik, felemelik az árakat, és aztán abból engednek, vagyis a vevő csak azt hiszi, hogy jobban jár. A karácsony utáni készletkisöréskor akár több tízezer forintot is lehet spórolni.

Szerkesztő: - Órült akció. Ilyen táblákkal csábítják be a vásárlókat ebbe a budapesti áruházba. Az üzletekben most akár 70%-kal olcsóbban is megvásárolhatók a termékek. Rengetegen használják ki az akciókat. Megvettem a hátam mögé, nagyon jó ez a kis

díszpárna. És tényleg nagyon jó ötlet. Egy mellényt. Mennyivel volt olcsóbb? Hát, szerintem olyan féláron volt, mondják ezek a vásárlók. Vannak, akik direkt kivárták a karácsony utáni leértékeléseket, ugyanis így több tízezer forintot spórolhatnak. 30%-os leértékelésen sikerült vennünk olyat, amit karácsony előtt néztem, és például úgy nekem nem éri meg, de ez így sokkal jobb, igen, mondja ez a vásárló. Egy vásárló szerint azonban érdemes megnézni az eredeti árat, mert sokszor trükköznek a leárazásokkal. Volt egy póló, és fölviszik az árát inkább, és azzal jön le az összeg, hogyha figyelik az emberek, azért ezeket követik nagyjából, akkor rájövünk, hogy hol trükköznek, melyik üzletben és melyikben nem, mondja ez a vásárló. De nemcsak az üzletekben, hanem online is trükközhetnek, és az eredeti áron adják a termékeket a kereskedők. Felviszik ilyenkor az árakat, és úgy abból veszik le a 30%-ot. Ezt inkább az online boltokban vettem észre, hogy ilyen kis furfangos dolgokat csinálnak, mondja ez a vásárló. Egy kereskedelmi marketing szakértő szerint az üzletek januárban azért árazzák le a termékeket, hogy kisöpörjék a téli kollekciókat, a raktározás ugyanis óriási költségekkel jár.

Jagodics Rita (kereskedelmi marketing szakértő): - Sokan terveznek úgy akciók, akik az előző években nem tették, ennek az az oka, hogy rajtuk ragadt árukészlettől szeretnének szabadulni, hiszen a raktározás is jelentős költséget jelent nekik, úgyhogy azok a vásárlók, akik szeretnének élni ezzel az akciókkal, jó vásárt szeretnének tenni, azoknak érdemes januárban vásárolni, sőt hétről hétre nagyobb kedvezményeket fognak látni.

Szerkesztő: - A fogyasztóvédelem egyébként folyamatosan ellenőrzi az üzleteket. Amennyiben a leárazásokkal kapcsolatban súlyos hibát találnak, akár több százezer forintos bírságot is kiszabhatnak.

Eredeti

(TV2 - Tények, 2021. január 11., hétfő, 18 óra)

Fokozottan felügyeli a versenyt a GVH

A hivatal nem csupán a klasszikus versenyjogi, hanem a hétköznapi problémákra is reagál.

Eszerint ha az eljárás alá vont vállalkozás elismeri, hogy hibázott, és kompenzációt vállal a fogyasztók javára, akkor azt a versenytanács mérlegeli, aminek következtében bírságcsökkentés, bírságelengedés lehet az ügy vége - magyarázta az elnök. Rigó Csaba szerint ezzel az eljárással a magyar fogyasztók jobban járnak, mint az évekig húzódó perekkel. Idézte egy kiskereskedelmi lánc ügyét, amelyben a kereskedő elismerte a vétségét, és az eljárás egy 407 millió forint értékű bírsághelyettesítő beruházás vállalásával ért véget a cég részéről, amit a versenyhivatal nyomon követ és utólag is számonkér. Egy másik kereskedelmi cégnél piaci erőfölénnyel való visszaélést állapítottak meg, a lánc azonban egy 1,7 milliárd forintos kompenzációs programot terjesztett a versenytanács elé, amit elfogadtak, ezzel elkerülhette a nagyon magas bírságot. A szakember rámutatott: a versenytörvény írja elő a kötelezettségvállalás feltételeit, ahogy a bírság kiszabásának szükségességét is, amely visszatartja a vétkes vállalkozásokat az újabb jogsértéstől. Rigó Csaba elmondta: a hivatal nem csupán a klasszikus versenyjogi, hanem a hétköznapi problémákra is reagál. Egyebek mellett vizsgálják a tisztességes gyakorlatok előírásainak betartását az internetes áruházakban és a hagyományos piacon, hogy megakadályozzák a vásárlókat megkárosító visszaéléseket. Leginkább a hirdetéseket ellenőrzik, azaz hogy az

egyres reklámok miképpen befolyásolják a vásárlók döntéseit. Megjegyezte: ezeknek a vizsgálatoknak különösen nagy jelentőséget ad a világjárvány, mivel tavaly megjelentek olyan eszközök, termékek a magyar piacon, amelyek forgalmazása kiemelkedő volt, ilyenek voltak a maszkok és fertőtlenítők. A 2020-as évet értékelve elmondta, az elnöki vezetés áprilisi átvétele után számos takarékosági, személyügyi, eljárásrendi és szervezetátalakítási intézkedés született azzal a szándékkal, hogy a veszélyeztetett fogyasztókra, az idősekre, a családokra odafigyelő nemzeti hivatalt építsenek ki. Rigó Csaba beszámolója szerint minden tekintetben aktív volt a GVH: egyebek között csatlakozott az Antikorrupciós Kerekasztalhoz, továbbá megtakarított 150 millió forintot, ami a hivatal működési költségvetésének hat százalékát jelenti - ezt az elnök visszautalta a központi költségvetésbe. Kiemelte azt is, hogy sikerült folyamatosan csökkenteni az ügynevezett ügylátalékot, ma a hivatal eljárásainak 98 százaléka határidőre zárul. Az elnök tájékoztatása szerint a Covid-19-járvány miatt kiugróan növekszik a panaszok száma, 2020-ban 30 százalékkal több esetet kezeltek, mint egy évvel korábban. A szakember úgy véli, ez összefügg azzal, hogy a magyar lakosság az európai átlaghoz képest is nagyobb százalékban tájékozódik a közösségi médiából. Beszámolt arról, hogy tavaly számos rajtaütést, felderítést, házkutatást végzett a versenyhivatal, jelenleg is vannak folyamatban gigantikus kartellügyek. Példaként említette, hogy a múlt év végén a személyzeti tanácsadó piac kartelljét derítette föl a hatóság, ahol a Személyzeti Tanácsadók Magyarországi Szövetsége a versenyt a belső szabályzatában korlátozta a tagjai körében. A 23 külföldi és hazai vállalkozást érintő versenyhivatali ügy egymilliárd forintos bírsággal zárult. Rigó Csaba leszögezte: a GVH a jövőben is szigorúan fellép a kartellezés ellen, ezért nemrég frissítették az együttműködési megállapodást a Közbeszerzési Hatósággal, és folyamatban van a hasonló paktum megújítása a Miniszterelnökséggel. - BEOL

[Eredeti](#)

(beol.hu, 2021. január 11., hétfő)

Meglepő eredménnyel zárult a Nébih téli élelmiszerlánc-ellenőrzése

A korábbi évekhez képest javuló eredményekkel zárult a 2020-as téli szezonális élelmiszerlánc-ellenőrzés - közölte az Agrárminisztérium.

A közlemény szerint december 1-31. között zajlott ellenőrzés-sorozat Erdős Norbert, az agrártárca élelmiszerlánc-felügyeletért felelős államtitkára rendelte el. Az élelmiszerláncban végzett 2501 ellenőrzés során 49 alkalommal figyelmeztetést, 117 esetben - összesen több mint 8,1 millió forint - bírságot szabott ki az élelmiszerellenőrző hatóság. Immár tizenharmadik alkalommal került sor a hagyományos téli szezonális élelmiszerlánc-ellenőrzésre. A vizsgálatot a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) irányításával a területileg illetékes élelmiszerlánc-felügyeleti szervek és a Nébih szakemberei végezték el az országban - tette hozzá az AM. Erdős Norbert elmondta, a szezonális ellenőrzés elsődleges célja, hogy ismeretlen eredetű, nem biztonságos, vagy nem megfelelő minőségű élelmiszer ne kerülhessen a fogyasztók asztalára az ünnepek alatt sem. Az ellenőrök az év végi téli akció során a friss húst, a haltermékeket, a füstölt nyers és főtt húskészítményeket, a virsliket, a szaloncukrokat és a szezonális zöldség-gyümölcsöket ellenőrizték kiemelten. Emellett sor került a kereskedelmi egységekben forgalmazott különféle dió, mák, mandula, kókuszreszelék, bejgli, virsli termékek, továbbá friss csirkehús

laboratóriumi vizsgálatára is. A laboratóriumi vizsgálatok kedvező eredménnyel zárultak, 20 virsli minta esetében például nem merült fel kifogás a Magyar Élelmiszerkönyvben előírt minőségi (kémiai és érzékszervi) jellemzők tekintetében. Az ellenőrök a tavaly életbe lépett, a friss húsok származásának a vásárlás helyén történő feltüntetésére vonatkozó előírások betartását is kiemelten figyelték. Az államtitkár hangsúlyozta, a mostani akció több szempontból egyedi volt, mivel a koronavírus-járvány elleni védekezés miatt, valamennyi vizsgálat alkalmával fokozott figyelem irányult a higiéniai előírások szigorú betartására. A megváltozott helyzethez igazodva kiemelten ellenőrizték a kiszállítást végző vendéglátó egységeket. Erdős Norbert kiemelte, a korábbi években tapasztaltakhoz képest javultak az eredmények, csökkent (a 2019-es 4,2 százalékról 3,6 százalékra) a higiéniai és (a 2019-es 2,7 százalékról 1,9 százalékra) a nyomon-követhetőségre vonatkozó hiányosságok előfordulási aránya. A 2020-as téli ellenőrzés során 2501 létesítményben végeztek ellenőrzést a szakemberek, ebből 414 élelmiszer-előállító helyen, 1441 élelmiszer-forgalmazásban, 646 pedig vendéglátóhelyen történt. Az egy hónapig tartó akció alatt több mint 11 ezer hazai és külföldi élelmiszer került górcső alá. A megvizsgált termékek 3,8 százalékát, 423 tételt, összesen 14.300 kilogramm élelmiszert kellett kivonni a forgalomból - részletezte az AM. - MTI, Origo

[Eredeti](#)

(origo.hu, 2021. január 11., hétfő)

Pénzügyi szolgáltatásokat érint a Brexit

MNB | Egyes esetekben - például az életbiztosításoknál - a szerződés megszüntetése anyagi veszteségekkel járhat

Az egyesült királyságbeli és a gibraltári pénzügyi szervezetek január elsején elveszítették határon átnyúló működési engedélyüket, ezzel egy időben megszűnt az MNB fogyasztóvédelmi jogköre is - emlékeztet az MNB.

Január elsejétől az Egyesült Királyság és Gibraltár - a pénzügyi szolgáltatásokat tekintve is - nem uniós tagállamnak, hanem úgynevezett harmadik országnak minősül. A változással kapcsolatos fogyasztói tudnivalókra nemrég az uniós bankhatóság (EBA) közleményben, az uniós biztosítási hatóság (EIOPA) fogyasztóvédelmi útmutatóban is felhívta a figyelmet.

Az EU és az Egyesült Királyság közötti megállapodás korlátozott a különböző (egyebek között pénzügyi) szolgáltatások terén, így nem is terjed ki a pénzügyi szolgáltatások uniós piachoz való hozzáférésére. A Brexit-megállapodás emellett nem tartalmaz kötelező érvényű megállapodást a pénzügyi kérdésekben folytatott együttműködésről sem.

A továbbra is egyesült királyságbeli vagy gibraltári székhelyű intézményeknek és közvetítőknél jelen állás szerint január 1-jén megszűnt a határon átnyúló jogosítványuk Magyarországon is. Ez alól kivételek a hitelt, pénzügyi lízinget és követelésvásárlási szolgáltatást nyújtó, határon átnyúló szolgáltatók, amelyek e tevékenységeik végzésekor továbbra is változatlanul működhetnek. A hitelintézeti törvény szerint ugyanis a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet tagállamainak valamelyikében székhellyel rendelkező ilyen intézményeknek lehetőségük van erre.

Egyéb pénzügyi területek esetében az ügyfelekkel kötött eddigi szerződések feltételei és a felek kölcsönös teljesítési kötelezettségei ezzel együtt érvényben maradnak. Új szerződéseket

azonban az érintett szolgáltatók nem köthetnek, a lejáró szerződéseket nem hosszabbíthatják meg, nem módosíthatják, s a kockázatokat sem bővíthetik, még online értékesítéssel sem. Ha aktív szereplőként esetleg szeretnék tevékenységüket bővíteni, lehetőségük van arra is, hogy harmadik országbeli fióktelepként vagy leányvállalatként (önálló intézményként) folyamodjanak engedélyért itthon vagy az EU valamely tagállamában.

Ezzel egy időben megszűntek az MNB eddigi fogyasztóvédelmi, illetve a Pénzügyi Békéltető Testület vitarendezési jogosítványai is az itthon pénzügyi szolgáltatást nyújtó egyesült királyságbeli vagy gibraltári székhelyű korábbi, határon átnyúló szolgáltatók kapcsán.

Az Egyesült Királyságba irányuló fizetéseknél, beszedéseknél a hazai pénzforgalmi szolgáltatók többletinformációkat kérhetnek majd a fizető ügyfelektől. Nevük mellett nekik meg kell adniuk címüket, hatósági személyazonosító okmányuk számát vagy születési helyüket is.

Mindezek miatt az ügyfeleknek érdemes rákérdeznük az egyesült királyságbeli fogyasztóvédelmi és egyéb fontos szabályokra, esetleg az ottani adószabályok hazai hatásaira is. Egyes szolgáltatási ágakban - például az életbiztosításoknál - a szerződés megszüntetése anyagi veszteségekkel járhat, és az új itthoni szerződéskötésnek is többletköltségei vannak.

Az MNB adatai szerint 52 egyesült királyságbeli székhelyű hitelintézetnek és 400 pénzforgalmi szolgáltatónak van határon átnyúló jogosítványa, ám ezek ügyfélszáma vélhetően marginális. A tőkepiacon a hazai lakossági ügyfeleknek több egyesült királyságbeli intézmény nyújtott közvetlen szolgáltatást, ami most korlátozottá válik. Ezeknek az intézményeknek - ha nem rendelkeznek entitással az EU-ban is - a MiFID II. vagy a MiFIR fogyasztóvédelmi rendelkezései helyett az egyesült királyságbeli jogszabályok által előírtaknak kell a továbbiakban megfelelniük. Ezenfelül mintegy tucatnyi biztosítónak maradt még magyarországi állománya, főként a vállalati szegmensben. Jelentősebb lakossági ügyfélköre egy gibraltári cégnek van, amely korábban főként temetési biztosítást értékesített.

Több intézménynek és közvetítőnek január elsejétől Magyarországon is megszűnt a határon átnyúló jogosítványa

VG

[Eredeti](#)

(Világgazdaság, 2021. január 12., kedd, 16. oldal)

Az elégedettség eladónak és vásárlónak egyaránt fontos

FMH-INFORMÁCIÓ Jogszabály nem kötelezi az üzleteket - már ha a személyes vásárlásokról beszélünk, és nem az online lehetőségekről -, hogy vegyék vissza a hibátlan terméket vásárlás után pár nappal. Ellenben gyakran megtörténik az, hogy a sértetlen csomagolású terméket mégis visszaveszik, cserélik. Ezzel nő a vásárló elégedettsége, és máskor is jó szívvvel tér be az adott üzletbe. A karácsonyi vásárlások után gyakran számíthatnak erre azok, akik valamiből kettőt kaptak vagy nem jó a méret... De akkor is van megoldás, ha nem tetszett az ajándék.

A hibátlan terméket is vissza kell az eladónak vennie három napig?

SZÉKESFEHÉRVÁR Különös, hogy már évtizedek óta nem él az a szabály a magyar fogyasztóvédelemben, hogy egy megvásárolt terméket három napon belül vissza lehet vinni

az üzletbe, akkor is, ha nincs semmi baja, mégis a mai napig sokan élnek abban a hiedelemben, hogy ez egy élő lehetőség. Igazuk van?

Semmiféle jogszabály nem kötelezi az eladót - már ha valóban a személyes vásárlásokról beszélünk és nem az online lehetőségekről -, hogy vegye vissza hibátlan terméket vásárlás után pár nappal. Ellenben gyakran megtörténik az, hogy a sértetlen csomagolású terméket visszaveszik, cserélik. Ezzel nő a vásárló elégedettsége, és máskor is jó szívvel tér be az adott üzletbe. A karácsonyi vásárlások idején ráadásul gyakran megtörténik az, hogy olyan termékeket vásárolunk, amelyeket másoknak szánunk, s így nem lehetünk benne biztosak, hogy a másik megelégedésére szolgál. Nem "ciki" ilyenkor tenni egy próbát, és blokkal a kezünkben érdeklődni: vajon visszaveszik-e a terméket valamilyen formában. Sok helyen kaphatunk ugyanis erre pozitív választ.

Az egyik legnagyobb Fejér megyei székhelyű áruházláncnál is van példa arra, hogy a hibátlan terméket cseréljék. A karácsony utáni visszaviteli dömping azonban itt nem jellemző - árulta el a Fejér Megyei Hírlapnak Maczelka Márk, a Spar kommunikációs vezetője. - Nálunk egyáltalán nem jellemző, hogy az ünnepek után tömegesen termékeket hoznának vissza. Sőt, a hipermarketekben érezhetően kevesebb terméket hoznak vissza a vásárlók a tavalyi évhez képest - hangsúlyozta a kommunikációs vezető. Mégis, ha megtörténik, a leggyakoribb indokok a visszahozatal során: ugyanazt a terméket kétszer kapta ajándékba a vásárló, vagy volt már ilyen terméke, esetleg nem jó a mérete, vagy egyszerűen nincs szüksége az ajándékokra - derült ki.

Nem kötelesség, ugyanakkor megteszik, hogy visszajöjjen a vásárló

- A leggyakoribb, csere vagy visszavétel céljából visszahozott termékek a műszaki cikkek, de gyakran előfordul a cserélt termékek között textil-ruhanemű és játék is - tudtuk meg. - A vásárlói elégedettség érdekében a jogszabályi kötelezettségeinken felül általában cseréljük az olyan termékeket is, melyek esetleg nem tetszenek a vásárlónak, vagy már rendelkezik belőlük egy másik darabbal a vevő. Ezeket a termékeket csak tovább értékesíthető állapotban és blokkal, számlával vesszük vissza. A jelenlegi járványveszély miatt egyes, jellegüknél fogva speciális termékeket azonban - például a fehérneműt -, minőségi hiba kivételével nem cserélünk.

Hasonlóan cselekszenek általában a kisebb üzletek is, melyeknél szintén a vevő megtartása a cél. Péli Imréné, egy kis Távírda utcai cipőüzlet vezetője azt mondja: a legfontosabb a kisebb üzletek számára, hogy a vevőkkel megmaradjon a bizalom és az emberség. - Karácsony előtt általában sokan ajándékba visznek lábbelit, ezért előre megbeszéljük, hogy utólag levásárlás vagy csere lehetséges. Persze utalványra is van lehetőség, de a legtöbben mégis inkább a tényleges ajándék mellett döntöttek, azt szívesebben tették a karácsonyfa alá - fogalmazott az üzletvezető, hozzátéve, hogy eddig kevesen éltek a cserelehetőséggel, ami nagy valószínűséggel azt jelenti, hogy sikerült elsőre jól választani. Aki pedig az idősebb családtagjának választott papucsot, cipőt vagy csizmát, s nem felelt meg a méret, maga hozta vissza és cseréltette ki kisebbre vagy nagyobbra, hogy a mamának ne kelljen bejönnie a városba a csere miatt.

A kisebb üzletek, mint Péli Imréné cipőboltja is, fontosnak tartják a bizalmi kapcsolatot a vevőikkel

STR

STR

[Eredeti](#)

(Fejér Megyei Hírlap, 2021. január 12., kedd, 1+3. oldal)

Vásároljunk tudatosan, ami nem mindig könnyű

Sok esetben érdemes a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) honlapját olvasgatni

TOLNA MEGYE Teljes joggal hívják fel sokszor a tudatos vásárlás fontosságára a figyelmünket. Már csak azért is, mert nem mindegy, hogy mire költünk, a pénzünket a kútba dobjuk, vagy tényleg jó minőségű, hasznos, élelmiszer esetében egészséges árut vásárolunk.

De hogyan tájékozódjunk? És a problémák itt kezdődnek. Elsőre: annyira apró betűs az adott áruroló szöveg információ, hogy azt gyakorlatilag nem lehet elolvasni. Ennek egyik oka, hogy van, amikor egy élelmiszere vagy akár egy műszaki cikk több mint tíz nyelven van feltüntetve az információ, és sokszor előfordul, hogy magyarul nincs is.

Még a járvány előtt jártunk Lengyelországban, és egy nálunk is, és náluk is népszerű multinacionális áruházban vásároltunk egy nálunk is kapható terméket, mondjuk úgy, a cég saját márkás termékét. Nálunk szinte a világ összes nyelvén olvasható valami semmitmondó információ, azonban a lengyeleknél egy részletesebb útmutatót kaphatunk, és mindössze két nyelven, lengyelül és angolul, ebből kiindulva olvasható betűkkel.

De ott van példának Kanada. Több mint kétszáz népcsoport él náluk, de a multikulturális törvény alapján az információk csak angolul és franciául jelennek meg bármilyen terméken.

Szóval nem egyszerű nálunk tudatosan vásárolni, mert nehéz információhoz jutni. Viszont tanácsos a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) honlapját olvasgatni, mert ott nagyon sok hasznos tájékoztatáshoz juthatunk. Rengeteg terméktesztelésnek az összegzését közlik, ami időnként nagyon meglepő eredményeket mutat. Sok esetben a nagy nevű cégek drágán kapható termékei a mezőny végén kullognak. Például a pirospaprika tesztjénél volt olyan népszerűnek mondott márká, amely a vakkóztolás során az emberi fogyasztásra alkalmatlan kategóriába került. Vagyis legyünk résen, mert ahogy mondani szokás, a pénztártól való távozás után panasznak helye már nincs.

Miért kell a magyar vásárlót időnként törököül vagy lettül is tájékoztatni?

A Nébih tesztjeinek eredményei mértékadóak

A. Cs.

[Eredeti](#)

(Tolnai Népújság, 2021. január 12., kedd, 12. oldal)

A védett időszak felfüggesztésével állt helyre a rend az üzletláncoknál

KÖRKÉP | A folyamatos áruszállítás és a biztonságos vásárlás biztosítása volt a kulcs az ünnepi szezonban

A járvány ellenére a decemberi forgalom értékben némileg magasabb volt az áruházláncoknál, mint 2019 karácsonya előtt. Bár a vásárlások száma az ünnephez közeledve

érezhetően nőtt, az év egészét tekintve csökkenő tranzakciószámot és növekvő kosárértéket hozott a pandémia.

Bár éves alapon tavaly novemberben 0,8 százalékkal csökkent a kiskereskedelmi forgalom, októberhez képest már 1,1 százalékos növekedést mért a Központi Statisztikai Hivatal (KSH), az év első 11 hónapjának értékesítési adatait tekintve pedig 0,2 százalékos pluszban járt a volumen a 2019. január-novemberi időszakhoz képest. A KSH adataira reagálva Cseresnyés Péter, az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) kereskedelempolitikáért és fogyasztóvédelemért felelős államtitkára elmondta: a decemberi adatokat is számításba véve a 2020-as év a kereskedelemben a koronavírus- járvány negatív gazdasági hatásai ellenére várhatóan kicsit jobb lesz, mint az egy évvel korábbi. Továbbmenve az ITM szakpolitikusa azt is megelőlegezte, hogy 2021- ben újra beindulhat a dinamikus növekedés a kiskereskedelemben, amely a pandémia előtti időszakban 81 hónapon keresztül masszívan bővült.

A novemberi adatokra szűkítve a kört, a forgalom folyó áron 1109 milliárd forint volt, amelynek a 45 százalékát - azaz csaknem 500 milliárdot - az élelmiszer-kiskereskedelem adta. Ezt a szegmenst láthatóan kevésbé viselte meg a járvány, mint a non-food termékek vagy az üzemanyag eladását, éppen ezért az egész éves kiskereskedelmi adatot nagyban meghatározza, hogyan teljesítettek decemberben a nagy áruházláncok. A Tesco sajtóosztályán arra hívták fel a figyelmet a Világgazdaság érdeklődésére, hogy a karácsonyi időszak alatt a korábbi évekhez hasonlóan nőtt a vásárlások száma. "A heti átlagos 2,5 tranzakció akár 20 százalékkal is megemelkedett. Az volt a legfontosabb, hogy ebben az időszakban is folyamatosan biztosítani tudjuk a biztonságos vásárlást, a folyamatos áruszállítást, illetve a biztonságos munkahelyet a kollégáknak. Éppen ezért számos biztonságos vásárlást segítő intézkedést hoztunk."

A SPAR-nál arról számoltak be, hogy a decemberi forgalom értékben némileg magasabb volt, mint 2019-ben. Maczelka Márk, a társaság kommunikációs vezetője a Világgazdaságnak elmondta: a tranzakciók száma az egész esztendő meghatározó trendhez hasonlóan elmaradt a korábbi évektől, ezzel párhuzamosan a kosárérték emelkedett. Karácsony után ez jellemezte a szilveszter előtti napokat is, amikor virsliből többet, pezsgőből viszont kevesebbet adtak el. Az Aldi tapasztalatai szerint a korábbi hónapokkal összehasonlítva 2020 decemberében visszafogottabb volt a növekedés, az ünnepek előtt az áruházlánc nagyobb keresletre számított. A német háttérű diszkontlánc magyar leányvállalatánál úgy látják, a múlt év egészében az volt megfigyelhető, hogy a vásárlók nagyobb bevásárlások során igyekeztek beszerezni az élelmiszereket, és a nem élelmiszer jellegű termékeket, így az előző évvel összehasonlítva 2020-ban a vásárlók száma csökkent, miközben az átlagos kosárérték jelentősen magasabb volt. Tavaly decemberben is nagyobb kereslet mutatkozott a sütési hozzávalók, a halak, a különlegesebb húsok, az alkoholok és a non-food termékek iránt, felhalmozó jellegű vásárlás azonban nem alakult ki a tartós élelmiszerek, illetve fogyasztási cikkek területén sem.

Egyre nagyobb feszültséget okozott a boltokban az idősök vásárlási sávja, amelyet végül december 12-én, szombaton vezetett ki a kormány a kereskedelmi szervezetek és az Idősügyi Tanács javaslatára. A SPAR értékelése szerint az idősáv felfüggesztésének köszönhetően a vásárlók jobban eloszlottak, kisebb volt a tömeg az üzletekben. Az áruházlánc beszámolója szerint a forgalom december 22-23-án, illetve december 30-án tetőzött. Az Aldi is arról számolt be, hogy a vásárlási idősávok eltörlése egyértelműen pozitív hatással járt, mivel a forgalom és a vevőszám is egyenletesebben oszlott el a nyitvatartási időn belül, ennek következtében kiegyensúlyozottabbá vált a vállalat munkatársainak terhelése. December első felében ugyanis az idősöknek fenntartott időszakban az Aldi áruházai a szokásosnál alacsonyabb, míg a zárást megelőző órákban magasabb forgalmat bonyolítottak le. Az

idősávok megszüntetését követő két hétben viszont a korábban kizárólag időseknek fenntartott órákban ugrásszerűen megnőtt a forgalom, ráadásul a napi forgalom jelentős részét is ebben a délelőtti időszakban bonyolították le az üzletek.

Az esztendő tanulságait taglalva az Aldi arról számolt be, hogy évek óta két számjegyű növekedést ér el a magyar élelmiszer-kiskereskedelmi piacon, és 2020-ban is sikeres évet mondhat magáénak. A vállalat értékelése szerint ez nagyban köszönhető annak, hogy a klasszikus diszkontértékek - magas minőség folyamatosan alacsony áron - megőrzése mellett az év során igyekeztek minél gyorsabban reagálni a járványügyi helyzet kihívásaira. "Akár az ugrásszerűen megnövekedett keresletről, a munkatársak és a vásárlók egészségének megőrzését célzó intézkedésekről, például az elsőként felszerelt plexifalról, a kézfertőtlenítők kihelyezéséről, vagy a már említett vásárlási időszáv bevezetéséről volt szó, az Aldi gyorsan lépett" - részletezték az intézkedéseket. Példaként felhozták a Budapesten elindított online bevásárlás lehetőségét is, ami mind a számok, mind a vásárlói visszajelzések alapján sikeres kezdeményezésnek bizonyult. A vásárlási szokások átalakulását nap mint nap tapasztalja a cég, az előző évhez képest alacsonyabb vásárlószám és a növekvő kosárérték egész évben megfigyelhető volt.

A tervezett beruházások kapcsán a Tesco arról számolt be, hogy a pénzügyi évet ugyan csak március 1-jén kezdik, a 2021-es befektetések mellett is annak szellemében kötelezik el magukat, hogy korszerű, 21. századi áruházláncként szolgálják ki a vásárlókat. "Modernizáljuk áruházainkat és hangsúlyt fektetünk a digitális fejlesztésekre, beleértve az online csatornát is" - taglalták a várható lépéseket. Az online csatornát egyébként éppen a karácsonyi szezonban bővítette hat újabb vidéki város (Eger, Békéscsaba, Kaposvár, Veszprém, Zalaegerszeg, Szolnok) bekapcsolásával és a Tesco Doboz Webáruház elindításával az üzletlánc. Ugyancsak várható a Tesco részéről a Shell-lel való együttműködés folytatása, s ezzel a már meglévő 19 minishop mellett újabb töltőállomásokon lesznek elérhetőek a termékeik. A SPAR egyelőre nem közölt részleteket a tervezett beruházásokról, azokról várhatóan március végén ad teljes körű tájékoztatást.

Grafikon

AZ ÉLELMISZER-KISKERESKEDELEM ÉVES ALAPÚ VÁLTOZÁSA

Forrás: KSH, VG-grafika

A korlátozás kivezetésével jobban eloszlottak a vásárlók a karácsony előtti két hétben
GYÖNGYÖSI BALÁZS

[Eredeti](#)

(Világgazdaság, 2021. január 12., kedd, 14. oldal)

Alaposan megbírságotlák a Groupama Biztosítót

Egyebek közt kgfb állománykezelést, az IT-biztonságot, a javadalmazási politikát, kockázatkezelési rendszert, illetve az ügyfél tájékoztatást és a panaszkezelést érintő jogsértéseket talált a vállalatnál a pénzpiacok felügyeletét is ellátó MNB. A büntetést hozó vizsgálat 2017 májusától a vizsgálat lezárásáig terjedő időszakot tekintette át. Bár a jegybank több hiányosságot is feltárt, ezek alapvetően nem érintik a biztosító megbízható működését. Mint az MNB feltárta, a biztosító a befektetési egységekhez kötött (unit-linked) életbiztosítási állománykezelése során nem minden esetben tartotta be a kötvény előállítására

és annak kiküldésére rendelkezésre álló határidőt. Kötelező gépjármű-felelősségbiztosításai (kgfb) esetében emellett többször megsértette a kár- és kötvénnyilvántartó, illetve az üzembentartó felé fennálló tájékoztatási kötelezettségét. A vizsgálat az ellenőrzött élet és nem-életbiztosítási termékek szerződési feltételeiben is több jogszabálysértést állapított meg, egyebek közt annak kapcsán, hogy a Groupama a szerződési feltételek egyoldalú módosítását lehetővé tevő alapos okokat nem kielégítő módon határozta meg. Az informatikai terület vizsgálata során az MNB szabálytalansággként azonosította többek között, hogy a Groupama nem megfelelően végezte el a tesztkörnyezetben felhasznált adatok anonimizálását, illetve nem rendelkezik a rendszerbiztonsági kockázattal arányos vírus- és más rosszindulatú program elleni védelemmel. Fogyasztóvédelmi problémának számított, hogy a biztosító több esetben hiányosan tájékoztatta az ügyfeleket egyebek közt a termékismertető egyes kötelező tartalmi elemével összefüggésben, a kgfb esetében pedig a díjfelszólító levelek bizonyos esetekben való megküldésének elmaradása, illetve a károsult kártérítési igényével összefüggő tájékoztatások hiányos volta vagy azok elmaradása volt megállapítható. A Groupama emellett több alkalommal nem vett fel jegyzőkönyvet a szóbeli ügyfélpanaszokról, azokat a panasznyilvántartásában sem rögzítette, s hiányosságok merültek fel a telefonos panaszok kezelésénél is. Ugyancsak sérültek a panaszok teljes körű, határidőben történő megválaszolására, illetve a jogorvoslati tájékoztatásra vonatkozó jogszabályi előírások. A Groupamának a legtöbb jogsértés kapcsán idén június végéig kell beszámolnia az MNB határozataiban előírt intézkedések teljesítéséről. A feltárt jogsértések miatt a jegybank 39,5 millió forint felügyeleti és 10 millió forint fogyasztóvédelmi bírságot is kiszabott a biztosítóra. A bírságösszeg meghatározásakor a jegybank figyelembe vette többek közt a biztosító által elkövetett jogszabálysértések viszonylagosan jelentős súlyát, illetve azok lehetséges hatásait. Enyhítő körülménynek számított ugyanakkor a biztosító együttműködő magatartása a jegybanki vizsgálat során, és az, hogy több kockázati kategóriában alacsony, vagy mérsékelt kockázatot azonosított az MNB.

Egyebek közt kgfb állománykezelést, az IT-biztonságot, a javadalmazási politikát, kockázatkezelési rendszert, illetve az ügyfél tájékoztatást és a panaszkezelést érintő jogsértéseket talált a vállalatnál a pénzügyi piacok felügyeletét is ellátó MNB. A büntetést hozó vizsgálat 2017 májusától a vizsgálat lezárásáig terjedő időszakot tekintette át. Bár a jegybank több hiányosságot is feltárt, ezek alapvetően nem érintik a biztosító megbízható működését. Mint az MNB feltárta, a biztosító a befektetési egységekhez kötött (unit-linked) életbiztosítási állománykezelése során nem minden esetben tartotta be a kötvény előállítására és annak kiküldésére rendelkezésre álló határidőt. Kötelező gépjármű-felelősségbiztosításai (kgfb) esetében emellett többször megsértette a kár- és kötvénnyilvántartó, illetve az üzembentartó felé fennálló tájékoztatási kötelezettségét. A vizsgálat az ellenőrzött élet és nem-életbiztosítási termékek szerződési feltételeiben is több jogszabálysértést állapított meg, egyebek közt annak kapcsán, hogy a Groupama a szerződési feltételek egyoldalú módosítását lehetővé tevő alapos okokat nem kielégítő módon határozta meg. Az informatikai terület vizsgálata során az MNB szabálytalansággként azonosította többek között, hogy a Groupama nem megfelelően végezte el a tesztkörnyezetben felhasznált adatok anonimizálását, illetve nem rendelkezik a rendszerbiztonsági kockázattal arányos vírus- és más rosszindulatú program elleni védelemmel. Fogyasztóvédelmi problémának számított, hogy a biztosító több esetben hiányosan tájékoztatta az ügyfeleket egyebek közt a termékismertető egyes kötelező tartalmi elemével összefüggésben, a kgfb esetében pedig a díjfelszólító levelek bizonyos esetekben való megküldésének elmaradása, illetve a károsult kártérítési igényével összefüggő tájékoztatások hiányos volta vagy azok elmaradása volt megállapítható. A Groupama emellett több alkalommal nem vett fel jegyzőkönyvet a szóbeli ügyfélpanaszokról, azokat a panasznyilvántartásában sem rögzítette, s hiányosságok merültek fel a telefonos panaszok

kezelésénél is. Ugyancsak sérültek a panaszok teljes körű, határidőben történő megválaszolására, illetve a jogorvoslati tájékoztatásra vonatkozó jogszabályi előírások. A Groupamának a legtöbb jogsértés kapcsán idén június végéig kell beszámolnia az MNB határozataiban előírt intézkedések teljesítéséről. A feltárt jogsértések miatt a jegybank 39,5 millió forint felügyeleti és 10 millió forint fogyasztóvédelmi bírságot is kiszabott a biztosítóra. A bírságösszeg meghatározásakor a jegybank figyelembe vette többek közt a biztosító által elkövetett jogszabálysértések viszonylagosan jelentős súlyát, illetve azok lehetséges hatásait. Enyhítő körülménynek számított ugyanakkor a biztosító együttműködő magatartása a jegybanki vizsgálat során, és az, hogy több kockázati kategóriában alacsony, vagy mérsékelt kockázatot azonosított az MNB. -

[Eredeti](#)

(napi.hu, 2021. január 12., kedd)

Fogfehérítő átverés ügyében nyomoz a GVH

A BrightWhite otthoni fogfehérítő termékcsalád forgalmazói - két magyar és egy szlovák vállalkozás - többek között kisebb-nagyobb követőbázisú influenszereken keresztül népszerűsítették a terméket, a reklámok így széles fogyasztói kört érhettek el - írja közleményében a versenyhivatal. A Facebook-, és Instagram-hirdetések azonban nem minden esetben jelölték a terméket ajánló véleményvezérek és a vállalkozások közötti gazdasági érdekeltséget. A Nemzeti Népegészségügyi Központ emellett forgalomból kitiltottként tartja nyilván a terméket, így a versenyhatóság gyanúja szerint a hirdetések hamisan keltik azt a benyomást, hogy az jogszerűen forgalmazható. A reklámok valószínűleg megtévesztően azt a látszatot keltik, hogy a terméket egy egészségügyi szervezet is jóváhagyta. A hirdetések vélhetően nem alátámasztott állításokat tartalmaznak a termék összetételével - így annak peroxid-mentességével és természetes jellegével -, a használatától várható gyors és látványos eredménnyel, egészségre gyakorolt hatásával, illetve piacelsőségével kapcsolatban. A GVH azt is valószínűsíti, hogy a vállalkozások a termék honlapján egyoldalúan szűrik a negatív fogyasztói véleményeket, és kizárólag a pozitív visszajelzéseket jelenítik meg. A versenyfelügyeleti eljárás megindítása nem jelenti annak kimondását, hogy a vállalkozások a jogsértést elkövették. Az eljárás a tények tisztázására és ezen keresztül a feltételezett jogsértés bizonyítására irányul. Az eljárás lefolytatására biztosított időtartam három hónap, amely indokolt esetben két alkalommal, egyenként legfeljebb két hónappal meghosszabbítható.

A BrightWhite otthoni fogfehérítő termékcsalád forgalmazói - két magyar és egy szlovák vállalkozás - többek között kisebb-nagyobb követőbázisú influenszereken keresztül népszerűsítették a terméket, a reklámok így széles fogyasztói kört érhettek el - írja közleményében a versenyhivatal. A Facebook-, és Instagram-hirdetések azonban nem minden esetben jelölték a terméket ajánló véleményvezérek és a vállalkozások közötti gazdasági érdekeltséget. A Nemzeti Népegészségügyi Központ emellett forgalomból kitiltottként tartja nyilván a terméket, így a versenyhatóság gyanúja szerint a hirdetések hamisan keltik azt a benyomást, hogy az jogszerűen forgalmazható. A reklámok valószínűleg megtévesztően azt a látszatot keltik, hogy a terméket egy egészségügyi szervezet is jóváhagyta. A hirdetések vélhetően nem alátámasztott állításokat tartalmaznak a termék

összetételével - így annak peroxid-mentességével és természetes jellegével -, a használatától várható gyors és látványos eredménnyel, egészségre gyakorolt hatásával, illetve piacelsőségével kapcsolatban. A GVH azt is valószínűsíti, hogy a vállalkozások a termék honlapján egyoldalúan szűrik a negatív fogyasztói véleményeket, és kizárólag a pozitív visszajelzéseket jelenítik meg. A versenyfelügyeleti eljárás megindítása nem jelenti annak kimondását, hogy a vállalkozások a jogsértést elkövették. Az eljárás a tények tisztázására és ezen keresztül a feltételezett jogsértés bizonyítására irányul. Az eljárás lefolytatására biztosított időtartam három hónap, amely indokolt esetben két alkalommal, egyenként legfeljebb két hónappal meghosszabbítható. -

Eredeti

(napi.hu, 2021. január 12., kedd)

Elvesztette határon átnyúló működési engedélyét a Brexitben érintett pénzügyi szervezetek többsége

Nagy Károly (műsorvezető): - Elvesztette határon átnyúló működési engedélyét a Brexitben érintett pénzügyi szervezetek többsége. Bár a változások viszonylag kis számú hazai ügyfélre vonatkoznak, nekik célszerű folyamatosan tájékozódniuk saját pénzügyi szolgáltatójuknál szerződésükről, illetve a szolgáltatási feltételekről - jegyezte meg a Magyar Nemzeti Bank felügyeleti szóvivője, Binder István. Ezen szerződésekkel kapcsolatosan megszűnt a Magyar Nemzeti Bank fogyasztóvédelmi jogköre, így probléma esetén a jogvitákat az adott országban az Egyesült Királyságban vagy Gibraltáron kel rendezni. Gál Zsuzsanna interjúja.

Gál Zsuzsanna (riporter): - Most lezárult a brexit utáni átmeneti periódus, ez évtől a különböző Egyesült Királyságbeli és gibraltári pénzügyi szervezetek elvesztették a határon átnyúló működési engedélyüket. Mit jelent ez a magyar felhasználók számára, illetve Magyarország számára?

Binder István (MNB, felügyeleti szóvivő): - Egy új helyzetbe kerültek a magyarországi fogyasztók azzal, hogy az Egyesült Királyság kivált az Európai Unióból. Ez azt jelenti, hogy ez a bizonyos határon átnyúló szolgáltatási közvetlen kapcsolat elveszett, ez az egységes Európai Unió védőháló ez megszűnt ezeknél a szerződéseknél, de ez nem jelenti azt, hogy ezek a szerződések továbbra is ne lennének érvényben és a szerződésnek megfelelően a szolgáltatóknak ne kellene szolgáltatni, illetve az ügyfélnek ennek fejében ne kellene díjat fizetni, pusztán arról van szó, hogy ez a bizonyos határon átnyúló jogosítvány, ami az eddigi közvetlen elérést, közvetlen szolgáltatást biztosította, ez megszűnik. Tehát ezeket a szerződéseket nem lehet meghosszabbítani, például nem lehet módosítani a kockázatokat bővíteni, még akkor sem, hogyha mondjuk ezek a korábban is online köttettek, online működnek, tehát a magyar fogyasztó itt Magyarországon ül, a brit szolgáltató pedig az Egyesült Királyságban kínálja ezeket. Tehát azt tudom el összességében mondani, hogy fokozott figyelmet igényel ebben a pillanatban a magyarországi érintett ügyfelektől ezeknek a szerződéseknél a kezelése és különösképpen azon a téren, hogy érdeklődni szükséges a vitarendezés, a szolgáltatás nyújtás, sőt akár adóügyi vonatkozásokban is a brexitnek a hatásairól, hatásai kapcsán az érintett brit szolgáltatóknál.

Gál Zsuzsanna: - Vannak olyan általános új szabályok, amiket az ügyfeleknek mindenképpen be kell tartaniuk, illetve érdemes rá odafigyelni?

Binder István: - Van néhány jellemző szabály. Egyrészt például a pénzforgalmi szolgáltatások esetében. Az európai közös védőháló az egyszerű utalást, vagy fizetést, beszedést tett lehetővé, most viszont Európán kívül van már az Egyesült Királyság, ezért elképzelhető, hogy a hazai pénzforgalmi szolgáltatók többletinformációkat kérnek majd a fizető ügyfelekről, meg kell adni egyéb azonosítókat, címet, satöbbi. Ha valakinek valamilyen problémája akad például, bármilyen jellegű Egyesült Királyságbeli szerződésénél, akkor megszűnt a Magyar Nemzeti Bank, illetve a mellettünk működő Pénzügyi Békéltetőtestület fogyasztóvédelmi, illetve vitarendezési jogosítványa, tehát ezeket a jogvitákat ezeket közvetlenül adott esetben az Egyesült Királyságban vagy Gibraltáron kell rendezni az adott ország nyelvén.

Gál Zsuzsanna: - Emiatt nem fog nagyon drasztikusan lecsökkenni ezeknek a szolgáltatóknak az ügyfélkörre?

Binder István: - Ez az ügyfélkör most sem jelentős. Tehát viszonylag kis számú ügyfélről beszélünk, annak ellenére, hogy nagy számokat látunk, tehát elvileg több mint 50 Egyesült Királyságbeli hitelintézetnek, illetve 400 pénzforgalmi szolgáltatónak van határon átnyúló jogosítványa. Néhány tőkepiaci szolgáltató is van, illetve körülbelül tucatnyi biztosító. Azonban ezek csak az elméleti számok. A valós ügyfélkör viszonylag kicsi, talán egy jelentős gibraltári biztosítót említenék, akinek főleg temetési biztosításai vannak Magyarországon, itt van egy nagyobb ügyfélkör. Tehát jelen pillanatban sem nagy ez az ügyfélkör. Azért vannak kapaszkodóink, egyrészt a brit gibraltári szolgáltatók esetében az OACD tagság a határon átnyúló szolgáltatás feltétele, tehát ők ellentétben más iparágakkal továbbra is szolgáltathatnak Magyarországon határon átnyúló módon, erre érdemes figyelni, másrészt ez a bizonyos tavalyi karácsonyi brexit megállapodás ez nem terjed ki a pénzügyi szolgáltatókra, tehát remény van arra, hogy valamilyen módon rendezik ezeknek a helyzetét, akár úgy is, hogy az Európai Unió valamiféle egyoldalú megfelelési igazolást ad az érintett Egyesült Királyságbeli pénzügyi szervezeteknek, hogy valamilyen módon esetleg szolgáltatassanak itt a jövőben. Aki pedig nagy ügyfélkört akar, tehát azt akarja brit szolgáltatóként, hogy nagy mennyiségű szerződése legyen, annak továbbra is lehetősége van, hogy úgynevezett harmadik országbeli fióktelepként, vagy önálló leányvállalattal, önálló tőkével, satöbbi Magyarországon vagy az Európai Unió más tagállamában önálló társaságként elinduljon és úgy szolgáltatson a magyarországi ügyfeleknek.

Nagy Károly: - Binder Istvánt, a Magyar Nemzeti Bank felügyeleti szóvivőjét hallották.

[Eredeti](#)

(Trend FM, 2021. január 12., kedd, 07 óra)

A védett időszak felfüggesztésével állt helyre a rend az üzletláncoknál

A járvány ellenére a decemberi forgalom értékben némileg magasabb volt az áruházláncoknál, mint 2019 karácsonya előtt. Bár a vásárlások száma az ünnephez közeledve érezhetően nőtt, az év egészét tekintve csökkenő tranzakciószámot és növekvő kosárértéket hozott a pandémia. Bár éves alapon tavaly novemberben 0,8 százalékkal csökkent a kiskereskedelmi forgalom, októberhez képest már 1,1 százalékos növekedést mért [...]

The post A védett időszak felfüggesztésével állt helyre a rend az üzletláncoknál first appeared on Napigazdasag.com.

A járvány ellenére a decemberi forgalom értékben némileg magasabb volt az áruházláncoknál, mint 2019 karácsonya előtt. Bár a vásárlások száma az ünnephez közeledve érezhetően nőtt, az év egészét tekintve csökkenő tranzakciószámot és növekvő kosárértéket hozott a pandémia. Bár éves alapon tavaly novemberben 0,8 százalékkal csökkent a kiskereskedelmi forgalom, októberhez képest már 1,1 százalékos növekedést mért a Központi Statisztikai Hivatal (KSH), az év első 11 hónapjának értékesítési adatait tekintve pedig 0,2 százalékos pluszban járt a volumen a 2019. január-novemberi időszakhoz képest. A KSH adataira reagálva Cseresnyés Péter, az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) kereskedelem- és fogyasztóvédelemért felelős államtitkára elmondta: a decemberi adatokat is számításba véve a 2020-as év a kereskedelemben a koronavírus-járvány negatív gazdasági hatásai ellenére várhatóan kicsit jobb lesz, mint az egy évvel korábbi. Továbbmenve az ITM szakpolitikusa azt is megelőlegezte, hogy 2021-ben újra beindulhat a dinamikus növekedés a kiskereskedelemben, amely a pandémia előtti időszakban 81 hónapon keresztül masszívan bővült. Fotó: Vémi Zoltán / Világgazdaság

A novemberi adatokra szűkítve a kört, a forgalom folyó áron 1109 milliárd forint volt, amelynek a 45 százalékát - azaz csaknem 500 milliárdot - az élelmiszer-kiskereskedelem adta. Ezt a szegmenst láthatóan kevésbé viselte meg a járvány, mint a non-food termékek vagy az üzemanyag eladását, éppen ezért az egész éves kiskereskedelmi adatot nagyban meghatározza, hogyan teljesítettek decemberben a nagy áruházláncok. A Tesco sajtóosztályán arra hívták fel a figyelmet a Világgazdaság érdeklődésére, hogy a karácsonyi időszak alatt a korábbi évekhez hasonlóan nőtt a vásárlások száma. A heti átlagos 2,5 tranzakció akár 20 százalékkal is megemelkedett. Az volt a legfontosabb, hogy ebben az időszakban is folyamatosan biztosítani tudjuk a biztonságos vásárlást, a folyamatos áruszállítást, illetve a biztonságos munkahelyet a kollégáknak. Éppen ezért számos biztonságos vásárlást segítő intézkedést hoztunk. Fotó: KSH, VG-grafika

A SPAR-nál arról számoltak be, hogy a decemberi forgalom értékben némileg magasabb volt, mint 2019-ben. Maczelka Márk, a társaság kommunikációs vezetője a Világgazdaságnak elmondta: a tranzakciók száma az egész esztendő meghatározó trendhez hasonlóan elmaradt a korábbi évektől, ezzel párhuzamosan a kosárérték emelkedett. Karácsony után ez jellemezte a szilveszter előtti napokat is, amikor virsliből többet, pezsgőből viszont kevesebbet adtak el. Az Aldi tapasztalatai szerint a korábbi hónapokkal összehasonlítva 2020 decemberében visszafogottabb volt a növekedés, az ünnepek előtt az áruházlánc nagyobb keresletre számított. A német háttérű diszkontlánc magyar leányvállalatánál úgy látják, a múlt év egészében az volt megfigyelhető, hogy a vásárlók nagyobb bevásárlások során igyekeztek beszerezni az élelmiszereket, és a nem élelmiszer jellegű termékeket, így az előző évvel összehasonlítva 2020-ban a vásárlók száma csökkent, miközben az átlagos kosárérték jelentősen magasabb volt. Tavaly decemberben is nagyobb kereslet mutatkozott a sütemények, a halak, a különlegesebb húsok, az alkoholok és a non-food termékek iránt, felhalmozó jellegű vásárlás azonban nem alakult ki a tartós élelmiszerek, illetve fogyasztási cikkek területén sem. Egyre nagyobb feszültséget okozott a boltokban az idős emberek vásárlási sávja, amelyet végül december 12-én, szombaton vezetett ki a kormány a kereskedelmi szervezetek és az Idősügyi Tanács javaslatára. A SPAR értékelése szerint az időszak felfüggesztésének köszönhetően a vásárlók jobban eloszlottak, kisebb volt a tömeg az üzletekben. Az áruházlánc beszámolója szerint a forgalom december 22-23-án, illetve december 30-án tetőzött. Az Aldi is arról számolt be, hogy a vásárlási időszakok eltörlése egyértelműen pozitív hatással járt, mivel a forgalom és a vevőszám is egyenletesebben oszlott el a nyitvatartási időn belül, ennek következtében kiegyensúlyozottabbá vált a vállalat

munkatársainak terhelése. December első felében ugyanis az idősnek fenntartott időszakban az Aldi áruházai a szokásosnál alacsonyabb, míg a zárást megelőző órákban magasabb forgalmat bonyolítottak le. Az idősávok megszüntetését követő két hétben viszont a korábban kizárólag idősnek fenntartott órákban ugrásszerűen megnőtt a forgalom, ráadásul a napi forgalom jelentős részét is ebben a délelőtti időszakban bonyolították le az üzletek. Az esztendő tanulságait taglalva az Aldi arról számolt be, hogy évek óta két számjegyű növekedést ér el a magyar élelmiszer-kiskereskedelmi piacon, és 2020-ban is sikeres évet mondhat magáénak. A vállalat értékelése szerint ez nagyban köszönhető annak, hogy a klasszikus diszkontértékek - magas minőség folyamatosan alacsony áron - megőrzése mellett az év során igyekeztek minél gyorsabban reagálni a járványügyi helyzet kihívásaira. Akár az ugrásszerűen megnövekedett keresletről, a munkatársak és a vásárlók egészségének megőrzését célzó intézkedésekről, például az elsőként felszerelt plexifalról, a kézfertőtlenítők kihelyezéséről, vagy a már említett vásárlási idősáv bevezetéséről volt szó, az Aldi gyorsan lépett - részletezték az intézkedéseket. Példaként felhozták a Budapesten elindított online bevásárlás lehetőségét is, ami mind a számok, mind a vásárlói visszajelzések alapján sikeres kezdeményezésnek bizonyult. A vásárlási szokások átalakulását nap mint nap tapasztalja a cég, az előző évhez képest alacsonyabb vásárlószám és a növekvő kosárérték egész évben megfigyelhető volt. A tervezett beruházások kapcsán a Tesco arról számolt be, hogy a pénzügyi évet ugyan csak március 1-jén kezdik, a 2021-es befektetések mellett is annak szellemében kötelezik el magukat, hogy korszerű, 21. századi áruházláncként szolgálják ki a vásárlókat. "Modernizáljuk áruházainkat és hangsúlyt fektetünk a digitális fejlesztésekre, beleértve az online csatornát is" - taglalták a várható lépéseket. Az online csatornát egyébként éppen a karácsonyi szezonban bővítette hat újabb vidéki város (Eger, Békéscsaba, Kaposvár, Veszprém, Zalaegerszeg, Szolnok) bekapcsolásával és a Tesco Doboz Webáruház elindításával az üzletlánc. Ugyancsak várható a Tesco részéről a Shell-lel való együttműködés folytatása, s ezzel a már meglévő 19 minishop mellett újabb töltőállomásokon lesznek elérhetőek a termékeik. A SPAR egyelőre nem közölt részleteket a tervezett beruházásokról, azokról várhatóan március végén ad teljes körű tájékoztatást. The post A védett idősáv felfüggesztésével állt helyre a rend az üzletláncoknál first appeared on Napigazdasag.com. - admin

[Eredeti](#)

(napigazdasag.com, 2021. január 12., kedd)

Már a tojásokon is jelölni kell a származási országot

Januártól újabb termékeknél kötelező a származási információt jelölni, már a nem előre csomagolt tojást is zászlóval kell ellátni. A tojásokon eddig is ott volt a származási országra vonatkozó információ, de így, zászlóval sokkal szembeűnőbb vásárláskor, hogy honnan való a termék. A baromfiágazaton belül egyedül a tojásból nem vagyunk önellátók, legalább 20 százaléknyi behozatalra szorulunk, és ezzel a piacvédelmi módszerrel tovább javulhat a fogyasztóvédelem. Címkék: Szabó Lászlóné, Bárány László, Baromfi Termék Tanács, támogatás.

[Eredeti](#)

(Kossuth Rádió, 2021. január 12., kedd, 05 óra)

Trükköznek a januári leárazásokkal

Hatalmas akciókkal, akár 70%-os kedvezménnyel várják a vásárlókat az üzletekben és az interneten is, ahogy januárban szinte mindig. Csakhogy érdemes odafigyelni, mert sok kereskedő trükközik, felemelik az árakat, és aztán abból engednek, vagyis a vevő csak azt hiszi, hogy jobban jár. A karácsony utáni készletkisöpréskor akár több tízezer forintot is lehet spórolni.

Szerkesztő: - Örült akció. Ilyen táblákkal csábítják be a vásárlókat ebbe a budapesti áruházba. Az üzletekben most akár 70%-kal olcsóbban is megvásárolhatók a termékek. Rengetegen használják ki az akciókat. Megvettem a hátam mögé, nagyon jó ez a kis díszpárna. És tényleg nagyon jó ötlet. Egy mellényt. Mennyivel volt olcsóbb? Hát, szerintem olyan féláron volt, mondják ezek a vásárlók. Vannak, akik direkt kivárták a karácsony utáni leértékeléseket, ugyanis így több tízezer forintot spórolhatnak. 30%-os leértékelésen sikerült vennünk olyat, amit karácsony előtt néztem, és például úgy nekem nem éri meg, de ez így sokkal jobb, igen, mondja ez a vásárló. Egy vásárló szerint azonban érdemes megnézni az eredeti árat, mert sokszor trükköznek a leárazásokkal. Volt egy póló, és fölviszik az árát inkább, és azzal jön le az összeg, hogyha figyelik az emberek, azért ezeket követik nagyjából, akkor rájövünk, hogy hol trükköznek, melyik üzletben és melyikben nem, mondja ez a vásárló. De nemcsak az üzletekben, hanem online is trükközhetnek, és az eredeti áron adják a termékeket a kereskedők. Felviszik ilyenkor az árakat, és úgy abból veszik le a 30%-ot. Ezt inkább az online boltokban vettem észre, hogy ilyen kis furfangos dolgokat csinálnak, mondja ez a vásárló. Egy kereskedelmi marketing szakértő szerint az üzletek januárban azért árazzák le a termékeket, hogy kisöpörjék a téli kollekciókat, a raktározás ugyanis óriási költségekkel jár.

Jagodics Rita (kereskedelmi marketing szakértő): - Sokan terveznek úgy akciók, akik az előző években nem tették, ennek az az oka, hogy rajtuk ragadt árukészlettől szeretnének szabadulni, hiszen a raktározás is jelentős költséget jelent nekik, úgyhogy azok a vásárlók, akik szeretnének élni ezzel az akciókkal, jó vásárt szeretnének tenni, azoknak érdemes januárban vásárolni, sőt hétről hétre nagyobb kedvezményeket fognak látni.

Szerkesztő: - A fogyasztóvédelem egyébként folyamatosan ellenőrzi az üzleteket. Amennyiben a leárazásokkal kapcsolatban súlyos hibát találnak, akár több százezer forintos bírságot is kiszabhatnak.

[Eredeti](#)

(TV2 - Jó reggelt Magyarország!, 2021. január 12., kedd, 06 óra)

Nem kap előbb oltást, aki fizet érte

Gönczi Gábor (műsorvezető): - 5000 forintért kínál koronavírus elleni oltásra regisztrációt egy magáncég. Egy egészségügyi közgazdász szerint ez megtévesztő lehet, hiszen a vakcina gyártók csak kormányokkal és az Európai Unióval tárgyalnak, magáncégekkel nem. A vállalkozás azt ígéri, hogy visszafizetik a regisztrációs díjat, ha nem lesz oltás. A Fogyasztóvédelem vizsgálatot indított, mert megtévesztő lehet a cég neve is.

Szerkesztő: - 5000 forint: ennyiért kínál, regisztrációt egy magáncég a koronavírus elleni oltás regisztrációért. Egy egészségügyi közgazdász szerint ez megtévesztő, mert a nagy vakcina gyártók nem tárgyalnak magáncégekkel, ezért nem is juthatnak ellenszerhez.

Rékassy Balázs (egészségügyi közgazdász): - Se a gyártók, se a kormányok, se az országok nem tervezik, sem az Európai Unió, hogy ezt a feladatot magáncégek kezébe adják, és a koronavírus elleni vakcinának a beszerzése és az oltása az egyelőre állami feladat kell, hogy legyen.

Szerkesztő: - Ezen a honlapon lehet 5000 forintért regisztrálni. Kerestük a céget, e-mailben válaszoltak. Többek között azt írták, a regisztrációs díjat biztosítékként kérik, csak annyi vakcinát rendelnek, ahányan jelentkeznek az oltásra és meg is jelennek az adott időpontban. A közgazdász szerint nem jut előbb vakcinához, aki pénzért regisztrál.

Rékassy Balázs: - Engem is megkerestek barátok, regisztráltam, és befizettük családilag ezt az 5000 forintot, és engem kérdeztek, hogy akkor majd előbb kapok-e oltást, az én válaszom az, hogy tudomásom szerint koronavírus elleni oltást nem fog az illető előbb kapni azért, mert ehhez a céghez beregisztrált.

Szerkesztő: - A Fogyasztóvédelem tavaly év végén vizsgálatot indított. A fogyasztóvédelemért felelős helyettes államtitkára szerint megtévesztő lehet a cég neve, mert sehol nincs feltüntetve, hogy magáncég.

Keszthelyi Nikoletta (helyettes államtitkár, ITM): - Hiheti azt a fogyasztó vagy az olvasó, hogy mintha egy kitüntetett, például állami közfeladatot ellátó vállalkozásról vagy szolgáltatóról lenne szó. Tehát ezt vizsgálja a hatósági eljárás során a Fogyasztóvédelem, hogy ebben az esetben megvalósul-e a megtévesztő, tisztességtelen vállalkozói gyakorlat.

Szerkesztő: - Ha vakcinához jut a cég, azt is vizsgálni fogják, hogy teljesítik-e a honlapon leírtakat. A minisztérium azt kéri mindenkitől, hogy a vakcinainfo.gov.hu oldalon regisztráljanak oltásra.

[Eredeti](#)

(TV2 - Tények, 2021. január 12., kedd, 18 óra)

Panaszáradat a Holmibolt webáruházra

Szuperolcsó termékeket árulnak, de ha valami gond van, nemigen akarják visszaadni a vevők pénzét.

Majdnem ezren vannak a Holmibolt károsultjai csoportban, másfél éve panaszkodnak, de a webáruház gyakorlata továbbra is hogy kívánni valót maga után - hívta fel figyelmünket olvasónk. Magyarázatért kerestük emailen a Holmibolt tulajdonosát is, Horváth Zsoltot, de nem válaszolt, telefonon pedig nem elérhetőek. A fogyasztóvédelmi hatóság már felfigyelt rájuk.

Karácsonyi kálvária

Akikkel leveleztünk, mind azt mondták, az olcsósága miatt esett a választásuk a webáruházra. Most is számos terméket hirdetnek akár 60 százaléknál nagyobb kedvezménnyel. Hogy hosszú távon ez hogyan fenntartható, az jó kérdés.

Íme néhány tipikus panasz, miért érzik magukat becsapva az érintettek. Vannak, akik nem kapták meg a kifizetett terméket, mások igen, de nem volt benne köszönet. Egyikük november elején rendelt karácsonyi ajándékokat, párologtatókat, orrszűrnyíró, véroxigénszint-mérőt. Körülbelül egy hónap múlva kapta meg a csomagot, de az öt termékből csak három volt benne. Két hét múlva azt írták neki, a hiányzó termékek helyett válasszon mást. Megtette, de azóta sem kapta meg ezeket. Ajándékbontáskor pedig kiderült, hogy a megkapott, és korábban kipróbált két párologtató be sem kapcsol. 30 napos kivizsgálást ígért a webáruház. Akárcsak annak, aki a minősége miatt visszaküldött okosóra árát várja.

Van, aki törött spinning kerékpárt kapott, visszaküldte, de a pénzét nem kapta vissza. Emailjeire nem válaszolnak, a fogyasztóvédelemnél járt, a békéltetőkhöz készül. Egy apa karácsonyra szintén spinning kerékpárt rendelt, 40 ezer forintért, kevesebb, mint féláron. Lehervadt azonban a mosoly kamasz lánya arcáról, amikor kibontotta a fa alatt a csomagot, mert hiányzott az ülés, a kormány, a pedál is. A szülő hiába írt emaileket, választ nem kapott.

Akad, aki két nap alatt megkapta a karácsonyi lézerfényt, másnak csak januárban érkezett meg. Egy ovis kislány fekete karaoké mikrofont kért karácsonyra, mert imád énekelni. Két darabost rendeltek a szülők, hogy a család együtt mókázhasson. A csomagban azonban egy mikrofon volt, rózsaszín, és gagyi - olyan torz a hangja, hogy a kislány fél tőle. A cég nem reagál az anya panaszaira.

Húzóó üggyek

Van, aki tavaly májusban rendelt gamer széket, ami jónak tűnt, ám pár nap használat után kibújt két szúrós vasdarab a karfán. Az online vásárláskor kötelező, indoklás nélküli 14 napos elálláson belül visszaküldte a széket. Mivel csereterméket ígértek, de nem küldtek, panaszt tett a békéltetőknél. Szeptember vége felé kapott csomagot a Holmibolttól, de abban csak egy karfa volt. Panaszára decemberben azt írták, küldje vissza karfát, és visszautalják 38 ezer forintját. De cikkünk megjelenéséig nem kapta meg.

Más még 2018 decemberében vett egy okoskarkötőt, karácsonyra. Ajándékozáskor derült ki, hogy nem tölt a kütyü. Elállással visszaküldte a terméket, de pénzt nem kapott. Ügye megjárta a békéltetőket is - az ajánlás szerint kártalanítania kellett volna a Holmiboltnak az ügyfelet, de nem tette.

A Budapesti Békéltető Testület oldalán ötször szerepel a webáruházat működtető Mao Direkt Import Kft. neve az együtt nem működő vállalkozások listáján. Hogy hány ügyük lehet folyamatban, azt nem sikerült megtudnunk, mert a testület nem válaszolt megkeresésünkre.

Ivándi-Szabó Balázs / 24.hu

Felpörgött a kártalanítás

Úgy tűnik, szelektíven ugyan, de azért működik a panaszosok kártalanítása, és mintha a napokban kicsit felgyorsult volna. Több vevő a fogyasztóvédelemnél, és a békéltetőknél is panaszt tett, és mostanában visszakapta a pénzét. Van, aki úgy gondolja, azért kártalanították, mert bejegyzéseivel megpróbált nyomást gyakorolni a webáruház tulajdonosára - telefonon mondták is neki, hogy ha leáll, akkor visszakaphatja a pénzét.

Az egyik vevő 67 százalékos karácsonyi kedvezménnyel vásárolt okosórát, amit kettéválva érkezett, és rosszul működött. Ő előzetesen megnézte, talált pozitív visszajelzéseket a webáruházról, és látta, hogy az üzemeltető cégnek több százmillió forintos a forgalma, ezért bízott bennük. Pénzt szerinte azért kapott vissza most, mert sűrűn posztolt a

károsulti csoportban. Neki nem szabtak feltételt, de volt aki poszttrülésért cserébe kapott pénzvisszafizetést.

Többen írták, hogy a termék árát ugyan visszakapták, de a termékvisszaküldés postaköltségét nem.

A viszonteladó pénze is bánja

A Holmibolt egyik viszonteladója név nélkül azt mondta, az elején még korrekt volt a webáruház. Nagyobb tételben rendeltek tőlük, de csak 3-4 megbízható terméküket értékesítették, mert úgy tapasztalták, hogy a többi áru 80-90 százaléka selejtes. Előfordult, hogy a megbízható termékek helyett is használt, visszaküldött árut kaptak. A selejtek árát visszatérítették nekik, kivéve az utolsó szállítmányét. Emiatt és elszámolásbéli problémáik okán úgy saccolta, mintegy 100 ezer forintjuk ragadt a webáruháznál.

Legnagyobb bajnak mégis azt tartották, hogy nem teljesültek a forgalomba hozatal legalapvetőbb feltételei, azaz nem voltak magyar nyelvű használati utasítások, sem garancialevél. Több panaszost megkérdeztünk, ők is visszaigazolták a viszonteladó ezen kijelentéseit.

A fogyasztóvédelem már vizsgálódott a Holmiboltnál

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) alá tartozó fogyasztóvédelmi hatóság válasza szerint folyamatosan ellenőrzik a webáruházakat, és jogsértés illetve megtévesztés esetén kötelezést és pénzbírságot szabnak ki. A holmibolt.hu-val szemben is eljár már korábban a hatóság, mivel a vállalkozás a honlapon hiányosan tájékoztatta a vásárlókat, nem adott információt többek között a tárhelyszolgáltató adatairól, a békéltető testületről és az online vitarendezésről sem. Ezen első eljárás végén a hatóság a megtévesztő kereskedelmi gyakorlat megszüntetésére kötelezte a céget.

Az ITM IT Laboratóriuma a tavalyi év végén próbavásárlással is ellenőrizte a holmibolt.hu-t, és a tapasztalt jogsértések alapján - mulasztásos megtévesztés, hiányos ÁSZF - indított hatósági eljárás jelenleg is folyamatban van. Ha bebizonyosodik a jogsértés, a határozat elérhető lesz weboldalukon. Az ismételt szabálysértés miatt a hatóság akár 200 ezertől 2 millió forintig terjedő pénzbírsággal is sújthatja a webáruházat.

Kérdeztük, rendben van-e hogy a holmibolt.hu-nak nincs telefonos elérhetősége. Kiderült, hogy kizárólag a közszolgáltatók és az elektronikus hírközlési szolgáltatók kötelesek telefonos ügyfélszolgálatot fenntartani, a webáruházaknak ez nem kötelező, azonban a vásárlót tájékoztatniuk kell a vállalkozás nevééről, székhelyének, telephelyének címéről, e-mail címéről. Telefonszámot csak abban az esetben kell feltüntetniük, ha rendelkeznek vele. Innen nézve érdekes, hogy a Holmiboltot üzemeltető Mao Direkt Import Kft. egy másik webáruházánál, a vedd.shop-nál egy "előfizető nem kapcsolható" jelzéssel kicsengő telefonszámot adtak meg (0611111111).

A Mao Direkt Import Kft. egyébként nem csak ezt a két webáruházat üzemelteti, hanem van román és német webáruházuk is, XLO néven, a szlovák xlo-nál pedig szintén a kft. címeit adták meg. A cég 2017-ben alakult, abban az évben 106 millió forint, 2018-ban pedig 457 millió forint volt a forgalma és szerény, 7 millió, illetve 18 millió forint nyereséget mutatott ki. 2019-ről nincs információ, az Igazságügyi Minisztérium adatbázisában nem érhető el a Mao Direkt Import mérlegbeszámolója.

Szabad panaszkodni

Az ITM kérdésünkre megerősítette, mivel a véleménynyilvánítás szabadsága alapjog, a vásárlóknak jogukban áll internetes felületeken csoportokat létrehozni, és a véleményüket, tapasztalataikat megosztani. Viszont a nyilvános fórumokon leírtakért felel az adott fogyasztó, valótlan állítások esetén jó hírnév megsértése, becsületsértés miatt felléphet vele szemben a cég. - Tamásné Szabó Zsuzsanna

[Eredeti](#)

(24.hu, 2021. január 12., kedd)

Lelepleztünk egy kamu webáruházat, ami sorra veri át az embereket

Eljárást indított a fogyasztóvédelmi hatóság egy online webáruház ellen, miután jeleztük nekik, hogy több olvasónk is átverés áldozata lett. A legtöbben teljesen más kabátot kaptak, mint amelyet megrendeltek, reklamálni pedig egy olyan srácnál lehetett, akinek semmi köze a céghez. Zoltán és a vásárlók felháborodva nyilatkoztak a Metropolnak.

Egy elég érdekes ügybe kavaroztam bele, így az év elején - kezdte a Metropolnak a 31 éves Zoltán.

-Felhívott egy nő, aki közölte, hogy rossz kabátot küldtem neki, és szeretné kicseréltetni. Jeleztem neki, hogy szerintem ez téves lesz, még csak nem is hallottam erről a webáruházról, majd letettük. Pár órával később újabb hívás érkezett, egy másik nő telefonált túpontosan ugyanezzel a problémával. Összesen már öt hívást kaptam, felháborítónak tartom ezt az egészet! - mondta dühösen a budapesti férfi.

Lapunk felkereste a pórul járt vásárlókat is, akik hiába írtak a cégnek e-mailben és Facebookon is, sehonnan nem kaptak választ.

-A párom ajándékba rendelt nekem egy kabátot, de óriási csalódás ért, amikor kibontottam a csomagot, mert egy olyan termék volt benne, amelyet soha nem vennék fel. 14 ezer forintot fizettünk a futárnak készpénzzel, és most fogalmunk sincs, hogyan érjük utol a céget - mesélte a 22 éves Kalmár Barbara.

Barbara ezt a kabátot rendelte meg.

De ezt kapta helyette.

Egy másik nőnél nemcsak a termék, de még a méret sem stimmel.

-Egy sötét kabátot szerettem volna, de egy feketét kaptam, ráadásul három számmal nagyobbat. A Facebook dobta fel nekem ezt a webshopot, és rögtön rendeltem. Utólag már bánom - panaszkodott az 57 éves Éva, aki szintén közel 14 ezer forintot fizetett.

A www.eshop-gyorsan.hu/4h8o46ni weboldallal kapcsolatos problémákat jeleztük az Innovációs és Technológiai Minisztériumnak, akik ezt követően megtették a szükséges jogi lépéseket.

-A tárcs Internet Laboratóriuma elvégezte a kereskedő próbavásárlással egybekötött ellenőrzését. Az eredmények alapján, a feltárt jogsértések miatt fogyasztóvédelmi hatósági eljárás indul. A labor a próbavásárlás során azt tapasztalta, hogy a kiválasztott termék ára folyamatosan változik, míg a főlapon 7 900 forint volt, a méret megjelölése után 9 900 forintra emelkedett, és a megrendelés következő lépésével ezen felül jelent meg a szállítási költség. A visszaigazolás egy ingyenesen létrehozott e-mail címről érkezett, nem tartalmazott cégszemélyes adatokat. Csak készpénzzel lehetett fizetni a futárnál, és a csomag feladójaként sem jelent meg cégnev. A megérkezett termék egyáltalán nem úgy nézett ki, mint a honlapon feltüntetett fotón, a mérete sem a kiválasztott volt - sorolták az ellenőrzés során kiderülő jogsértéseket.

Mitől megbízhatatlan a weboldal?

Az értékesítést végző vállalkozás adatai, elérhetőségei semmilyen formában nem szerepelnek az oldalon.

Az általános szerződési feltételekre és az adatkezelési tájékoztatóra mutató link csak a megrendelés utolsó lépésénél érhető el, azonban szerződési feltételek helyett csak egy üres oldal jelenik meg, az adatvédelmi tájékoztató pedig egy minta, melyben nincsenek kitöltve a vállalkozás adatai.

A termékek árai rendkívül alacsonyak ahhoz képest, hogy márkás árucikkekről van szó, ez így túl szép ahhoz, hogy igaz legyen.

Ha ezeket az intőjeleket nem vesszük észre, akkor könnyen csalás áldozataivá válhatunk. Ha ez mégis megtörténik, akkor vásárlóként a fogyasztóvédelmi hatóságként eljáró lakóhelyük szerinti kormányhivatalhoz és a megyei, fővárosi békéltető testülethez fordulhatunk, de a rendőrségen is érdemes bejelentést tenni.

[Eredeti](#)

(metropol.hu, 2021. január 12., kedd)

A felügyelet figyelmeztette a bitcoinosokat: Akár az összes pénzüket elveszthetik

Nincs rá garancia, hogy mindig készpénzre lehessen váltani a kriptodevizákat.

Így fogalmazott a pénzügyi felügyelet tegnap: Az FCA tudatában van annak, hogy egyes cégek magas megtérülést ígérő befektetéseket kínálnak különböző kriptoeszközökbe. [. . .] Ha a fogyasztók ilyen típusú termékekbe fektetnek, fel kell készülniük arra, hogy elveszítsék minden pénzüket. A felügyelet szerint öt jelentős probléma van a kripto-befektetésekkel, ezek: a fogyasztóvédelem, az árfolyam ingadozása, a termék komplexitása, a járulékos költségek és a félrevezető marketing. Egyik legjelentősebb veszélyforrásként a kriptodevizák készpénzre válthatóságának problematikáját emelték ki az FCA-nál. Nincs rá garancia, hogy mindig készpénzre lehessen váltani a kriptodevizákat. A konverzió lehetősége csak akkor áll fenn, ha ehhez megfelelő mértékű kereslet és kínálat van jelen a termék piacán. - így fogalmazott a pénzügyi felügyelet. Rengeteget foglalkoztunk mostanában a bitcoinnal, de nem is csoda: az elmúlt 12 hónapot figyelembe véve több, mint 340 százalékos árfolyamemelkedést láthatunk a kriptodevizánál a tegnapi elég komoly, több mint 7 százalékos korrekció ellenére is. A CoinDesk szerint egyébként a teljes kriptodeviza-piac kapitalizációja a múlt héten elérte az ezer milliárd dolláros szintet. A legnagyobb kapitalizációval természetesen a bitcoin rendelkezik (678,8 milliárd dollár), a második legértékesebb kriptodeviza pedig 130,8 milliárd dolláros értékeltségével az Ethereum, melynek árfolyama még a bitcoinénál is meredekebb ütemben nőtt az elmúlt 12 hónapban. Címlapkép: Yuriko Nakao/Getty Images Címkék: tőzsde, kriptodeviza, készpénz, bitcoin, ethereum, fca, fogyasztóvédelem, pénzügyi felügyelet, befektetések, árfolyam - Portfolio

[Eredeti](#)

(portfolio.hu, 2021. január 12., kedd)

Megbüntették a SPAR-t

Jogerősen termékpálya-felügyeleti bírságot szabott ki a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal a SPAR Magyarország Kft.-re; a cég több élelmiszeripari beszállítóját is arra kötelezte, hogy mérhető forgalmi cél meghatározása nélkül úgynevezett fix bónuszt fizessen.
| VG

A társaságnak 80 millió forintot kell fizetnie

[Eredeti](#)

(Világgazdaság, 2021. január 13., szerda, 4. oldal)

Továbbra is népszerű a disznótor

MAGYARORSZÁG A koronavírus-járvány ellenére reneszánszát éli a házi disznóvágás a szakmai szervezetek tapasztalatai szerint.

Az elmúlt években töretlenül nőtt a hagyományos húselőállítás népszerűsége, amelynek a szakemberek szerint részben a hagyományörzés az oka, részben pedig az, hogy jelentősen megugrott a hús ára, elsősorban a környező országokban is járványt okozó afrikai sertéspestis miatt. A járványügyi szabályok miatt a húsfeldolgozás immár szűk családi körben zajlik.

Változott a disznótor

Most csak szűk családi körben engedélyezett

SERTÉS A koronavírus-járvány ellenére reneszánszát éli a házi disznóvágás a szakmai szervezetek tapasztalatai szerint. Az elmúlt években töretlenül nőtt a hagyományos húselőállítás népszerűsége, aminek a szakemberek szerint részben a hagyományörzés az oka, részben pedig az, hogy jelentősen megugrott a hús ára, elsősorban a környező országokban is járványt okozó afrikai sertéspestis miatt.

A járványügyi szabályok miatt a húsfeldolgozás immár szűk családi körben zajlik. A korlátozások közvetlenül nem befolyásolják a disznóvágásokat, az általános szabályok szerint kell eljárni, vagyis legfeljebb tízfős program lehet a hurka- és kolbásztöltés. Ez közvetett, de komoly változás, mivel a járvány előtt már nagyobb baráti társaságokban, sőt céges rendezvényeken is egyre gyakrabban bukkant fel a programok között a disznóvágás. A hús feldolgozása mellett közösségi élményt is adott az általában egész napos, disznótoros vacsorával záródó esemény, amely most csak szűk családi körben engedélyezett - írja a Magyar Nemzet.

A hagyományos sonka, kolbász, hurka vagy szalonna készítéséhez ma már általában nem háztájiban nevelt állatot vágnak. Szokássá vált, hogy a kereskedőtől vásárolt, vágásérett élő sertést vagy a kereskedelmi forgalomban szintén beszerezhető hasított disznót dolgoznak fel. A szükséges eszközök beszerzése egyszeri költség ugyan, de az otthoni vágás a feldolgozott hús mennyiségét tekintve komoly megtakarítás a bolti beszerzéshez képest. Emellett a disznóvágás előnyeként említik az egyedi, házias ízeket.

A veszélyekre is oda kell figyelni: érdemes a vágásra ítélt állat húsát bevizsgáltatni. A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) a rosszul hőkezelt vagy nyers hús veszélyeire, a súlyos ételmérgezés kockázatára hívja fel a figyelmet. Iránymutatása szerint az

akár súlyos lefolyású mérgezés lehetősége akkor zárható ki, ha a vágásra szánt állat egészséges, és a vágás előtt koplaltatták. Fontos, hogy a hús feldolgozásában részt vevők egészségesek legyenek, mivel betegen ők lehetnek a fertőzés forrásai. Azt javasolják, ne vegyen részt disznóvágáson, akinek hasmenése van vagy a kezén valamilyen bőrbetegség alakult ki.

Legfeljebb tízfős program lehet a levágott sertés húsának feldolgozása
MW

[Eredeti](#)

(Petőfi Népe, 2021. január 13., szerda, 1+7. oldal)

ÖRÜL A VÁSÁRLÓ, bosszús a kereskedő

Január 1-jétől lényegesen megváltozott az egyes tartós fogyasztási cikkekre vonatkozó kötelező jótállás szabályrendszere.

A fogyasztók számára biztonságot nyújt, hogy a megvásárolt termékekre jótállási idő vonatkozik - ezt rendeletek biztosítják. A jótállás az eladó fokozott felelősségvállalása arra az esetre, ha az általa eladott termék meghibásodna. Így ha a megvett hűtő elromlik, joggal kérhetjük, hogy javítsák meg, cseréljék ki, vagy fizessék vissza a vételárát. Míg eddig sorban álltunk, hogy lepecsételjék a jótállási jegyet, vagy azt kutattuk, melyik márkaszerviz köteles fogadni az elromlott terméket, addig januártól egyszerűbb dolgunk lesz!

- Bővül azon termékek köre, amelyekért a kereskedő köteles jótállni - mondja dr. Kispál Edit, a Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetségének szóvivője.

- A lista eddig sem volt rövid, ide tartozott gyakorlatilag az összes háztartási készülék, bútor, sporteszköz, hangszer. Idéntől viszont többek között a 10 000 Ft feletti értékű nyílászárók, garázkapuk vagy a napkollektor, napelemrendszerek is ide sorolandók.

Újdonságok

Ha a fogyasztó a terméket az átadástól számított hat hónapon túl helyezteti üzembe, akkor a jótállási határidő kezdő időpontja a fogyasztási cikk átadásának napja lesz.

- A fogyasztási cikk kijavítása esetén a jótállás időtartama meghosszabbodik a javításra történő átadás napjától kezdve azzal az idővel, amíg a fogyasztó a hiba miatt nem használhatta rendeltetésszerűen a terméket - mondja a szakértő.

Mar nem csak papíralapon! A vállalkozás a jótállási jegyet elektronikus úton is átadhatja a fogyasztó részére, ezt legkésőbb a termék átadását vagy üzembe helyezését követő napon köteles megtenni. Az elektronikusan átadott számla jótállási jegyként akkor fogadható el, ha a tartalma megfelel a rendelet jótállási jegyre vonatkozó előírásainak is.

Drágább volt?

Több lesz a jótállási idő! A jótállás időtartama az eddigi kötelező 1 év helyett akár 3 év is lehet, attól függően, hogy mennyibe került a termék. 10 000 Ft-ot elérő, viszont 100 000 Ft-ot meg nem haladó eladási ár esetén 1 év. 100 000 Ft-ot meghaladó, de 250 000 Ft-ot meg nem haladó eladási ár esetén 2 év. 250 000 Ft-ot meghaladó eladási ár esetén 3 év.

[Eredeti](#)

(Fanny, 2021. január 13., szerda, 5. oldal)

Fertőtlenítési útmutatóval segíti az állattartókat a Nébih

Fertőtlenítési útmutatót állított össze az országos főállatorvos megbízásából a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih). A kiadvány célja, hogy megkönnyítse az állattartó telepek tulajdonosai számára az állatok egészségének megőrzését a fertőtlenítéshez szükséges lépések számbavételével.

A gazdasági haszonállattartó telepek megfelelő fertőtlenítése ugyanis a biztonságos élelmiszer előállítás egyik legfontosabb alapfeltétele, egyúttal a komoly gazdasági kárral járó állatbetegségek megelőzésének kulcsa. illetve megakadályozzuk annak behurcolását az állományba. Éppen ezért az állattartóknak pontos járványvédelmi-intézkedési tervvel kell rendelkezniük, ami tartalmazza a telepen használt fertőtlenítőszer, berendezések felsorolását és mennyiségét is. A bejelentési kötelezettség alá tartozó fertőző állatbetegség kitörése esetén a fertőtlenítés irányítását az állategészségügyi hatóság veszi át. A Nébih ezúton is felhívja az állattartók figyelmét, hogy amennyiben egy telepen nem tartják be az állategészségügyi szabályokat, járványvédelmi intézkedéseket, ebbe kiemelten beleértve a rendszeres és szakszerű fertőtlenítést, az akár az állami kártalanításból történő kizárást vonhat maga után. Az útmutató elérhető és letölthető a hivatal honlapján. -

[Eredeti](#)

(magyarmezogazdasag.hu, 2021. január 13., szerda)

A Tesco és az Aldi hálás a kormánydöntés visszavonásáért

A 2020-as év a kiskereskedelemben a koronavírus-járvány negatív gazdasági hatásai ellenére várhatóan kicsit jobb lesz, mint az egy évvel korábbi - mondta a Világgazdaságnak Cseresnyés Péter, az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) kereskedelempolitikáért és fogyasztóvédelemért felelős államtitkára a decemberi adatok alapján. A Tescónál a karácsonyi időszak alatt a korábbi évekhez hasonlóan nőtt a vásárlások száma. A heti átlagos 2,5 tranzakció akár 20 százalékkal is nőhetett. A Sparnál a decemberi forgalom értékben némileg magasabb volt, mint 2019-ben. A tranzakciók száma az egész esztendőt meghatározó trendhez hasonlóan elmaradt a korábbi évektől, ezzel párhuzamosan a kosárérték emelkedett. Az Aldi tapasztalatai szerint a korábbi hónapokkal összehasonlítva 2020 decemberében visszafogottabb volt a növekedés, az ünnepek előtt az áruházlánc nagyobb keresletre számított. A múlt év egészében az volt megfigyelhető, hogy a vásárlók nagyobb bevásárlások bonyolítottak le, így az előző évvel összehasonlítva 2020-ban a vásárlók száma csökkent, miközben az átlagos kosárérték magasabb volt. Egyre nagyobb feszültséget okozott a boltokban az idősáv vásárlási sávja, amelyet végül december 12-én szüntetett meg a kormány. A Spar értékelése szerint az idősáv felfüggesztésének köszönhetően kisebb volt a tömeg az üzletekben. Az Aldi is arról számolt be, hogy a vásárlási idősávok eltörlése pozitív hatással járt, mivel a forgalom és a vevőszám is egyenletesebben oszlott el a nyitvatartási időn belül.

A 2020-as év a kiskereskedelemben a koronavírus-járvány negatív gazdasági hatásai ellenére várhatóan kicsit jobb lesz, mint az egy évvel korábbi - mondta a Világgazdaságnak Cseresnyés Péter, az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) kereskedelempolitikáért és fogyasztóvédelemért felelős államtitkára a decemberi adatok alapján. A Tescónál a karácsonyi időszak alatt a korábbi évekhez hasonlóan nőtt a vásárlások száma. A heti átlagos 2,5 tranzakció akár 20 százalékkal is nőhetett. A Sparnál a decemberi forgalom értékben némileg magasabb volt, mint 2019-ben. A tranzakciók száma az egész esztendő meghatározó trendhez hasonlóan elmaradt a korábbi évektől, ezzel párhuzamosan a kosárérték emelkedett. Az Aldi tapasztalatai szerint a korábbi hónapokkal összehasonlítva 2020 decemberében visszafogottabb volt a növekedés, az ünnepek előtt az áruházlánc nagyobb keresletre számított. A múlt év egészében az volt megfigyelhető, hogy a vásárlók nagyobb bevásárlások bonyolítottak le, így az előző évvel összehasonlítva 2020-ban a vásárlók száma csökkent, miközben az átlagos kosárérték magasabb volt. Egyre nagyobb feszültséget okozott a boltokban az idősek vásárlási sávja, amelyet végül december 12-én szüntetett meg a kormány. A Spar értékelése szerint az idősav felfüggesztésének köszönhetően kisebb volt a tömeg az üzletekben. Az Aldi is arról számolt be, hogy a vásárlási idősavok eltörlése pozitív hatással járt, mivel a forgalom és a vevőszám is egyenletesebben oszlott el a nyitvatartási időn belül. -

Eredeti

(napi.hu, 2021. január 13., szerda)

Drónok a növényvédelemben

Az innováció alapvetően meghatározza a mezőgazdaság jövőjét is. A drónok már jó ideje segítik a monitorozást, információgyűjtést, és remélhetően nemsokára lehetőség nyílik arra, hogy permetezhessünk is velük. A drónok használatához kapcsolódó új szabályozást, azaz a pilóta nélküli légi járművek üzemelésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló javaslatot a Parlament decemberben elfogadta. A mezőgazdasági vonatkozású drónhasználatban azonban tovább folytatódnak az egyeztetések. A témáról fontos részletek hangzottak el az Agrárszektor 2020 online konferencián, valamint Győrffy Baláznak, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara elnökének a magyar agráriumról szóló podcast beszélgetésében is.

Az eredetileg filmes forgatásokra, fényképezésre használt szerkezetek a technológia fejlődésével előbb katonai, majd ipari, ma pedig már kereskedelmi és mezőgazdasági területeken is használatba kerültek. A drónok a jelenlegi forradalmi technológiai változtatások fontos mozgatórugói, noha a mezőgazdaságban még csak kísérleti szinten alkalmazhatók, derült ki december közepén a Szóvetés című podcast beszélgetésből, melyben Győrffy Balázs NAK elnök Tuzson Bencével, a Miniszterelnöki Kabinetiroda kormányzati államtitkárával beszélgetett a drónok mezőgazdasági felhasználásáról.

Kell a versenyképességhez

Tuzson Bence tájékoztatót, hogy a mezőgazdasági drónhasználat pontos szabályozása folyamatban van, és alapvetően három területet érint: a gépek engedélyezését, a használatukhoz szükséges protokollok kidolgozását; a drón irányítására jogosult személyek meghatározását, a szükséges jogosítvány megszerzésének szabályait; illetve a kijuttatott

anyagok körét. Permetezésen kívül számos egyéb új lehetőséget is megnyit a drónok használata a mezőgazdaságban. Tökéletesen alkalmasak lehetnek például vadállomány felmérésére, mivel pár száz méteres magasságban hőkamerás felvételt tudnak készíteni az állatokról. Ennek a vadkár-felmérésben lesz különös jelentősége. Egy színeképelemző szoftver segítségével pedig akár termés- térfogatbecslésre, vagy a kultúra állapotának - például betegség - felmérésére is bevetethők.

A drónhasználat térnyerése ugyanakkor sok problémát is felvet, a légi közlekedés biztonságával (drónok esetleges egymással ütközése, lezuhanása, a repülőgépek zavarása stb.), a személyiségi jogokkal kapcsolatos szabálysértési kérdésekkel, az adatvédelemmel, és összességében a drónhasználat ellenőrzésének lehetőségeivel kapcsolatban. Az államtitkár kitért arra, hogy a drónok ember általi ellenőrzése szinte lehetetlen feladat. A már érvénybe lépett szabályozás szerint ugyanakkor a 120 grammnál nagyobb drónokra egyedi digitális azonosítót kell szerelni, és azt az előírásoknak megfelelően, még a repülés megkezdése előtt be kell jelenteni az irányítást végző személy nevével együtt a HungaroControll alkalmazásába, így a szerkezetet a légi irányítás nyomon tudja követni. Amíg korábban mindenhol előzetesen engedélyt kellett kérni a drónhasználatához, januártól a lakott területeken kívül enyhült ez a szabályozás.

A drónhasználat 2019-ben elfogadott uniós szabályozása egyértelmű és uniószerte egységes, bizonyos részletszabályozások viszont nemzeti hatáskörben maradtak: ilyen például a tiltott területek kijelölése, vagy a játékdron maximális, 120 grammos súlyának meghatározása.

Tuzson Bence hangsúlyozta, hogy olyan szabályozásra van szükség, hogy a biztonság feladása nélkül fejlődhessen a drónok mezőgazdasági felhasználása. Az európai versenyképesség és a magyar gazdák versenyképességének megőrzése miatt is fontos, hogy a szabályozás teret adjon az ipari szintű alkalmazásuknak. Az általános ismeretek bővülésével egyre tisztábbak és világosabbak lesznek a szabályok, amelyek várhatóan folyamatosan formálódni fognak a következő néhány évben.

Tuzson Bence kiemelte azt is, hogy a drónok jelentősége a precíziós gazdálkodás térnyerésével és az informatikai fejlődéssel párhuzamosan nő. A géntechnológiát nem engedő hazai mezőgazdaság megvalósításához és a minőségi élelmiszerek termeléséhez fontos, hogy hazánk a precíziós gazdálkodásban se maradjon le más országoktól, és a biztonság feladása nélkül fejlődjön a drónok mezőgazdasági felhasználása. Az uniós és a magyar szabályozás egyaránt a drónok rendszeres használatát vetíti előre.

A legfontosabb érv a drónok használata mellett, hogy így csökkenthető a környezeti terhelés, kevesebb permetlé kijuttatásával hatékonyabban és nagyobb területen válik lehetségessé a permetezés, miközben csökken a taposási kár, és megszűnnek a megközelíthetetlen területek, mondta Nyulas-Oberna Sára, a Digitális Jólét Nonprofit Kft. szakértője az Agrárszektor 2020 konferencián. A magyar gazdáknak ugyanakkor még nincs elegendő ismeretük a lehetőségekről. A megfelelő szabályozási környezet kialakításával a következő években mindenki számára könnyebben hozzáférhetővé válik a technológia. A Digitális Jólét programban azon dolgoznak, mondta az előadó, hogy összegyűjtsék a felhasználói igényeket, és különböző tesztkörnyezetek kialakításával a gazdák első kézből kapjanak információt arról, hogy a drónok használata milyen előnyöket hozhat a napi munkájuk során.

Jordán László, a Nemzeti Élelmiszerlánc- biztonsági Hivatal növény-, talaj- és agrárkörnyezet-védelmi igazgatója úgy fogalmazott, hogy óriási lehetőség rejlik a drónok növényvédelmi alkalmazásában, ugyanakkor nagyon sok kutatás és fejlesztés szükséges még ezen a területen. Szerinte a kijuttatás technológiájában valószínűleg nem hoz akkora

változást, hogy kiszorítson valamilyen más, már meglévő megoldást, ám a tudomány fejlődésével egyre szélesebb körben fogják majd használni.

Szálkái Gábor, a Bayer Hungária Kft. közkapcsolati és fenntarthatósági vezetője kiemelte, hogy a drónok gyakorlatilag forradalmasítják az életünket, és ebből nem maradhat ki a növényvédelem sem. Már most is számos mezőgazdasági munkafolyamatról rendelkezünk adatokkal, ezeknek az elemzése, a legújabb innovációk alkalmazása már a gyakorlatban is működik. A Bayernél több ezer kutatóval azon dolgoznak, hogy a drónos kijuttatásra alkalmas növényvédő szerek és technológiák is rendelkezésre álljanak a megfelelő szabályozások mellett. Ezek az innovációk, és az adott növényvédelmi kezelésekre vonatkozó komplex megoldások jelentik majd a jövőt, de a szakember szerint sem fogják a drónok kiszorítani a legkorszerűbb kijuttatás-technológiával rendelkező permetezőgépeket.

Mint ahogy minden innovatív technológia megtalálja a helyét a precíziós mezőgazdaságban, a drónok előreláthatólag a precíz beavatkozásokat igénylő, optimális időben történő növényvédelmi intézkedésekre kínálnak majd megoldást, mondta Borsos László, a Corteva Agriscience ügyvezető igazgatója. A Corteva cégcsoport egyik fejlesztője 2020-ban innovációs díjat kapott egy olyan rovarölő szer-formula kialakításáért, amely drónos kijuttatásra alkalmas. Az ügyvezető hangsúlyozta, hogy a drónos kijuttatás különösen nagy segítséget jelenthet például akkor, amikor hirtelen nagy mennyiségű csapadék miatt nem lehet megközelíteni a földeket, de a növényvédelmi beavatkozás éppen akkor lenne időszerű. Ehhez azonban nélkülözhetetlen, hogy előbb a formulációt adaptálják a technológiához, ez viszont a tesztelések miatt időigényes folyamat.

Jogsabályi háttér

Az Európai Unióban csak olyan eszközzel lehet növényvédő szert kijuttatni, aminek a típusa minősített, és megfelel az európai szabványnak. A hazai jogszabály a permeteződrónokra vonatkozóan időszaki követelményrendszert állított fel. A típusminősítést a forgalomba hozatal előtt a forgalmazó kereskedőnek kell megszereznie a NAIK Gödöllőn működő Gépesítési Intézeténél.

A növényvédőszer-gyártók már elkezdték a készítmények engedélyeztetését a drónos kijuttatásra, hiszen egyelőre minden növényvédő szer engedélyokirata csak a földi kijuttatásra vonatkozik. Folyamatban van a növényvédő szerek drónos kijuttatására vonatkozó engedélyezés követelményeinek kidolgozása is, a kísérleti módszertant a gyártókkal együtt kitalálták, közzétették. Az engedélyezési vizsgálatok megkezdődtek, az első kérelmeket már beadták adott készítmény drónos kijuttatásra való kiterjesztésére.

Az Európai Bizottság állásfoglalása alapján a légi növényvédelemre vonatkozó szabályozásokat kell alkalmazni a drónos kijuttatás esetén, így a mezőgazdasági légi növényvédelmet szabályozó rendeletbe építik be a drónos növényvédelem feltételrendszerét. Ennek kidolgozásánál két alapvető cél volt, hogy szakmailag megalapozott, a biztonságos munkavégzést lehetővé tevő szabályozás szülessen, a kijuttatás pedig mindenki számára elérhető és az alapvető feltételek betartásával a lehető legegyszerűbben alkalmazható legyen.

Jordán László szerint van néhány olyan irányelv, amely valóban nem életszerű, ilyen például a 30 nappal korábban benyújtandó kijuttatási terv. Ám a rendeletben szerepel az a kitétel is, hogy amennyiben valamiért el kell térni a kijuttatási tervtől, akkor az egyszerű bejelentéssel megtehető. Eltérésnek minősül az is, ha nem volt a gazdának kijuttatási terve, ebben az esetben a kijuttatást megelőző munkanap reggel 9 óráig kell bejelenteni, és ha nem kap tiltó határozatot, elvégezheti a permetezést. A növényvédelmi kezelése bejelentésére online felületet létrehozását is tervezik.

Január elsejétől

A hivatkozott törvény (2020. évi CLXXIX. törvény a pilóta nélküli légi járművek üzemelésével összefüggő egyes törvények módosításáról) rendelkezései - néhány

meghatározott kivétellel - 2021. január 1-jén léptek érvénybe. A részletes szabályok Magyar Közlöny 2020. évi 285. számában olvashatók.

Rass K.

[Eredeti](#)

(Kertészet és Szőlészet, 2021. január 13., szerda, 26+27. oldal)

Csúnyán lábont magát a Facebook, menekülnek a WhatsApp-felhasználók

A Facebook menedzsmentje az elmúlt napokban kétségbeesetten igyekszik kezelni azt a komoly problémát, amit saját maguk robbantottak ki a WhatsApp üzenetküldő szolgáltatás felhasználási feltételeinek tervezett megváltoztatásával. Világszerte felhasználók milliói kapták meg január elején a WhatsApp új felhasználási feltételeiről szóló üzenetet, amely lehetővé teszi a felhasználók érzékeny adatainak Facebookkal történő megosztását, a felhasználási feltételeket pedig záros határidőn belül el kell fogadni. Menekülnek a felhasználók erre válaszul, amellyel hogy a közösségi média szinte minden fórumán hatalmas volt a felzúdulás, a felhasználók tömegei elkezdtek más, rivális üzenetküldő szolgáltatásokra átvándorolni. Az egyik ilyen a Signal nevű üzenetküldő alkalmazás, amelyet a múlt héten 8,8 millióan töltöttek le, ahhoz képest, hogy négy héttel korábban még csak 246 ezer volt a heti letöltésszáma. A Signal persze segítette az is, hogy Elon Musk a hatalmas követőtáborral rendelkező Tesla-vezér a múlt héten arra buzdította híveit, használják a programot. A tőzsdén a befektetők a nyilatkozat után elképesztőt rántottak az alkalmazással egyébként semmilyen kapcsolatban nem álló, teljesen mással foglalkozó Signal Advance nevű cég részvényein. A Sensor Tower nevű cég adatai szerint a kriptodeviza kereskedők körében kedvelt, elvileg szintén feltörhetetlen titkosítást használó Telegram üzenetküldő szolgáltatást pedig az egy héttel korábbi 6,5 millió letöltést követően a WhatsApp bejelentése utáni héten 11,9 millióan töltötték le, így annak aktív felhasználói száma átlépte az 500 milliót. A 2 milliárd felhasználóval rendelkező WhatsApp letöltéseinek száma 14 százalékkal csökkent ezalatt, heti 11,3 millióról 9,7 millióra. Próbál nyugtatni a Facebook A felhasználók egy része a Financial Times összefoglalója szerint úgy értelmezte a WhatsApp feltételváltoztatását, hogy az története során első ízben érzékeny felhasználói adatokat fog megosztani anyavállalatával, a Facebookkal. Úgy érezték, ezt a változtatást rájuk erőltették, s hogy ezentúl a Facebook hozzáférhet üzeneteik tartalmához. A WhatsApp a hét elején már közleményben próbálta nyugtatni a felhasználókat, hogy a változás nem érinti az üzenetek titkosságát. Az igazság az, hogy bár a WhatsApp elvileg valóban nem férhet hozzá az üzenetek tartalmához, a felhasználási feltételek már 2016 óta lehetővé teszik a cég számára egyes felhasználói adatok Facebookkal történő megosztását. Az új szabályok elvileg azt engedték volna meg, hogy bizonyos fizetési és tranzakciós adatok kerüljenek a Facebookhoz, ezzel növelni lehehet volna a WhatsApp hirdetési üzletágát, illetve a Facebookét is, de segített volna az úgynevezett Facebook Shopok fejlesztésében is - írja a brit lap. Klasszikus átverés? Míg az egyik oldalon a Facebook csoporthoz tartozó cégek vezetői védték meg a cég tervezett lépését, addig a másik oldalon fogyasztóvédelmi szervezetek léptek fel. Ez utóbbiak szerint klasszikus fogyasztói átverésről van szó. Egy amerikai online hirdetési szövetség, a Digital Content Next vezetője szerint a Facebook 2014-ben a WhatsApp megvásárlásakor azt ígérte,

semmilyen adatot nem osztanak meg az anyavállalattal, ezt az ígéretét azonban, mint sok más illet, megszegte. Felhívta a figyelmet, hogy Amerikában és az EU-ban nagyon sok eljárás és per van folyamatban a Facebook ellen a fogyasztói adatok titkosságának megsértése miatt.

A Facebook menedzsmentje az elmúlt napokban kétségbeesetten igyekszik kezelni azt a komoly problémát, amit saját maguk robbantottak ki a WhatsApp üzenetküldő szolgáltatás felhasználási feltételeinek tervezett megváltoztatásával. Világszerte felhasználók milliói kapták meg január elején a WhatsApp új felhasználási feltételeiről szóló üzenetet, amely lehetővé teszi a felhasználók érzékeny adatainak Facebookkal történő megosztását, a felhasználási feltételeket pedig záros határidőn belül el kell fogadni. Menekülnek a felhasználók Erre válaszul, amellett hogy a közösségi média szinte minden fórumán hatalmas volt a felzúdulás, a felhasználók tömegei elkezdtek más, rivális üzenetküldő szolgáltatásokra átvándorolni. Az egyik ilyen a Signal nevű üzenetküldő alkalmazás, amelyet a múlt héten 8,8 millióan töltöttek le, ahhoz képest, hogy négy héttel korábban még csak 246 ezer volt a heti letöltésszáma. A Signalt persze segítette az is, hogy Elon Musk a hatalmas követőtáborral rendelkező Tesla-vezér a múlt héten arra buzdította híveit, használják a programot. A tőzsdén a befektetők a nyilatkozat után elképesztőt rántottak az alkalmazással egyébként semmilyen kapcsolatban nem álló, teljesen mással foglalkozó Signal Advance nevű cég részvényein. A Sensor Tower nevű cég adatai szerint a kriptodeviza kereskedők körében kedvelt, elvileg szintén feltörhetetlen titkosítást használó Telegram üzenetküldő szolgáltatást pedig az egy héttel korábbi 6,5 millió letöltést követően a WhatsApp bejelentése utáni héten 11,9 millióan töltötték le, így annak aktív felhasználói száma átlépte az 500 milliót. A 2 milliárd felhasználóval rendelkező WhatsApp letöltéseinek száma 14 százalékkal csökkent ezalatt, heti 11,3 millióról 9,7 millióra. Próbál nyugtatni a Facebook A felhasználók egy része a Financial Times összefoglalója szerint úgy értelmezte a WhatsApp feltételváltoztatását, hogy az története során első ízben érzékeny felhasználói adatokat fog megosztani anyavállalatával, a Facebookkal. Úgy érzékelték, ezt a változtatást rájuk erőltették, s hogy ezentúl a Facebook hozzáférhet üzeneteik tartalmához. A WhatsApp a hét elején már közleményben próbálta nyugtatni a felhasználókat, hogy a változás nem érinti az üzenetek titkosságát. Az igazság az, hogy bár a WhatsApp elvileg valóban nem férhet hozzá az üzenetek tartalmához, a felhasználási feltételek már 2016 óta lehetővé teszik a cég számára egyes felhasználói adatok Facebookkal történő megosztását. Az új szabályok elvileg azt engedték volna meg, hogy bizonyos fizetési és tranzakciós adatok kerüljenek a Facebookhoz, ezzel növelni lehehet volna a WhatsApp hirdetési üzletágát, illetve a Facebookét is, de segített volna az úgynevezett Facebook Shopok fejlesztésében is - írja a brit lap. Klasszikus átverés? Míg az egyik oldalon a Facebook csoporthoz tartozó cégek vezetői védték meg a cég tervezett lépését, addig a másik oldalon fogyasztóvédelmi szervezetek léptek fel. Ez utóbbiak szerint klasszikus fogyasztói átverésről van szó. Egy amerikai online hirdetési szövetség, a Digital Content Next vezetője szerint a Facebook 2014-ben a WhatsApp megvásárlásakor azt ígérte, semmilyen adatot nem osztanak meg az anyavállalattal, ezt az ígéretét azonban, mint sok más illet, megszegte. Felhívta a figyelmet, hogy Amerikában és az EU-ban nagyon sok eljárás és per van folyamatban a Facebook ellen a fogyasztói adatok titkosságának megsértése miatt. -

[Eredeti](#)

(napi.hu, 2021. január 13., szerda)

A hibátlan terméket is vissza kell az eladónak vennie három napig?

Különös, hogy már évtizedek óta nem él az a szabály a magyar fogyasztóvédelemben, hogy egy megvásárolt terméket három napon belül vissza lehet vinni az üzletbe.

Semmiféle jogszabály nem kötelezi az eladót - már ha valóban a személyes vásárlásokról beszélünk és nem az online lehetőségekről -, hogy vegye vissza hibátlan terméket vásárlás után pár nappal. Ellenben gyakran megtörténik az, hogy a sértetlen csomagolású terméket visszaveszik, cserélik. Ezzel nő a vásárló elégedettsége, és máskor is jó szívvvel tér be az adott üzletbe. A karácsonyi vásárlások idején ráadásul gyakran megtörténik az, hogy olyan termékeket vásárolunk, amelyeket másoknak szánunk, s így nem lehetünk benne biztosak, hogy a másik megelégedésére szolgál. Nem "ciki" ilyenkor tenni egy próbát, és blokkal a kezünkben érdeklődni: vajon visszaveszik-e a terméket valamilyen formában. Sok helyen kaphatunk ugyanis erre pozitív választ. Az egyik legnagyobb Fejér megyei székhelyű áruházláncnál is van példa arra, hogy a hibátlan terméket cseréljék. A karácsony utáni visszaviteli dömping azonban itt nem jellemző - árulta el a Fejér Megyei Hírlapnak Maczelka Márk, a Spar kommunikációs vezetője. - Nálunk egyáltalán nem jellemző, hogy az ünnepek után tömegesen termékeket hoznának vissza. Sőt, a hipermarketekben érezhetően kevesebb terméket hoznak vissza a vásárlók a tavalyi évhez képest - hangsúlyozta a kommunikációs vezető. Mégis, ha megtörténik, a leggyakoribb indokok a visszahozatal során: ugyanazt a terméket kétszer kapta ajándékba a vásárló, vagy volt már ilyen terméke, esetleg nem jó a mérete, vagy egyszerűen nincs szüksége az ajándékra - derült ki. - A leggyakoribb, csere vagy visszavétel céljából visszahozott termékek a műszaki cikkek, de gyakran előfordul a cserélt termékek között textil-ruhanemű és játék is - tudtuk meg. - A vásárlói elégedettség érdekében a jogszabályi kötelezettségeinken felül általában cseréljük az olyan termékeket is, melyek esetleg nem tetszenek a vásárlónak, vagy már rendelkezik belőlük egy másik darabbal a vevő. Ezeket a termékeket csak tovább értékesíthető állapotban és blokkal, számlával vesszük vissza. A jelenlegi járványveszély miatt egyes, jellegüknél fogva speciális termékeket azonban - például a fehérneműt -, minőségi hiba kivételével nem cserélünk. A kicsik is követik a nagyokat Hasonlóan cselekszenek általában a kisebb üzletek is, melyeknél szintén a vevő megtartása a cél. Péli Imréné, egy kis Távírda utcai cipőüzlet vezetője azt mondja: a legfontosabb a kisebb üzletek számára, hogy a vevőkkel megmaradjon a bizalom és az emberség. - Karácsony előtt általában sokan ajándékba visznek lábbelit, ezért előre megbeszéljük, hogy utólag levásárlás vagy csere lehetséges. Persze utalványra is van lehetőség, de a legtöbben mégis inkább a tényleges ajándék mellett döntöttek, azt szívesebben tették a karácsonyfa alá - fogalmazott az üzletvezető, hozzátéve, hogy eddig kevesen éltek a cserelehetőséggel, ami nagy valószínűséggel azt jelenti, hogy sikerült elsőre jól választani. Aki pedig az idősebb családtagjának választott papucsot, cipőt vagy csizmát, s nem felelt meg a méret, maga hozta vissza és cseréltette ki kisebbre vagy nagyobbra, hogy a mamának ne kelljen bejönnie a városba a csere miatt. - S. Töttő Rita

[Eredeti](#)

(feol.hu, 2021. január 13., szerda)

Ellenőrök jártak az ételkiszállítással foglalkozó cégeknél

SOMOGY Összegezték a téli szezonális élelmiszerlánc-ellenőrzés tapasztalatait: Somogyban 19 élelmiszer-előállító helyen tartottak vizsgálatot, és két alkalommal - egy üzletben és egy kiszállítást végző vendéglátónál - higiéniai hiányosságokat találtak.

Országosan december elsejétől 31-ig tartott a vizsgálat. A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal lapunkkal közölte: a megváltozott helyzethez igazodva kiemelt figyelmet kapott a kiszállítást végző vendéglátóegységek ellenőrzése. - A gasztronómiai hagyományokra figyelemmel a kiemelten ellenőrzött termékek között volt a friss hús, a hal és haltermékek, s a pácolt, füstölt, nyers és főtt húskészítmények - közölték. - S ezen kívül a virslik, a szaloncukrok és más édességek, valamint a szezonális zöldség-gyümölcs is.

Négy alkalommal szabtak ki bírságot Somogy megyében

Laboratóriumi vizsgálat miatt számos termékből - dió, mák, mandula, bejgli, kókuszreszelék, friss csirkehús - vettek mintát. Országosan 2501, Somogyban 101 ellenőrzést tartottak. Megyénkben 50 ellenőrzésre az élelmiszer-forgalmazásban került sor, és 32 vendéglátóhelyet is felkerestek. A Nébih tájékoztatása szerint a dolgozók képzettségével, egészségügyi alkalmasságával kapcsolatos hiányosság két esetben fordult elő, s kétszer állapítottak meg hibát a forgalmazott termékkel kapcsolatban. Szankcióként négy esetben, összesen 120 ezer forint bírságot szabtak ki.

H. M.

[Eredeti](#)

(Somogyi Hírlap, 2021. január 14., csütörtök, 6. oldal)

A Versenyhivatal 100 millió forintra bírságolt egy sportélelmiszereket forgalmazó céget

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) 100 millió forint bírságot szabott ki a MyProtein márkájú étrendkiegészítőket és ruházati termékeket forgalmazó Nagy-Britanniában bejegyzett The Hut.com Limited cégre - közölte a hivatal csütörtökön honlapján. A tájékoztatás szerint a GVH vizsgálata megállapította, hogy a Nagy-Britanniában bejegyzett The Hut.com Limited tisztességtelenül, a fogyasztókat megtévesztve forgalmazta a MyProtein márkájú étrend-kiegészítőit és ruházati [...]

A Versenyhivatal 100 millió forintra bírságolt egy sportélelmiszereket forgalmazó céget bejegyzés először a PestiSrácok jelent meg.

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) 100 millió forint bírságot szabott ki a MyProtein márkájú étrendkiegészítőket és ruházati termékeket forgalmazó Nagy-Britanniában bejegyzett The Hut.com Limited cégre - közölte a hivatal csütörtökön honlapján.

A tájékoztatás szerint a GVH vizsgálata megállapította, hogy a Nagy-Britanniában bejegyzett The Hut.com Limited tisztességtelenül, a fogyasztókat megtévesztve forgalmazta a MyProtein márkájú étrend-kiegészítőit és ruházati termékeit. A cég az eljárás során nem tudta igazolni, hogy korábban valaha is alkalmazta az e-DM leveleiben, és a magyar honlapján akciósan feltüntetett termékek eredeti, azaz magasabb összegű árait. Emellett jogsértőnek bizonyultak azok a vásárlásra sürgető üzenetek is, amelyek azt a látszatot keltették a fogyasztókban, hogy a kedvezményesnek nevezett árak csak korlátozott ideig

érvényesek - olvasható a közleményben. A versenyhatóság 100 millió forintos bírságot szabott ki a vállalkozásra, eltiltotta a jogsértő magatartás folytatásától, valamint kötelezte a céget az eltiltás betartásának igazolására - közölte a GVH.

Az ügrről itt tájékozódhatnak bővebben!

Forrás: MTI, kiemelt kép: GVH Facebook

A A Versenyhivatal 100 millió forintra bírságolt egy sportélelmiszereket forgalmazó céget bejegyzés először a PestiSrácok jelent meg. - PestiSrácok.hu

[Eredeti](#)

(pestisracok.hu, 2021. január 14., csütörtök)

Változások a fogyasztóvédelmi szabályzásban

2021. január 1-jétől fontos változások léptek életbe a fogyasztóvédelem területén.

Módosult az egyes tartós fogyasztási cikkekre vonatkozó kötelező jótállás feltételeit szabályozó kormányrendelet, valamint a fogyasztói szerződéssel eladott dolgokra vonatkozó igényérvényesítés eljárási szabályait meghatározó miniszteri rendelet is. Az új rendeletek bevezetése elsősorban a fogyasztói jogok erősítését, valamint a fenntarthatósági célok érvényesítését szolgálja.

Az egyik legfontosabb változás, hogy a tartós fogyasztási cikkek köre kibővül, ide fognak tartozni például a 10.000 forintos eladási ár feletti nyílászárók, riasztóberendezések, napkollektorok, drónok, elektromos rollerek. A jótállás időtartama az eladási ártól függően fog változni, de szigorodnak a kicserélés, illetve a visszafizetés szabályai is.

A részletekről a Zala Megyei Kormányhivatal fogyasztóvédelmi osztályvezetője, Dr. Molnár Sándor nyilatkozott a Zalaegerszegi Televíziónak, melyet az alábbi linkre kattintva tekinthetnek meg:

(Zala Megyei Kormányhivatal, videó: Zalaegerszegi Televízió)

[Eredeti](#)

(kormanyhivatal.hu, 2021. január 14., csütörtök)

A vásárlási időszávok eltörlése pozitív hatással járt

Könnyen lehet, hogy az nyugdíjasok időszávjának eltörlése mentette meg az áruházak decemberi forgalmát, akár csak a vásárlók egészségét, akik így nem zsúfolódtak össze a rendelkezésre álló rövidebb nyitvatartási időbe.

A 2020-as év a kiskereskedelemben a koronavírus-járvány negatív gazdasági hatásai ellenére várhatóan kicsit jobb lesz, mint az egy évvel korábbi - mondta a Világgazdaságnak Cseresnyés Péter, az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM)

kereskedelempolitikáért és fogyasztóvédelemért felelős államtitkára a decemberi adatok alapján.

A Tescónál a karácsonyi időszak alatt a korábbi évekhez hasonlóan nőtt a vásárlások száma. A heti átlagos 2,5 tranzakció akár 20 százalékkal is nöhetett. A Sparnál a decemberi forgalom értékben némileg magasabb volt, mint 2019-ben. A tranzakciók száma az egész esztendő meghatározó trendhez hasonlóan elmaradt a korábbi évektől, ezzel párhuzamosan a kosárérték emelkedett.

Az Aldi tapasztalatai szerint a korábbi hónapokkal összehasonlítva 2020 decemberében visszafogottabb volt a növekedés, az ünnepek előtt az áruházlánc nagyobb keresletre számított. A múlt év egészében az volt megfigyelhető, hogy a vásárlók nagyobb bevásárlások bonyolítottak le, így az előző évvel összehasonlítva 2020-ban a vásárlók száma csökkent, miközben az átlagos kosárérték magasabb volt.

Egyre nagyobb feszültséget okozott a boltokban az idősek vásárlási sávja, amelyet végül december 12-én szüntetett meg a kormány. A Spar értékelése szerint az idősáv felfüggesztésének köszönhetően kisebb volt a tömeg az üzletekben. Az Aldi is arról számolt be, hogy a vásárlási idősavok eltörlése pozitív hatással járt, mivel a forgalom és a vevőszám is egyenletesebben oszlott el a nyitvatartási időn belül. - Store Insider

[Eredeti](#)

(storeinsider.hu, 2021. január 14., csütörtök)

ÚJ IDŐSZÁMÍTÁS

Az új évben hatályba lépő szabályváltozások a termék árához igazodó jótállási idővel, egyértelmű javítási és cserehatáridőkkel, valamint az elektronikus jótállási jegy bevezetésével erősítik a fogyasztók jogait. Az új szabályok megkönnyítik a vásárlók garanciális ügyintézését, de a vállalkozásokat is segítik a fogyasztóbarát működésben. Az idén január elsejétől megvásárolt, 10 ezer és 100 ezer forint közötti árucikkekre a továbbiakban is egy, a 100 ezer forintnál drágábbakra azonban már két, a 250 ezer forint fölöttiekre pedig három évig érvényesíthető a jótállási igény. A javításra visszaadott termékek esetében január 1-jétől a jótállási idő meghosszabbodik azzal az idővel, amíg a vásárló a szervizelés miatt nem tudja használni készülékét. A rövidebb határidők, a legfeljebb háromszori javítás után előírt csere vagy pénzvisszafizetés megóvják a vevőket a tartós várakoztatástól. A szavatossági, jótállási igények érvényesítése nem köthető az eredeti csomagolás meglétéhez. Január 1-jétől a termék eladója elektronikus úton is átadhatja a jótállási jegyet, e-mailben, letölthető dokumentumként, applikáción keresztül vagy a kereskedő honlapján regisztrált felhasználói fiókba küldve. A vásárlónak azt legkésőbb a termék átvételét vagy üzembe helyezését követő napon meg kell kapnia. A jövőben az elektronikusan átadott számla egyben jótállási jegy is lehet, ha a tartalma mindenben megfelel a vonatkozó előírásoknak. A fogyasztóvédelmi hatóság folyamatosan ellenőrzi az előírások betartását.

[Eredeti](#)

(Szabad Föld, 2021. január 15., péntek, 7. oldal)

Javuló eredményekkel zárult a téli ellenőrzés

KÖRKÉP A korábbi évekhez képest javuló eredményekkel zárult a 2020-as téli szezonális élelmiszerlánc-ellenőrzés, tájékoztató honlapján a Nébih.

A vizsgálatot a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal irányításával a területileg illetékes élelmiszerlánc-felügyeleti szervek és a Nébih szakemberei végezték el az országban december 1-31. között. A vizsgálatot elrendelő Erdős Norbert, az Agrárminisztérium élelmiszerlánc-felügyeletért felelős

államtitkára elmondta, a szezonális ellenőrzés elsődleges célja, hogy ismeretlen eredetű, nem biztonságos, vagy nem megfelelő minőségű élelmiszer ne kerülhessen a fogyasztók asztalára az ünnepek alatt sem.

Az ellenőrök az akció során a friss húst, a haltermékeket, a füstölt nyers és főtt húskészítményeket, a virsliket, a szaloncukrokat és a szezonális zöldség-gyümölcsöket ellenőrizték kiemelten, továbbá a kereskedelmi egységekben forgalmazott különféle dió-, mák-, mandula-, kókuszreszelék- és bejglitermékeket. A laboratóriumi vizsgálatok kedvező eredménnyel zárultak, 20 virsliminta esetében például nem merült fel kifogás a Magyar Élelmiszerkönyvben előírt minőségi (kémiai és érzékszervi) jellemzők tekintetében.

Több mint 11 ezer élelmiszer került górcső alá

Az államtitkár hangsúlyozta, a mostani akció több szempontból egyedi volt, mivel a koronavírus-járvány elleni védekezés miatt valamennyi vizsgálat alkalmával fokozott figyelem irányult a higiéniai előírások szigorú betartására. A megváltozott helyzethez igazodva kiemelten ellenőrizték a kiszállítást végző vendéglátó egységeket.

Erdős Norbert kiemelte, a korábbi években tapasztaltakhoz képest javultak az eredmények, csökkent (a 2019-es 4,2 százalékról 3,6 százalékra) a higiéniai és (a 2019-es 2,7 százalékról 1,9 százalékra) a nyomon követhetőségre vonatkozó hiányosságok előfordulási aránya.

A 2020-as téli ellenőrzés során 2501 létesítményben vizsgáloztak a szakemberek, ebből 414 élelmiszer-előállító helyen, 1441 élelmiszer-forgalmazásban, 646 pedig vendéglátóhelyen történt. Az egy hónapos akció alatt több mint 11 ezer hazai és külföldi élelmiszer került górcső alá. A megvizsgált termékek 3,8 százalékát, 423 tételt, összesen 14 300 kiló élelmiszert kellett kivonni a forgalomból.

Az ellenőrzés során feltárt szabálytalanságok miatt 49 alkalommal figyelmeztetést, 117 esetben bírságot szabtak ki a szakemberek, összesen 8,1 millió forint értékben.

Fogyasztott halakat is vizsgált a hatóság

ZH

[Eredeti](#)

(Zalai Hírlap, 2021. január 15., péntek, 5. oldal)

A zöldségek és a gyümölcsök jelölésével még mindig van gond

Bár tavaly nyártól kötelező, nem mindenhol írják ki a származási országot a kereskedők.

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN. Tavaly július 15-től a húsáruk után a zöldségek és gyümölcsök esetén is kötelezővé tette egy kormányrendelet, hogy az üzletekben, piacokon jelölni kell a termék származási országát.

Mindenhol kötelező

A magyar termékeknel egy nemzeti trikolor táblácskát tett kötelezővé a rendelkezés, a más országokból származó termékek esetén elég az ártáblán vagy papíron jelezni, hogy honnan származik az adott zöldség, gyümölcs. A hipermarketekben már jó ideje jelölték a származási országot korábban is, a rendelet azonban tavaly nyártól már mindenhol, így például az időszakos piacok esetén is kötelezővé tette a jelölést.

Az első fél év tapasztalatai alapján a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) arról tájékoztatót, hogy a hatóság szakemberei a piacokat járva gyakran szembesülnek azzal, hogy a származási ország nincs kiírva, és az esetek jelentős részében a kereskedő vagy a termelő nem is érti, miért kellene ezt megtennie. A késő őszi, kora téli időszakban különösen fontos volt ez, hiszen ilyenkor például a paradicsomból magyar, török, spanyol, vagy akár olasz, holland származású termék is egyszerre volt jelen a piacon, a vásárló részéről pedig jogos az igény, hogy eldönthesse, melyiket részesíti előnyben.

Problémás körülmények

A piaci ellenőrzések rávilágítottak arra is, hogy a zöldség-gyümölcs forgalmazás körülményei a kispiacon szegmensekben a hatóság által rendszeresen, már-már "agyonellenőrzött" helyeken jelentősen javult, ellenben ott, ahol kevésbé intenzív a hatósági jelenlét (mint a heti piacok), szinte semmit sem fejlődtek az elmúlt 3-4 évtizedben, mondhatni lesújtóan méltatlan körülmények között árusítanak zöldséget-gyümölcsöt, állapítja meg a Nébih.

"Olykor sérelmezik a kereskedők, hogy a hipermarketek és a diszkontláncok átvették a zöldség-gyümölcs forgalmazás nagyobb részét a piaci kiskereskedőktől, arról azonban nem esik szó, hogy a vásárlók jelentős része a jó minőség mellett igényesebb környezetre, vevőtájékoztatásra is vágyik, nem kizárólag az ár alapján dönti el, hol vásárol. A kisebb piacoknak is igényesebb forgalmazási körülmények felé kellene mozdulniuk, hiszen a kereskedő érdeke a vevők megtartása, illetve újak odacsalogtatása" - teszik hozzá.

Keresik a hazait

Jónak tartja a szabályozást és meg is nézi a származási országot Dányi Gyuláné, akivel egy zöldséges előtt beszélgettünk.

- Ha van rá mód, akkor inkább hazai terméket vásárolok, még, ha egy kicsit drágább is. A járványhelyzetben szerintem különösen fontos, a helyi vállalkozásokat, termelőket segíteni. De egyébként sem szívesen veszek a világ végéről érkezett dolgokat, abban valahogy nincs akkora bizodalom, mint egy hazai vagy európai termékben. Persze, amihez nem lehet másképp hozzájutni, mint a déligyümölcsök, azt azért megvásárolok - mondta.

Fotóriporterünk olyan boltot talált, ahol egyértelmű volt a jelölés

HI

[Eredeti](#)

(Észak-Magyarország, 2021. január 15., péntek, 3. oldal)

Büntetnek, mert csekken fizetnék

Ha online fizetem a számláimat, 600 forint kedvezményt kapok - derült ki a minap, amikor is egy televíziós szolgáltatás iránt érdeklődtem az egyik telekommunikációs cég ügyfélszolgálatán. Közel járok már a hetvenhez, a számítógéphez egyáltalán nem értek, és nem is érdekel annyira, hogy belevágjak a kezelés elsajátításába. Nincs is rá szükségem - a családdal, barátokkal telefonon keresztül tartom a kapcsolatot, ha pedig írni támad kedvem, akkor postán levelet vagy képeslapot küldök. A számláimat is csekken fizetem - mert ezt szoktam meg, nekem így a kényelmes, van időm, hogy a postán a sorom kivárjam. Kicsit úgy érzem, hogy ezért büntetés jár, hiszen ha a tévé előfizetési díját is csekken szeretném befizetni, akkor hatszáz forinttal többbe kerül havonta a szolgáltatás, mintha interneten keresztül rendezném az összeget. Azt azért nem hiszem, hogy egy levél elkészítése, feladása 600 forintjába kerül a cégnek. Vagy ha igen, akkor se gondolom, hogy az az ügyfelet kell, hogy terhelje. Hiszen az ő szolgáltatásukat veszem igénybe, amit értékelniük kellene. Legalábbis az én gondolatmenetem ezt a logikát diktálja. Nagyon kíváncsi lennék, hogy a fogyasztóvédelemnek mi a véleménye minderről.

Név és cím a szerkesztőségben

[Eredeti](#)

(Új Dunántúli Napló, 2021. január 15., péntek, 5. oldal)

Tovább terjedt a madárinfluenza

Egy héttel a madárinfluenza Komárom-Esztergom megyei megjelenése után Bács-Kiskun megyében is igazolta a vírus jelenlétét a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) laboratóriuma. Egy kerekegyházi, nagyszámú tojótyúkot tartó gazdaságban rendelték el az állategészségügyi szakemberek az érintett állomány, összesen több mint 101 ezer tojótyúk leölését, a gazdaság körül pedig kijelölték a 3 kilométer sugarú védő- és 10 kilométer sugarú megfigyelési körzetet is, ahol életbe léptek a szállítási korlátozások. A Nébih arra is felhívta a figyelmet, hogy a vonuló vadmadarak miatt a betegség továbbra is fokozott veszélyt jelent a baromfiállományokra, ezért fontos betartani az állatok zártan tartására vonatkozó előírást és a járványvédelmi intézkedéseket.

VG

[Eredeti](#)

(Világgazdaság, 2021. január 15., péntek, 2. oldal)

A dohánytermékek áremelkedése növelte a maginflációt

Eltérő szezonális mintázat

A keresletérzékeny termékek és az üzemanyagok inflációs hozzájárulása tavaly decemberben emelkedett, amit az élelmiszerek inflációs hozzájárulásának mérséklődése ellensúlyozott, így összességében az infláció az előző hónaphoz képest nem változott.

A maginfláció 0,1 százalékponttal emelkedett, aminek háttérében az alkohol és dohánytermékek magasabb áremelkedése áll – kommentálta a decemberi inflációs adatokat tegnap a Magyar Nemzeti Bank (MNB). Az MNB által számított és a tartósabb inflációs tendenciákat megragadó mutatók között az indirekt adóktól szűrt maginfláció decemberben 0,1 százalékponttal 3,4 százalékra, a keresletérzékeny termékek árindexe 0,3 százalékponttal 3,3 százalékra emelkedett míg a ritkán változó árú termékek inflációja pedig negyedik hónapja változatlanul négy százalék. Az árazási döntéseket a koronavírus-járvány megjelenését követően nagyobb változékonyság és a szokásostól eltérő szezonális mintázat jellemezte. A nyári hónapok magasabb átárazásait követően szeptembertől a deflációs hatások erősödtek. Ezzel összhangban az év utolsó időszakát általánosan alacsonyabb árdinamika jellemezte – állapították meg a jegybank szakértői. Az iparcikkek éves inflációja nem változott decemberben.

(Magyar Hírlap 2021. január 15., péntek)

Megújuló autóipar – az e-mobilitás zsákutca lenne?

Az, hogy a hagyományos belsőégésű motorokkal kezdenie kell valamit az autóiparnak (is), nem kérdés, hiszen a fosszilis energiahordozók elérhetősége véges. Ha nem is vár ránk a Mad Maxben elképzelt világ, az biztos, hogy a megújuló energiák felé kell fordulniuk az autógyártóknak. Vagy lehet, hogy ez az egész egy nagy tévedés?

A Guardian számolt be róla a közelmúltban, hogy a világon elsőként Norvégia lett az ország, ahol az újonnan értékesített elektromos autók száma már meghaladta a benzines, dízeles és hibrid autókét. Az északi országban 2020-ban az eladott új autók 54,3 százaléka már tisztán elektromos autó, azaz úgynevezett akkumulátoros elektromos autó (BEV) volt. Ez világrekordnak számít, és jól mutatja a piac bővülését, hiszen 2019-ben ugyanez az érték még 42,4 százalék volt, egy évtizede pedig csupán 1 százalék körül mozgott.

Nem véletlen ez az emelkedő tendencia, az országban ugyanis a tervek szerint 2025-ben teljesen felfüggesztik a benzines és dízeles autók értékesítését, a vásárlókat pedig adókedvezményekkel terelik az elektromos járművek felé. Az állami beavatkozásnak köszönhetően a norvég autópiacon az autógyártók egyfajta laboratóriuma lett, minden cég figyelemmel kíséri, hogyan alakulnak a norvég trendek.

Bár Norvégia az első, de nem az egyetlen ország, amely kivezeti a belsőégésű motorokat. A tervek szerint öt évvel később csatlakozik hozzájuk Svédország, Dánia, Hollandia, Szlovénia és Írország is. Nagy-Britannia és Franciaország kicsit nehezebben mozdul, ők 2040-re ígérik a füstmentességet.

Lehet, hogy az e-mobilitás tévút?

Nem mindenki osztozik azonban az elektromos autók iránti lelkesedésben. Elég markáns véleményt fogalmaz meg Gert Hildebrand, akinek neve ismerősen csenghet azoknak, akiket az autóipari formatervezők világa is érdekel. Ő tervezte többek között a Kadett E-t, valamint a Golf III-ast, később ő volt a Mini fő formatervezője is, az utóbbi években pedig Kínában dolgozott feltörekvő márkáknak.

Hildebrand szerint az e-mobilitás sokkal nagyobb megterhelést fog jelenteni a környezetnek, mert egyrészt pazarolja az erőforrásokat, másrészt a töltési infrastruktúra kiépítése is jelentős befektetést igényel. Véleménye szerint a belsőégésű technológia praktikusabb és elérhetőbb, és ha ettől elfordulunk más technológiák felé, az a felhasználóknál is drámai eltolódást eredményez majd. Ez azt jelenti, hogy a szinte mindenki számára elérhető szabad mozgást

jelentő tömeg mobilitás irányából egy szelektív elit mobilizáció irányába fejlődhetünk. Komoly kérdést jelent az üzemanyagokat terhelő jövedéki adó is, például Németországban, ahol a világon a legdrágább az áram, az e-mobilitás egy ellentmondás. Ha az állam az 50 milliárd eurós jövedéki adó kiesést majd ráterheli az elektromos autózásra is, akkor a téma a legtöbb ember számára tárgytalanná válik.

Ha már Németország...

Némileg azért árnyalja Hildebrand felvetését, hogy mind az e-mobilitási (akár a hajtás vagy a töltés frontján), mind az energetikai technológiák gyors és radikális fejlődésen mennek keresztül, ráadásul az e-mobilitás sem egy önálló, az energiapiac más szegmenseitől elszigetelt üzletág. A tendencia az, hogy a világon szinte mindenhol jó ütemben terjed a megújuló energiaforrások felhasználása. Ha már Németországot hozta fel példának, épp tavaly ősszel jelentették be, hogy Németország „átbillent”, azaz a tavalyi év első felében a megtermelt energia nagyobb része már megújuló energiaforrásokból származott. A Statistisches Bundesamt jelentése szerint 248,2 milliárd kilowattóra (kWh) áramot termeltek és juttattak a hálózatba 2020 első felében. Ebből 128,4 milliárd kWh, vagyis 51,8 százalék megújuló energiából származik.

Vagyis ez azt jelenti, már adatokkal is bizonyíthatóan, hogy az olyan megállapításoknak, mint "nem süt (eléggé) a nap, nem fűj (eléggé) a szél", illetve hogy az elektromos autók akkumulátorait zömmel a szénerőművekben termelt árammal kell feltölteni, nincs már létjogosultságuk. A friss adatok ugyanis azt mutatják, hogy a szélerőművek e téren is felváltották a szénerőműveket Németországban. És hamarosan ez várható Európa legtöbb államában is.

(Chikansplanet 2021. január 15., péntek)

Kevesli a kormány a vakcinát, de így is az uniós élbolyban vagyunk az oltások számát nézve

Elégedetlen a kormány az unióból érkező koronavírus elleni oltások mennyiségével, többek között ezzel is indokolják, hogy más forrásból is igyekeznek vakcinát szerezni. Orbán Viktor pénteken a Kossuth rádióban azt mondta, hogy “Nem azért nem haladunk gyorsabban, mert a magyar egészségügy ne tudna gyorsabban oltani, hanem mert nincs elég oltás.”

De valójában nem haladunk elég gyorsan? Izraelhez vagy Nagy-Britanniához képest valóban le vagyunk maradva a beoltottságot tekintve (ennek is megvan a maga oka), de ha megnézzük, hogy az uniós országok között miként állunk, akkor látszik, hogy nem olyan rossz a helyzet.

Az Our World in Data statisztikai weboldalon elérhető adatok szerint Magyarország a január 14-i adatok szerint a nyolcadik helyen állt a beadott vakcinák számát nézve, olyan országokat megelőzve, mint Finnország, Hollandia vagy épp Luxemburg*:

(HVG 2021. január 15., péntek)

A járvány ellenére javult hazánk versenyképessége

Az azonnali fizetési rendszer nagy előrelépés

A Magyar Nemzeti Bank a versenyképességi programban megfogalmazott 330 pontos javaslatának több mint kétharmadában történt előrelépés – közölte tegnap Szalai Ákos, a jegybank versenyképességi és strukturális elemzések főosztályának vezetője YouTube-videójában.

Rámutatott, a sikeres felzárkózáshoz teljes versenyképességi fordulat szükséges, ami százszázalékos megvalósítást igényel. Beszélt arról is hogy a legnagyobb előrelépés az új pénzügyi modell, az állami hatékonyság és a kkv-s stratégia területein azonosítható, 44–44, illetve negyvenszázalékos megvalósulással, hozzátéve, hogy a pénzügyi rendszer fejlődéséhez és a versenyképesség javításához a jegybank célzott programjai érdemben hozzájárultak, például az azonnali fizetési rendszer tavaly márciusi sikeres indítása járult hozzá a legnagyobb mértékben a szektor fejlődéséhez. Az MNB főosztályvezetője kiemelte, az elektronikus közigazgatás, az adóadminisztráció és a zöldgazdaságra való átállás területein voltak a legnagyobb előrelépések, itt megemlítette az E-önkormányzat portált és a klímavédelmi akcióterv indítását. Emellett a kkv-szektorban megvalósult reformok, a szociális adó további kétszázalékos csökkenése nagyon nagy lépés.

Szalai Ákos elmondta még, a koronavírus-járvány alatt ingyenessé váltak a meddősségi vizsgálatok.

A csed az anya munkabérének hetven százalékáról száz százalékra emelkedik. Szalai Ákos kiemelte az egészségügyi szakdolgozók bérének emelkedését, továbbá hogy a kormány támogatja az utazási és lakhatási költségek kifizetését, és elindult a szektorban az orvosok bérrendezése is. Emellett a kormány nagy hangsúlyt fektet a digitalizációra és az idegennyelv-tudás elsajátítására.

(Magyar Hírlap 2021. január 15., péntek)

Két vezető is lemondott a kínai cégnél, amely 1 millió vakcinát küldene Magyarországra

A távozó vezetők személyes okokra hivatkoznak, de ennél bővebbet nem tudni.

Váratlanul lemondott a kínai állam tulajdonában lévő Sinopharm vakcinagyártó és gyógyszercég igazgatósági elnöke, Li Ziming, valamint a cégcsoport igazgatója, az ellenőrzési részleg első embere, Li Hui – írta a CNBC a hongkongi tőzsdén megjelent tájékoztatás alapján.

A távozó vezetők személyes okokra hivatkoznak, de hogy ez alatt pontosan mit kell érteni, egyelőre nem tudni. A Sinopharm koronavírus-vakcinákat is gyárt, de arról a hírről beszámoló külföldi lapok is csak találgatnak, hogy a távozásnak köze lehet-e a készítményekhez.

A Sinopharm összesen kétféle Covid-oltóanyagot fejleszt, a kínai hatóságok december 30-án engedélyezték a BBIBP-CorV névre keresztelt oltóanyagot, amit már a klinikai tesztelés harmadik fázisában elkezdtek alkalmazni.

Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter korábban úgy fogalmazott, „gyakorlatilag megállapodtunk” a kínai Sinopharm-vakcináról, melyből az első hírek alapján 1 millió dózis érkezik Magyarországra, ha a magyar egészségügyi hatóság úgy ítéli meg, hogy a szer rendben van.

(HVG 2021. január 15., péntek)

Ötvenmillió bírságot kapott a BKK

Megsemmisítette a Közbeszerzési Döntőbizottság a BKK által 2020. július 6-án feladott ajánlattételi felhívását, amely az előnyomatott tekerceses kiszerezésű biztonsági hőpapír szelvények beszerzéséről szolt a jegyek és bérletek helyben történő nyomtatásához. A csütörtökön meghozott döntés vonatkozik a közbeszerzési dokumentumokra és valamennyi, a közbeszerzési eljárásban hozott ajánlatkérői döntésre is.

A KDB ezen felül a BKK-val szemben ötvenmillió forint bírságot is kiszabott, amelyet 15 napon belül kell átutalni. A határozat ellen fellebbezésnek nincs helye írja a vg.hu.

A közbeszerzés értéke közel nettó 2,3 milliárd forint, a KDB eljárásának kérelmezői a Pátria Nyomda Zrt. és a ANY Biztonsági Nyomda Nyrt.

A cégek egyebek mellett azt kifogásolták, hogy a BKK szerint az ajánlatukban megajánlott biztonsági hőpapír nem optikai fehérítőmentes és a biztonsági előírásoknak sem felel meg. Beadványukban azt is jelezték, hogy ezzel szemben egy másik versenytársuk, az iPixel Kft. ajánlatában mindkét műszaki elvárás teljesítése kifogásolható, azonban ezt hiába jelezték a BKK-nak, a fővárosi közlekedési vállalat vizsgálat nélkül úgy reagált, hogy az iPixel ajánlata megfelelő.

A hatóság megállapítása szerint az ajánlatkérő megsértette a közbeszerzésekről szóló törvény több bekezdését is.

Az ügyben megszólalt a BKK is, a vállalat álláspontja szerint a KDB nem járt el kellő körültekintéssel, a kiszabott bírság pedig – egy folyamatban lévő, szerződéskötéssel még nem lezárt eljárásban – szokatlanul magas, ezért a döntést a BKK nem fogadja el.

(Magyar Nemzet 2021. január 15., péntek)

Orbán óriási nyomást helyezett a magyar hatóságra, hogy napokon belül engedélyezze a kínai vakcinát

„Kínai vakcina van, tömegesen is tudunk szerezni. Ezek a csatornák meg vannak nyitva. Már csak az kell, hogy a magyar egészségügyi hatóság azt mondja, hogy ez rendben van” - közölte Orbán Viktor péntek reggel a Kossuth Rádióban.

Azután kanyarodott rá a kínai vakcinára, hogy bár közölte, nem akar Brüsszelre mutogatni a lassú vakcinabeszerzés miatt, a közös EU-s beszerzést kárhoztatta.

A miniszterelnök üzenete elég egyszerűen leírható. Ha a magyar hatóságok gyorsan engedélyezik a kínai vakcinát, és azzal hajlandóak beoltatni magukat a magyarok, akkor „talán már jóval nyár előtt is visszakaphatjuk az életünket”. Ha az általa egyszerűen csak brüsszelinek nevezett (a közös uniós beszerzésből érkező, és az EU gyógyszerügynöksége által jóváhagyott) nyugati oltóanyagokban bízunk, akkor csak nyár végéig, ősz elejéig végeznek annyi ember beoltásával, hogy feloldhatóak legyen a korlátozások.

Az eddig EU-s engedélyt kapott Pfizer és Moderna gyártási kapacitása szűkös. (Egyelőre ötvétezer ember beoltására alkalmas mennyiség érkezik hetente Magyarországra.) Változást a brit AstraZeneca engedélye hozhat, várhatóan január 29-én kapja meg ez az oltóanyag az uniós ideiglenes engedélyt, ami után indulhatnak a szállítások, de itt sem azonnal jön sok vakcina. Orbán korábban azt mondta, hogy a közös EU-s közös beszerzésből áprilisban jöhet tömeges mennyiség. Erről most nem beszélt.

Azokkal a gyártókkal, akikkel nem kötött szerződés közös beszerzésre az EU, a tagállamok külön is tárgyalhatnak. Itt jött a képbe az orosz és a kínai lehetőség. Bár az oroszzt nagyon futtatták Orbánék, látványosan érkezett először pár darab, majd hatezer oltóanyag, de kiderült, hogy az oroszoknak komoly gyártási kapacitási problémáik vannak, saját piacra sem elég egyelőre a kísérleti harmadik fázisban lévő oltóanyaguk.

Így előzött be a sokáig konkrétan meg sem nevezett kínai vakcina. Az tegnap a kormányinfón Gulyás Gergely szavaiból derült ki, hogy a kínai vakcinák közül a Sinopharmról van szó. Ez jobb, mintha a szintén kínai Sinovac lenne, aminek a hatékonysága a brazil klinikai kísérletek harmadik fázisa során alig lépte át az 50 százalékot. Ami amúgy egy hagyományos influenza oltás esetében nem is lenne rossz eredmény, de a Pfizer-BioNTech és a Moderna eddig 90 százalék feletti eredményről számolt be, a koronavírus elleni vakcináknál így ez lett a mérce.

A magyar kormány által kiszemelt Sinopharm hatékonyságáról eltérő adatok vannak. Kínában egy sürgősségi program keretében egymillió embert oltottak be vele ősszel a klinika kísérletek harmadik fázizásának befejezése előtt. Nem számoltak be különösebb mellékhatásokról. Az év végén pedig engedélyt kapott a szer arra, hogy Kínában tömegesen is oltani lehessen vele.

A kínai hatóságok szerint az oltóanyag 79 százalékban hatékony. Ennél jobb, 86 százalékos hatékonyságról számoltak az Egyesült Arab Emírségekben. A Sinopharm klinikai kísérletének harmadik fázisát ugyanis nyáron az Egyesült Arab Emírségekben, Marokkóban és Peruban is elindították (Kínában már nem volt elég koronavírusos beteg). A kísérletek után az Emírségekben is megkezdtek a lakosság tömeges oltását decemberben. Bahreinben és Egyiptomban is engedélyezték a vakcinát.

A Sinopharm saját elemzése szerint a vakcina, ha a fertőzödést nem is, a mérsékelt vagy súlyos megbetegedést 100 százalékban megakadályozza.

Peruban decemberben fel kellett függeszteni a kísérleteket, miután az egyik önkéntesnél neurológiai problémákat észleltek. Kivizsgálták az esetet, majd folytatódta a kísérletek. Ilyen típusú felfüggesztések a klinikai tesztek fázisában nem szokatlanok, hasonló volt az AstraZenecánál is.

A kínai állam tulajdonában lévő Sinopharm oltóanyaga - legalábbis amit feltételezhetően a magyar kormány venne - úgynevezett első generációs vakcina. Vagyis szemben a teljesen új technológiájú Pfizer-BioNTech és a Moderna oltóanyaggal, ami a vírus genetikai kódját használja, a kínai oltóanyag inaktivált, teljes vírust tartalmaz. Ennek előnye, hogy a vakcina évtizedek óta ismert és kipróbált technológiával készül. Ahogy az előnyei, úgy a hátrányai is rég ismertek: ezek előállításakor gyakran van szükség ún. adjuvánsra, amit az immunitás fokozásához használnak, mert magában a vakcina nem vált ki elég hangsúlyos választ. A legtöbb ilyen oltás esetén mellékhatást ezek az adjuvánsok válthatnak ki.

A kínaiak szerint a vakcinájuknak nincs súlyos biztonsági kockázata, nem figyeltek meg súlyos mellékhatásokat.

Amit a világban hiányolnak a kínai vakcina esetében, az a kísérletek nyugatihoz hasonló dokumentációja. Ezek publikálását egyelőre csak ígérik a kínaiak.

Magyarországra Szijjártó Péter bejelentése szerint december 11-én érkezett meg a kínai vakcina dokumentációja az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézethez, amivel már „nekiláthatnak annak a vizsgálatnak, amelynek eredményeként eldönthetik, hogy engedélyt adnak-e a kínai oltóanyag magyarországi használatára”. Hogy pontosan mit küldtek el, azt nem tudni.

A magyarországi engedélyeztetés meglehetősen bonyolult, a dokumentáció mellett vizsgálni kell az oltóanyagot magát, illetve alaposan fel kell mérni a gyárat, az alapanyagokat, mindent. Normál esetben ez nem pár hetes munka.

Orbán Viktor ugyanakkor pénteken többször is utalt rá, hogy gyors választ vár a magyar hatóságtól arra, hogy használható-e a kínai vakcina. (Eddig a Pfizernél és a Modernánál is az EU-s engedélyre vártunk, nem indult külön engedélyeztetési eljárás, ugyanez a helyzet az AstraZeneca esetében.)

A miniszterelnök azt közölte, hogy „vizsgálatok vannak, most is vannak kint Pekingben embereink. Úgyhogy nagyon remélem, hogy néhány napon belül erre a kérdésre a magyar egészségügyi hatóságok egyértelmű választ tudnak adni”.

Orbán azt mondta, hogy a kínai vakcina volt az operatív törzs pénteki ülésének fő témája.

„Föltettem azt a kérdést, hogy mit is vizsgálunk igazából. Azt vizsgáljuk-e, hogy esetleg nagyobb kárt okozunk egy ilyen vakcinával, mint a baj, amit el akarunk háritani. Mert a magyar emberek, én magam is, mindenki ettől fél, hogy hátha kapunk egy olyan ismeretlen oltást, amiből nagyobb baj lesz, mint amit az a betegség okozott, amit egyébként a vakcinával el akartunk kerülni. Az operatív törzsön pedig egyértelműen az hangzott el, hogy nincs ilyen kockázat. Ami annál is inkább logikus, hiszen tízmilliószám oltják már a saját népület a kínaiak és az oroszok is.

Akkor viszont az a kérdés, hogy mit csinálunk, mit csinál a hatóság. És a válasz az, hogy mindegy, hogy a meggyőződésünk szerint nincs már ilyen kockázat, mégis van egy protokoll, amin végig kell menni és az időt igényel. Csak közben meghal minden nap 100-110 ember. Úgyhogy én a hatóságokat arra kérem, hogy körültekintően, de a lehető leggyorsabban járjanak el, és mondjanak A-t vagy B-t, mert itt van több mint milliónyi kínai vakcina, amit holnap reggel, kicsit túlzok, néhány napon belül az emberek rendelkezésére tudnánk bocsájtani, csak nincs meg hozzá a hatósági papír” - mondta Orbán, lényegében arra hegyezve ki, hogy a hatóságok késlekedése emberéleteket jelent.

Orbán utalt arra, hogy választható lesz a vakcina (erre ugye nincs mód a regisztrációban, szemben például a szerbekkel), de azt jósolta, hogy lesz kevés „brüsszeli”, sok kínai és még nem tudjuk mennyi orosz vakcina. Mint mondta, az oltási terv következő ütemében a 60 év feletti krónikus beteget oltanák. Ők Orbán szavai szerint 1,7 millióan vannak, „ennyi kínai vakcinánk tulajdonképpen lenne is, és akkor őket meg tudjuk menteni vagy ki tudjuk menteni a kockázatból”.

A miniszterelnök szerint ha lenne vakcina, kényelmes tempóban egy hétvége alatt be tudnák most oltani azokat, akik regisztráltak. Erre számolta ki azt, hogy ha a magyarok elfogadják a kínai vakcinát, már jóval a nyár előtt feloldhatják a korlátozásokat.

„De ez attól függ, hogy mennyi vakcinát tudunk szerezni, és a hatóságaink milyen gyorsan futnak végig kellő körültekintéssel az előírt biztonsági protokollokon” - helyezett nyomást még egyszer a hatóságokra.

(444.hu 2021. január 15., péntek)

Nem szabadul a bizalmatlanságtól az orosz oltás

Hiába indul el az orosz Szputnyik V koronavírus-oltás európai engedélyezési eljárása és rendelte el Vlagyimir Putyin elnök a tömeges oltást hazájában, az oroszok jelentős többsége továbbra sem bíz a hazai vakcinában.

Az oroszok túlnyomó többsége továbbra sem akarja, hogy beoltsák a koronavírus ellen az Oroszországban kifejlesztett vakcinával - vette át a RBC hírportál hírért a Moscow Times. A portál a Suberjob.hu 1600 fős mintán január közepén végzett közvélemény-kutatására hivatkozik, amely közel 400 orosz város lakosainak hangulatát tükrözi.

A felmérés eredménye szerint az emberek 60 százaléka ellenzi, míg 40 százalékuk támogatja az oltást. Az előbbieket részben azért bizalmatlanok, mert tartanak a mellékhatásokról, részben hiányolják az orosz készítmény alapos klinikai tesztelését. Vannak, akik azért nem akarják beadatni maguknak az oltást, mert komoly egyéb betegségeik vannak vagy nem tudják, hogy elég hosszú időre ad-e védelemet a vakcina. Mások azt mondták megvárják, amíg széles hazai és külföldi kínálat áll majd rendelkezésre az oltásokból.

Azok közül, akik készek beoltatni magukat 29 százalék azok aránya, akiknek mindegy, hogy milyen oltást kapnak, míg a többség kétszer többször említette az orosz Szputnyik V vakcinát, mint más készítményeket. Vlagyimir Putyin államfő a napokban rendelte el az oroszok tömeges oltását január második felétől, ám egy felmérés szerint a 85 orosz régióból beleértve ebbe Moszkvát is, csak ötben van ehhez kellő mennyiségű dózis.

Magyarországon a lakosság egyáltalán nem bízik sem az orosz, sem a kínai vakcinakészítményekben - derült ki a Napi.hu és a Pulzus Kutató közös, reprezentatív felméréséből. Az emberek 1 ill. 2 százaléka adná csak be magának ezeket. Mivel azonban a Pfizer/BioNtech és a Moderna oltásaiból egyelőre kevés áll rendelkezésre, több ország, köztük Magyarország is vizsgálja ezek bevonásának lehetőségét az oltási programokba. Orbán Viktor miniszterelnök pénteki közlése szerint a kínai készítmények hatásosságát, kockázatait jelenleg is elemzi az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet. Ha ez megfelelőnek bizonyulna, akkor gyorsabban visszatérhetne Magyarországon az élet a normális kerékvágásba.

(Napi.hu 2021. január 15., péntek)

Koronavírus: kevesebb vakcinát szállít a Pfizer Európába

A Pfizer átmenetileg csökkenti a Európába tartó vakcinaszállítmányok mennyiségét, de ezzel párhuzamosan növeli a vakcinagyártó kapacitását – írja a The Guardian a cég közleményére hivatkozva.

A Pfizer azzal indokolja a vakcinaszállítmányok átmeneti csökkentését, hogy a jelenlegi gyártókapacitással nem bírják tartani az ütemet, így a csökkentéssel párhuzamosan igyekeznek növelni a gyártókapacitást, hogy a jelenlegi évi 1,3 milliárd dózis helyett 2 milliárdot tudjanak gyártani.

A Pfizer közleményében azt írta, hogy a döntés a január végén és február elején érkező szállítmányokat fogja majd érinteni, de a kapacitásnövelésnek köszönhetően február végén és márciusban jelentősen nőni tud a kiszállított vakcinák mennyisége. A cég azt írta, hogy szükség van az eddigi folyamatok megváltoztatására, ehhez pedig hatósági engedélyre is szükség lesz.

Az EU-s tagországok egészségügyi miniszterei már eddig is panaszkodtak arról, mennyire lassan jönnek a vakcinaszállítmányok az országokba, ráadásul az elosztásuk sincs összhangban a népesség számával az egyes országokban:

(Portfolio 2021. január 15., péntek)

Tudni akarja, melyik webshop ígér csodát, vagy melyik üzlet mivel veri át Önt? – Nyilvánossá tették a listát

Az elmúlt évben kicsit alakítottak a magyarországi fogyasztóvédelem rendszerén. Már tavasszal átkerültek a fogyasztóvédelmi ügyek a járási hivataloktól a kormányhivatalokhoz, és szintén 2020-ban kezdték újra nyilvánosságra hozni a fogyasztóvédelmi határozatokat, amelyekben az van, hogy melyik boltot, vállalkozást, miért büntették meg. Nyilvános a kifogásolt webshopok listája is.

A Blokk.com cikke szerint a fogyasztóvédelmi határozatokat a jogerőssé válástól fél évig tartják kint a weboldalon. Most épp 2947 ilyen határozat nyilvános, amelyek mellett 527, súlyos hibát elkövető webáruház is szerepel egy másik listán. A webáruházak közül csak a súlyos hibákat vétőket listázzák külön.

(A legfrissebb hírek [itt](#))

Van köztük olyan, amelyik „csodát ígér”, persze, alaptalanul, jórészt hatástalan dolgokat árulnak csodaszerként, de vannak olyanok is, amelyeket nem tudnak utolérni a vásárlóik, mert nincs megfelelő elérhetőségük, ahol a problémáikat jelezhetnék. És persze, a jóállással, a szavatossággal kapcsolatban is akadnak hibák szép számmal.

[A jogerős fogyasztóvédelmi határozatokat itt találja.](#)

[A súlyosan vétő webshopokat itt nézheti meg.](#)

(Blikk 2021. január 15., péntek)

Kínában egyelőre csak 59 éves korig adják azt a vakcinát, amivel Orbán a 60 feletti krónikus magyar betegeket oltatná be

A magyar olvasók szempontjából is igen érdekes hírek jelentek meg a kínai állami gyógyszercég, a Sinopharm leányvállalata, a CNBG covid-oltóanyagáról a kínai sajtóban és az állami hírügynökségnél. (Ebből készül a magyar kormány nagy adag beszerzésére, amint az illetékes magyar hatóság engedélyezi annak hazai használatát.)

A friss hírek szerint a vakcina minimum 6 hónapra biztosan védettséget nyújt, de az sem kizárt, hogy 8 hónapig vagy még hosszabb időre immunissá tesz a covid ellen. Ezt Yang Xiaoming, a cég elnöke nyilatkozta a Xinhua hírügynökségnek. Yang nem tette világossá, hogy a cég kétféle, egyaránt a klinikai vizsgálatok harmadik fázisában tartó, de vészhelyzeti engedély alapján Kínában és több országban már használatba vett oltóanyag közül melyikről beszél.

Yang elmondta, hogy ahhoz még nem gyűlt össze elegendő adat, hogy kimondják a legalább 8 hónapos védettséget, de az első kísérleti alanynál, akit tavaly áprilisban, több mint 8 hónapja oltottak be, még mindig működik a védelem.

A Reuters egyébként szintén ma jelentette, hogy a kutatási eredmények szerint a Sinopharm vakcinájának - itt sem derül ki, a kettő közül melyiknek - a legfrissebb vizsgálati eredmények szerint nincs káros hatása a 3 és 17 éves kor közötti beoltottakra.

Ez azért érdekes, mert a South China Morning Post pénteki cikke szerint Yang, a CNBG elnöke egyfelől megerősítette ugyanezt, másrészt azt nyilatkozta, hogy a hatvan évesnél idősebbek esetében további kutatási adatokra van szükség ahhoz, hogy biztosat tudjanak. Ez eddig azért nem okozott problémát Kínában, ahol már több mint 4 millió ember kapta meg az oltást, mert az országban - hasonlóan például Indonéziához - a nálunk, Európában és Amerikában szokásos oltási protokollhoz képest először a 18-59 éves korosztályt oltják be, vagyis nem az öregekkel kezdik, hanem a munkaképes korosztályokkal.

Az, hogy még maga a gyártó sem tudja, hogy a szer 60 éves kor felett megfelelően hatékony-e, magyar szempontból azért érdekes, mert Orbán miniszterelnök pénteki rádióinterjújában arról beszélt, hogy az oltási terv következő ütemében a 60 év feletti krónikus betegeket oltanák. Ők Orbán szerint 1,7 millióan vannak. „Ennyi kínai vakcinánk tulajdonképpen lenne is, és akkor őket meg tudjuk menteni vagy ki tudjuk menteni a kockázatból” - mondta a Kossuthon a miniszterelnök.

A miniszterelnök szerint ha lenne vakcina, kényelmes tempóban egy hétvége alatt be tudnák most oltani azokat, akik regisztráltak. Erre számolta ki azt, hogy ha a magyarok elfogadják a kínai vakcinát, már jóval a nyár előtt feloldhatják a korlátozásokat.

Yan egyébként úgy becsülte, hogy a CNBG 2021-ben egymilliárd adag vakcinát lesz képes gyártani, döntően külföldi felhasználásra.

(444.hu 2021. január 15., péntek)

Váratlanul lemondott annak a kínai gyógyszer cégnek az elnöke, amelyiktől Orbánék rengeteg vakcinát vennének

A hongkongi tőzsdén kiadott közleményekből derült ki, hogy e hét keddjén váratlanul lemondott Li Zhiming, a Sinopharm nevű, állami tulajdonban lévő nagy kínai gyógyszergyár igazgatósági elnöke, illetve Li Hui, a cégcsoport igazgatója, egyben az ellenőrzési részleg feje. Mindkét topmenedzser "személyes okokra" hivatkozott, a valós okokról egyelőre nem tudni. A céget a hongkongi tőzsdére vezették be, ezért ott jelentették be a vezetők távozását.

Az esetről beszámoló lapok több helyen is megemlítik, hogy a lemondások bejelentése igen tömör volt, további magyarázat nélkül, így az iparágon belül csak találgatnak, hogy a dolognak köze van-e a cég által gyártott koronavírus-vakcinákhoz.

A Sinopharm-holdingba tartozó, CNBG nevű cég ugyanis két vakcinát is kifejlesztett, illetve fejleszt még mindig, a kínai sajtó ezeket néha "a pekingi" és "a vuhani" néven említi. Mindkettő a klinikai tesztelés harmadik fázisában tart, de mindkettő megkapta a vészhelyzeti engedélyt a kínai hatóságoktól. Nem tudni pontosan, hogy a kettő közül melyik az, amelyikkel az Emírségekben decemberben elkezdődött a lakosság tömeges oltása. És az sem világos, hogy pontosan melyik Sinopharm-termék az, amit már megkapta az engedélyt Egyiptomban és Bahreinben.

Sajtóhírek alapján ezek valamelyikéből vásárolna nagyobb adagot Magyarország is. Orbán miniszterelnök pénteki rádióinterjújában komoly nyomás helyezett a magyar engedélyező hatóságra, hogy mielőbb engedélyezzék annak magyarországi felhasználását.

A Reuters egyébként ma jelentette, hogy a kutatási eredmények szerint a Sinopharm vakcinájának - itt sem derül ki, a kettő közül melyiknek - nincs káros hatása a 3 és 17 éves kor közötti beoltottakra sem.

A kínai állami óriáscég vakcináiról eddig nem sok részletet lehetett megtudni. Az egyikkel - vagy mindkettővel? - Marokkóban is folynak kísérletek és készülnek a tömeges oltásra. Egy helyi lap amiatt említette meg Tao Lina sanghaji infektológus-influencer egy héttel ezelőtti ügyét.

Az orvos ugyanis arról posztolt 4,8 millió követőjének a Twitter-szerű kínai Weibón, hogy a Sinopharm oltásának 73 mellékhatása van, így ez a világ legveszélyesebb oltóanyaga. Miután a világsajtó felkapta a posztot, Tao Lina leszedte az eredetit és egy új bejegyzésben azt magyarázta, hogy a külföldiek egyszerűen félreértették a metszően ironikusnak szánt posztját. Az orvos magyarázata szerint ő azt próbálta csípős stílusban kifigurázni, hogy a

vakcina tájékoztató broszúrája - szerinte pusztán tévedésből - irreálisan sok mellékhatást sorol fel és ő nem az oltáson magán, hanem a béna tájékoztató füzetben ironizált. Hogy mutassa, komolyan gondolta, a férfi azonnal be is adta magának a vakcinát. Amiből január negyedikéig Kínában 4 milliónál is többet adtak be, a CBNG közleménye szerint komolyabb mellékhatások nélkül.

(444.hu 2021. január 15., péntek)

Lázár János nyugat-európai élelmiszerszemetet lát, a kormány brutális pénzt szán az agráriumra

Elképesztő források érkehetnek az agráriumba: a Lázár-terv 7 év alatt 4300 milliárdot pumpál a vidékfejlesztésbe.

Alapanyagot termesztünk, amit eladunk, és feldolgozott terméket hozunk be az országba, amit külföldi tulajdonban lévő kiskereskedelmi láncokban megveszünk. Nyugat-Európa ezáltal képes a saját élelmiszeripari szemetét eladni a hódmezővásárhelyi Lidlben vagy Aldiban – mondta a hódmezővásárhelyi Rádió 7-nek nemrég Lázár János korábbi miniszter, a Magyar Tenisz Szövetség elnöke, emellett a mezőhegyesi Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt. kormánybiztosa, valamint az alapítványosított agráregyetemi monstrum kuratóriumának a tagja.

Az élelmiszer-szemetezés nem új keletű, azt már a szocialista időkben Gráf József agrárminiszter is elsütötte, igaz ő megelégedett egy etikai kódexszel, hogy ne legyen Magyarország „az unió élelmiszerszemetének a lerakóhelye”. A fideszes időkben sem került le a napirendről a kérdés, Lázár az év vége felé indított roadshow-jában azonban rátett egy lapáttal, új agrárpolitikát, az ágazat egészére kiterjedő protekcionista intézkedéseket hirdetett meg, és irtózatossá beszélt. Arról, hogy a jelenlegi 15 százalékos társfinanszírozás helyett évi 400–450 milliárd forint vidékfejlesztési támogatást kell adnia az államnak 2022 és 2030 között. Szerinte ez teljesen reális, ez a GDP-nek csak töredéke, más ágazatok sokkal többet kapnak.

A Lázár-doktrína így hangzik:

ha az élelmiszer magyar a boltokban, és a magyar emberek 80 százalékban magyar élelmiszert vásárolnak a 80 százalékban magyar kézben lévő vállalkozásoktól, akkor lesz fölemelkedés a következő 10 évben.

Ez – a mellett, hogy átrendezné a költségvetési kiadásokat – nyílt hadüzenet a multinacionális kiskereskedelmi láncoknak. Lázár Jánosnak egy sor kérdést juttattunk el hetekkel ezelőtt, többek között azt tudakoltuk, kik és milyen forrásból vennék meg a láncokat, illetve az élelmiszeripari gyártóbázisokat. Kérdéseinkre nem reagált, így arra sem, a kormány terveit szondázza éppen vagy saját elképzeléseiről nyilatkozik. A rádióinterjú alapján egyelőre nincs szó kormánytervről, Lázár tett javaslatokat, de úgy véli, ezekre van fogadókészség, és lesznek komoly változások a következő 10 évben, lesz egy fideszes, polgári kormányhoz illő, komoly új agrárpolitika.

Ami a megvalósulást illeti, az új, összevont alapítványba átvitt agráregyetembe máris ömlenek a költségvetésből a milliárdok, és a kormány a napokban döntött a nemzeti társfinanszírozás 80 százalékra emeléséről. Nagy István agrárminiszter már be is jelentette, hogy 2021 és 2027 között sosem látott méretű forrás, a Közös Agrárpolitika vidékfejlesztési pillérének keresztül 4 265 milliárd forint fordítható mezőgazdasági és élelmiszer-ipari, illetve vidékfejlesztésre.

A Tesco biztos kéne

Egy, a kereskedelmet jól ismerő forrásunk azzal egyetért, hogy a mezőgazdaságot és az élelmiszeripart rendbe kell tenni, a magyar tulajdonú üzemeket pedig meg kell erősíteni, de szerinte nonszensz a multiláncok kiszorítását célzó Lázár-terv. Tíz éve is mondták, hogy kiűzik a multikat, de nem lett belőle semmi – emlegette fel. Persze a Tesco-t például biztos szívesen megvinné a MOL, az OTP vagy Mészáros Lőrinc, csak hogy nem eladó – tette hozzá. A Trade magazin bolti toplistájából jól látszik, hogy a forgalom java részét a multik realizálják.

Az összesen 1347 üzlettel rendelkező hat multi tavaly több mint 3126 milliárd forint bruttó forgalmat ért el, míg a majdnem hatszor ennyi, 7753 üzlettel rendelkező három magyar lánc a multik forgalmának kicsivel több, mint felét, 1608 milliárd forintnyit.

Éder Tamás: Ki lehet tűzni egy ilyen nagyra törő célt

Éder Tamás, a Hússzövetség elnöke úgy nyilatkozott a 24.hu kérdésére, hogy jelentős tőkebevonással, megfontolt fejlesztésekkel megvalósítható a Lázár János által vázolt terv, azaz hogy 80 százalékra emelkedjen a magyar tulajdonú feldolgozóipar tőkerészesedése az ágazaton belül, és hasonló legyen a magyar termelésű élelmiszer aránya a hazai fogyasztásból. Szerinte is fontos ehhez, hogy ahogy már döntés született róla, 80 százalékra emeljék az uniós fejlesztési források nemzeti hozzájárulását.

A polcarányok alapján durván 70 százalékos a magyar élelmiszerek részesedése a kiskereskedelmi láncoknál – tehát ezen a téren 10 százalékpontos növekedést kellene elérni, ami megfelelő fejlesztésekkel, az uniós és nemzeti támogatások hatékony felhasználásával reális cél lehet.

Az már kicsit nagyobb feladat szerinte, hogy a tisztán magyar tulajdonú feldolgozóipar tőkerészesedének arányát 80 százalékra növeljék – jelenleg ugyanis 50 százalék körüli ez az arány. A cél eléréséhez a magyar tulajdonú szereplők érdemi támogatására van szükség a vidékfejlesztési programból – nagyon optimistán közelítve el lehet érni akár 10 év alatt is a 80 százalékos magyar tőkerészt, mindenesetre ki lehet tűzni egy ilyen nagyra törő célt. Értelmezése szerint ez nem azt jelenti, hogy ki akarnák szorítani az országból a már itt működő külföldi tulajdonú élelmiszer-ipari cégeket, hanem azt, hogy a magyar tulajdonú szereplők jelentősen növekednének, vagyis egy érdemben növekvő tortából jutnának nagyobb szelethez.

A magyar élelmiszergazdaság külkereskedelmében jelenleg meghatározó az alapanyagexport, és bár az elsődlegesen és másodlagosan feldolgozott termékek aránya folyamatosan nő a kivitelben belül, de még messze a mintának tekinthető országok szintje alatt van. Az lenne a cél, hogy a mezőgazdasági termékek minél nagyobb részét dolgozzák fel itthon, és csak végtermékként kerüljenek exportra. Önellátó képességünk nem kérdéses a meghatározó élelmiszerekből, de az export és az import szerkezetén, méretén változtatni kellene. Elgondolkodtató például, hogy rengeteg nyerstejet viszünk ki, és nagy mennyiségű sajtot hozunk be.

Az élelmiszeripar szereplői annak örültek, hogy a legutolsó hétéves EU-s költségvetési ciklusban már érdemi, 300 milliárd forint körüli összeget szánt a kormány az élelmiszer-előállítás fejlesztésére. A hatékony felhasználással kapcsolatban azonban vannak erős kérdőjelek, főleg mert a középvállalati kör nehezen, a nagyvállalati kör pedig alig jutott forráshoz. A mikro- és kisvállalkozások kapták a fejlesztési támogatások zömét (több mint 200 milliárd forintot), és a hasznosulást még nemigen látni, mert részben még zajlik a nyertes pályázatok megvalósítása. A magyar élelmiszer-ipari termelés 50 százalékát adják a nagyvállalatok, mintegy 30 százalékát a közepes cégek és 20-at a többi vállalkozás. Valahogy hasonló arányban kellene Éder Tamás szerint a fejlesztési forrásokat is elosztani, teret adva a közepes és nagyvállalatok fejlesztéseinek, mert zömében ezek látják el áruval a kiskereskedelmi áruházláncokat. Mielőtt azonban beindulna az erőteljes támogatás, mérleget

kellene készítenie a kormánynak arról, hogyan hasznosultak az elmúlt 15 év pályázata, melyek azok, amelyek üzleti megalapozottságát igazolta az idő és melyeket nem. A tanulságok figyelembevételével csak a várhatóan jól hasznosuló pályázatokra kellene irányítani a forrásokat – tette hozzá.

Kiviszik a magyar állatot, itthon gyártanak külföldi nyesedékből

Kicsit annál is rosszabb a helyzet, mint amit Lázár mond: a magyar sertést exportálják, dán nyesedéket importálunk, és az abból készült terméket esszük meg itthon – ecsetelte a drámai helyzetet Máhr András, a mezőgazdasági termelőket tömörítő MOSZ főtitkárhelyettese, egykori államtitkár. Úgy véli, minden támogatást meg kellene adni, de értelme akkor van, ha a beruházások hatékonyságát növelik. Lázár arról beszélt, hogy 80 százalékra kell emelni a támogatásokhoz a hazai hozzájárulást, ami nagy ugrást jelent a jelenlegi 15 százalékos arányról. Máhr András azért megjegyezte, hogy Lázár korábbi pozíciójában, a Miniszterelnökséget vezető miniszterként felügyelte a vidékfejlesztési támogatások elosztását, döntéshozó pozícióban azonban nem harcolt azért, hogy az akkori kötelező minimumról, 15 százalékról emeljék a társfinanszírozási arányt, tudomásul vette a kormány döntését. A fejlesztésekért sokat tehetett volna, ehelyett elhúzódó és számtalanszor módosított pályázati kiírások, 1–1,5 évig tartó elbírálások, késlekedő támogatáskifizetések hátráltatták a fejlesztéseket. A támogatások átcsoportosítása 80 százalékban a kistermelők javára pedig Máhr szerint rossz döntés volt, az eredmény lemérhető például a kocaállományon: az elmúlt években hiába töltöttek bele közel 200 milliárd forintot, az állomány egyre fogy.

A főtitkárhelyettes úgy véli, hogy a versenyképesség javításának, a növekvő zöld követelményeknek csak fejlesztésekkel lehet megfelelni. A jövő a precíziós gazdálkodásé, de ezt cseppnyi birtokokon aligha lehet jövedelmezően megoldani. Egyetért azzal is, hogy komoly fejlesztésekre van szükség ahhoz, hogy a mezőgazdaság alkalmazkodjon az új uniós finanszírozási rendszerhez, amelyben még nagyobb szerepet kap a környezetkímélés. 2030-ig felére kell csökkenteni a növényvédőszer felhasználását és vissza kell szorítani a műtrágyahasználatot, illetve a szarvasmarha-tenyésztés metánkibocsátását. Ez nem megy másképpen csak a precíziós gazdálkodás felfuttatásával, automatizálással, a kötött tartás növelésével. Mindehhez komoly beruházásokra van szükség.

„Rettenetesen el lett rontva ez Magyarországon”

A GKI kutatója, Némethné Dr. Pál Katalin úgy véli, tűzijátékot pufogtatott Lázár János. Európai uniós tagállamként nincs lehetőségünk kimazsolázni a kereskedelmi láncokat, melyik maradhat, melyik nem. Egyebekben a külföldi tulajdonban lévő élelmiszerláncok is elég sok magyar élelmiszert forgalmaznak, főleg zöldségből, gyümölcsből és szó nincs arról, hogy csak a külföldi „szemetet” zúdítanak ránk. Szerinte sem a kereskedelmi cégeket kellene vegzálni, hanem foglalkozni azzal, miért nem tudnak a magyar termelők jobban teljesíteni.

2004 előtt azt hitte, hogy nagy felvirágzás jöhet a magyar mezőgazdaságban az európai piac kinyílásával, és rettentően csalódott, hogy elszúrtuk. Az élelmiszer-ipari cégek ma főleg importalapanyagból tudnak jó termékeket készíteni. Amit exportálunk, annak zöme kevés hozzáadott értéket tartalmazó nagyüzemi szántóföldi termés, búza, kukorica, olajos magvak. Ez véges lehetőség, de zöldségből, gyümölcsből, húsból, tejből lehetne többet termelni, jó minőségben.

Amíg minőségben, árban és mennyiségben nincs megfelelő termelés, addig az élelmiszeripar is be van szorítva a korlátos kereslet és a túl drágán, nehezen feldolgozható minőségben termelő mezőgazdaság közé. Ha a termelők már versenyképesek, akkor tud utánuk menni az élelmiszeripar, ahol szintén kell fejleszteni.

A legfontosabb mégis az lenne Némethné Dr. Pál Katalin szerint, hogy a magyar fogyasztó érdekeit tartsák szem előtt. Mert a kormánynak elsősorban nem a termelőket, hanem az ország lakóit kellene szolgálnia. A magyar lakosság érdeke pedig az, hogy minél olcsóbban

jusson megfelelő minőségű élelmiszerhez, különösen most, amikor sokan maradtak jövedelem nélkül, vagy kénytelenek jövedelemcsökkenéssel szembesülni a járvány miatt, miközben az élelmiszerárak kiemelkedően nőttek. Persze kell az is, hogy a gazdálkodóknak legyen elég jövedelmük, de azt úgy kellene megszerezni, hogy jól szolgálják ki mind a magyar, mind az európai vevőket.

A magyar agrárium jó adottságai dacára azért maradt le például a lengyeltől, mert míg ők felkészültek és helyt álltak a versenyben, addig attól nálunk mindig megvédték a gazdákat, amivel elérték, hogy nem alkalmazkodtak a versenyhez. A másik, hogy mint a GKI-KPMG közös kutatása is kimutatta, nálunk egyszerű jövedelem-kiegészítésként tekintettek a kisebb gazdák az uniós normatív támogatásokra, nem forgatták be ezeket a pénzeket a termelésbe, míg a lengyelek igen. A fejlesztésekre biztosított külön forrásokból pedig mindig csak arra költöttek nálunk, amire éppen pénzt lehetett kapni. Egységes koncepció híján pedig a fejlesztések révén sem sikerült optimalizálni a termelést.

Zömében magas támogatással és költséggel, alacsony hatékonysággal, nem a legjobb minőségben termelünk – ebből nincs profit.

Be kéne szüntetni az államilag szervezett kartelleket

Az agrárkutató vezető azt mondja, be kéne szüntetni az államilag szervezett kartelleket, a piacvédelmi intézkedéseket, és tisztázni, hogy a gazdáknak hatékonyan kell felhasználni a forrásokat, kimondani, hogy aki erre nem hajlandó, annak nincs helye a piacon. A kisbirtokokon csak nagyon intenzív kertészeti tevékenységet, például dísznövény-, gyógynövény-, zöldség-, gyümölcsstermelést érdemes folytatni, megfelelő mennyiségben, öntözéssel, magas fokon gépesítve, automatizálva. Az a világ elmúlt már, amikor olcsó kézi munkával el lehetett végezteni az idényszerű tevékenységeket. Olyan robotok vannak már, amelyek elejétől a végéig, egészen a csomagolásig elvégzik a munka nagyját. Lehet, hogy a mai gazdák ezt nem képesek befogadni, de a gyerekeik talán igen, ha képezik magukat, és átveszik a családi gazdaságot.

Lázár részéről az jó ötlet szerinte, hogy a szövetkezéseket jól építsék fel, és erősítsék meg. De hogy ez hatékonyan működjön, ki kell szűrni a korábbi visszaéléseket, meg kell erősíteni a kölcsönös bizalmat. Ahhoz ugyanis, hogy valaki rengeteg pénzt fektessen be, erősen bízni kell abban, hogy kiszámítható viszonyok között tud majd értékesíteni.

Ha nem térnek át mihamarabb az intenzív öntözésre, a precíziós, gépesített termelésre, akkor szerinte nem lesz kivel termeltetni, és nem lesz kinek eladni, amit a régi módszerekkel előállítanak.

(24.hu 2021. január 15., péntek)

Kilenc Covid-vakcinát engedélyeztek eddig, ennek többszöröse kaphat jóváhagyást az idén

A koronavírus ellen eddig mindössze kilenc vakcinát engedélyeztek a világban, de ennek a sokszorosa áll fejlesztés alatt, 63 tart a klinikai kipróbálás fázisában, közülük 19-en az utolsó teszteket végzik.

Maroknyi oltóanyag kapott zöld utat egyelőre a Covid-19 ellen szerte a világon, derül ki az egészségügyi termékeket szabályozó testület, a Regulatory Affairs Professionals Society (RAPS) adatbázisából. Ez az összesen 9 vakcina sem rendelkezik azonban minden országban engedéllyel, főként, mert közülük többenél nem zárult még le a harmadik szintű klinikai kipróbálás. Az alábbi táblázatból látható, mely oltásokat és hol hagytak már jóvá.

Vakcina neve	Fejlesztő	Hol hagyták már jóvá?
Comirnaty (BNT162b2)	Pfizer, BioNTech; Fosun Pharma	Egyesült Királyság, Bahrein, Kanada, Mexikó, USA, Szingapúr, Chile, Omán, Szaúd-Arábia, Kuvait, EU, WHO (sürgősségi felhasználással)
mRNS-1273	Moderna, BARDA, NIAID	USA, Kanada, EU, Izrael, Egyesült Királyság
CoronaVac	Sinovac	Kína
COVID-19 vakcina (AZD1222)	AstraZeneca, Oxfordi Egyetem	Egyesült Királyság, India, Argentína, Dominikai Köztársaság, El Salvador, Mexikó, Marokkó
még nincs neve	Wuhani Biológiai Termékek Intézete; Kínai Nemzeti Gyógyszerészeti Csoport (Sinopharm)	Kína
Szputnik V.	Gamaleya Kutatóintézet	Oroszország
BBIBP-CorV	Pekingi Biológiai Termékek Intézete; Kínai Nemzeti Gyógyszerészeti Csoport (Sinopharm)	Kína
EpiVacCorona	Szövetségi Költségvetési Kutatóintézet, Állami Virologiai és Biotechnológiai Kutatóközpont	Oroszország
Covaxin	Bharat Biotech, ICMR	India

Az Egészségügyi Világszervezet adatai szerint ezeken túl további 63 koronavírus elleni

vakcina van a klinikai kipróbálás fázisában, és még azokon túl is 173 oltóanyagot

fejlesztnek.

A klinikai teszteknel tartó 63 vakcina közül a legtöbb, 19 fehérje-alapú (az ilyenek jellemzően kevesebb mellékhatással járnak, de az általuk kiváltott immunválasz is gyengébb lehet). A második legtöbb oltóanyag – 10 darab – vírusvektor alapú. Ez azt jelenti, hogy egy hordozó vírust használnak, amely a kórokozó antigénjének genetikai kódját tartalmazza – ilyen például az AstraZeneca és az Oxfordi Egyetem oltóanyaga. További 9 oltóanyag-jelölt dolgozik előlt vírussal, ezek a betegséget okozó vírus egészét vagy egy részét tartalmazzák, de roncsolt genetikai anyaggal. Az ilyen oltások – például a kínai Sinopharm, Sinovac – általában biztonságosabbak az élő kórokozót tartalmazóknál, és gyengébb immunrendszerű betegeknek is adhatók. További 8 oltóanyag várható hamarosan a genetikai alapúak közül, amelyek hasonlóak, mint a Pfizer/BioNTech vagy a Moderna vakcinája. A többi oltóanyag pedig ezek kombinációja.

Az engedélyezés előtt álló Covid-oltóanyagok nagy többsége, 60 százaléka, 38 oltás a már jóváhagyottakhoz hasonlóan 2 dózisu lesz, csupán 11 olyan oltóanyagot tesztelnek jelenleg embereken, amelyekből várhatóan egy adag is kellő immunválaszt ki. A vakcinák döntő hányadát injekció formájában kell beadni, mindössze 3 olyan vakcinajelölt van, amit az orra kell cseppenteni, illetve fűjni.

A WHO adatbázisa szerint jelenleg 19 oltóanyag tart a klinikai kipróbálás legutolsó

fázisában, ezek azok, amelyek jó eséllyel követhetik a piacon a már engedélyezett

oltóanyagokat. Ezek közül a legkorábban az orosz Szputnik, a kínai Sinopharm, a

Sinovac és a CanSino, valamint a brit Janssen lehetnek azok, amelyekkel a legkorábban

olthatnak széles körben.

(Növekedés 2021. január 15., péntek)

Korlátozzák a Richter egyik gyógyszerének használatát az Európai Unióban

Korlátozzák a Richter Gedeon Nyrt. Esmya gyógyszerének használatát az Európai Unió összes tagállamában, a készítmény ezután csak olyan, menopauzát el nem ért nők méhmiómájának kezelésére használható, akik esetében a műtéti kezelés (ideértve a méhmióma embolizációját is) nem alkalmazható, vagy az nem volt sikeres, emellett a készítmény nem alkalmazható a méhmióma műtéti beavatkozást megelőző tüneti kezelésre - közölte a Richter a Budapesti Értéktőzsde (BÉT) honlapján pénteken megjelent tájékoztatásban.

A közlemény szerint az Európai Bizottság súlyos májkárosodással járó esetek előfordulása miatt hozott határozatot az ulipristal acetate 5 miligramm tartalmú készítmények (Esmya) forgalomba hozatali engedélyével kapcsolatban. A határozat az Európai

Gyógyszerügynökség (EMA) Emberi Felhasználásra Szánt Gyógyszerkészítmények Bizottsága (CHMP) által 2020. november 13-án megfogalmazott vélemény elfogadását követően született meg és az Európai Unió összes tagállamára érvényes.

Kiemelték, hogy az ulipristal acetate 5 miligramm tartalmú készítmények alkalmazási előírását és a betegtájékoztatókat, valamint az orvosoknak szóló oktatási anyagokat és a betegeknek szánt tájékoztató kártyákat kiegészítik a májkárosodás kockázatára - amely egyes esetekben májátültetés szükségességét indokolhatja - figyelmeztető további információkkal.

Az EMA Farmakovigilancia Kockázatértékelő Bizottsága (PRAC) az ulipristal acetate 5 miligramm tartalmú készítmények használatát követő súlyos májkárosodási esetek vizsgálata során arra a következtetésre jutott, hogy nem lehetett megállapítani sem a májkárosodási kockázatnak leginkább kitett betegcsoportot, sem a kockázat csökkentésére irányuló intézkedések körét. **KÖVETKEZÉSKÉPPEN A PRAC AZT JAVASOLTA, HOGY A KÉSZÍTMÉNYEK NE MARADJANAK FORGALOMBAN AZ EU TERÜLETÉN.**

A CHMP egyetértett a PRAC májkárosodás kockázatával kapcsolatos megállapításaival. Mindazonáltal úgy vélekedett, hogy az ulipristal acetate 5 miligramm tartalmú készítmények méhmiómák kezelésében mutatott előnyei meghaladhatják ezt a kockázatot azon nők esetében, akiknek más kezelés nem áll rendelkezésre. Következésképpen a CHMP azt javasolta, hogy **A KÉSZÍTMÉNY MARADJON ELÉRHETŐ AZON MENOPAUZÁT EL NEM ÉRT NŐK SZÁMÁRA, AKIKNÉL A MŰTÉTI KEZELÉSRE NINCS LEHETŐSÉG (VAGY AKIK SZÁMÁRA A MŰTÉT NEM BIZONYULT SIKERESNEK)** - közölte a Richter.

(Origo.hu 2021. január 14., péntek)

Az oltás kockázatára figyelmeztet a norvég gyógyszerügynökség a krónikus beteg idősök esetén

Eddig körülbelül 33 ezer embert oltottak be Norvégiában koronavírus elleni vakcinával, és az eddigi eredmények alapján 23 olyan idős, nyolcvan év feletti krónikus betegről tudnak, akik rövid időn belül meghaltak azután, hogy megkapták az első adagot. 13 áldozat boncolását végezték már el, és arra jutottak, hogy a gyakorta előforduló, általában enyhe mellékhatásoknak is köztük lehetett az idős, törekeny immunrendszerű krónikus betegek állapotának romlásához. Ezután adta ki a figyelmeztetést a norvég gyógyszerügynökség (FHI) – írja a Bloomberg.

„Náluk, a legtörekenyebb egészségűeknél még a vakcinák viszonylag enyhe mellékhatásainak is komoly következményei lehetnek. Azoknak, akiknek már egyébként is nagyon kevés lehet hátra az életéből, a vakcina haszna elhanyagolható vagy irreleváns lehet” – közölte a Norvég Közegészségügyi Intézet.

Fontos kiemelni, hogy nem magáról a vakcináról derültek ki új, eddig ismeretlen vagy az eddig ismertnél komolyabb mellékhatások. Az FHI azt állapította meg, hogy ezek a legtöbbször ártalmatlan reakciók hozzájárulhatnak az egyébként is gyenge, beteg idősök állapotának romlásához. Azokéhoz, akiket a koronavírus-fertőzés is a leginkább veszélyeztet, és akiknél a vakcina által nyújtott védettség hiányában az esetleges megfertőződés is a legnagyobb kockázattal jár.

„Nem látunk semmi aggasztót ezekkel a számokkal kapcsolatban. Mindegyik haláleset idős és törekeny, alapbetegségekben szenvedő beteget érintett. [...] Ha valaki, aki nagyon törekeny és alapbetegsége van, oltást kap, és erősen reagál a lázra, émelygésre,

étvágycsökkenésre, ez oda vezethet, hogy az alapbetegségük súlyosbodhat. Ezek a mellékhatások teljesen ártalmatlanok a legtöbb embernél, és rövid időn belül elmúlnak, de nagy terhet jelenthetnek a nagyon törékenyeknél” – mondta a VG nevű norvég lapnak Steinar Madsen, az FHI munkatársa.

Az FHI még hétfőn úgy módosította az oltási ajánlását, hogy javasolt a legtörékenyebbek esetén egyénileg értékelni, megéri-e beadni az oltást. Nem hoztak tehát semmilyen tiltó intézkedést, csak elővigyázatosságra intettek. A népesség többi csoportjánál továbbra is fenntartások nélkül ajánlják az oltás beadását.

Norvégiában első körben a legveszélyeztetettebbeket oltották be, közöttük az idősotthonok lakóit, akik között gyakoriak a súlyos alapbetegségek. A legtöbben a Pfizer-BioNTech vakcináját kapták, most már azonban a Modernát is jóváhagyták.

(telex 2021. január 15., péntek)

Klímaparát mentőcsomagokat sürget a Greenpeace

A magyarok döntő többsége egyet ért abban, hogy a vírusválság miatti gazdasági intézkedések segítsék az éghajlat- és környezetvédelmet is. Egyelőre azonban az is kérdés, hogy az Orbán-kormány mikor szünteti be a szennyezők támogatását.

A lakosság túlnyomó többsége pártállástól függetlenül támogatja, hogy Magyarország zöld, fenntartható pályára álljon. Emellett környezetvédelmi szemléletű pénzügyi csomagokat is szívesen látnánk. A megkérdezettek 70 százaléka csak olyan gazdasági mentőcsomagokat vár, amelyek legalábbis nem fokozzák tovább az éghajlati és környezeti válságot – foglalja össze a Greenpeace Magyarország az általa a Závecz Researchtől megrendelt közvélemény-kutatás tanulságait. A környezetvédő szervezet azt várja a magyar kormánytól, hogy 2021-ben zöld munkahelyeket teremtve, a szén-dioxid-kibocsátás nagymértékű csökkentése és természeti kincseinek megőrzése mellett vezesse ki az országot a koronavírus okozta gazdasági válságból. A Greenpeace az éghajlati és környezeti válság jelenlegi állapotában erős nemzetközi összefogásra és lendületes nemzeti klímavédelemre hív. Utóbbi a magyar lakosság számára is egyértelmű – fogalmaz a szervezet közleménye. A kutatással a civil szervezet annak társadalmi támogatottságát kívánta lemérni, miszerint az országot a koronavírus okozta visszaesésből csak az éghajlati és környezeti válságra is érzékeny csomagokkal szabad talpra állítani. Tízből heten egyetértettek abban, hogy a kormány nem nyújthat a természetrombolást fokozó gazdasági segítséget. Ide értendő például az olajcégek vagy a vegyszeres, nagyüzemi mezőgazdálkodás támogatása, vagy épp a repülőársaságoknak biztosított adókedvezmények. A felvetést tízből csupán ketten ellenezték, a megkérdezettek tizede pedig nem tudott vagy nem kívánt állást foglalni. A támogató hozzáállás a felmérés tanúsága szerint politikai meggyőződéstől független. A legkevésbé a párt nélküliek adtak kedvező választ, ám az arány esetükben is 65 százalék. A megkérdezettek 77 százaléka abban is egyetértett, hogy az államnak ösztönöznie kell a fenntartható, klímabarát iparágakat támogató, lakossági pénzügyi termékeket. Ilyenek például a zöld kötvények, befektetési alapok és nyugdíjpénztári termékek. A felvetés kapcsán csak 12 százalék helyezkedett ellenző, 11 százalék pedig tartózkodó álláspontra. A zöld pénzügyi csomagok támogatottsága szintén pártfüggetlenül magas. A Greenpeace Magyarország ennek nyomán azt várja a kormánytól, hogy a 2021-es évben éljen történelmi felelősségével, illetve lehetőségével és a válságkezelés révén állítsa az országot valóban fenntartható pályára. . Ezt várja az a mintegy húszezer magyar ember is minden felelős

döntéshozótól, aki csatlakozott a Greenpeace greenpeace.hu/legyenavalsagesely címen elérhető kezdeményezéséhez.

(Népszava 2021. január 15., péntek)

Mi lesz hamarabb: vakcina, vagy harmadik hullám?

Az ünnepi időszakot javuló járványadatokkal vészelte át Magyarország, január közepén az európai átlag közelében áll a lakosságárányos új fertőzések száma. A halálozási ráta sajnos még mindig elég magas és komoly bizonytalansági tényező, hogy a vírus könnyebben terjedő mutációját kimutatták itthon is.

Az ECDC friss adatai szerint a múlt vasárnapot megelőző két hétben jelentősen nőtt az új koronavírus-fertőzések száma az EU/EEA országokban (uniós tagországok plusz Norvégia és Izland). Több hetes csökkenő trend fordult meg és az ugrással a novemberi szintre jutott az összesített szám. A legalább február közepéig bezárkózó Egyesült Királyság már nem szerepel ebben az összesítésben, a legnagyobb tagállamok viszonylag szerény növekedése mellett volt néhány állam, ahol nagyon komoly mértékben romlott a járványhelyzet.

Kiemelkedik Írország, amelyet pár hete még a legtisztább országok egyikeként említettünk, karácsony előtt azonban pont amikor lazítottak a korlátozásokon, akkor érkezett meg hozzájuk az új mutáció. De ez csak később derült ki, amikor már nagyon gyorsan nőtt a fertőzöttek száma, ezért karácsonykor újra komoly szigorításokat vezettek be. Csehországban a harmadik hullám csapott már magasra, Szlovénia is új csúcsokat döntött és Portugália is közel teljes lezárásba menekült a héten annak nyomán, hogy a harmadik hullámban két hét alatt megdöntöttek minden korábbi negatív rekordot.

A látványos romlások mellett a legtöbb országban stabilnak tűnt a járványhelyzet és szerencsére ez volt igaz Magyarországra is. Az ideálistól még nagyon messze vagyunk, a pozitív tesztek aránya még mindig duplája annak az 5 százaléknak, ami azt jelentené, hogy kontroll alatt van a járvány. Az esetszámok csökkenése megállni látszik, a két hetes, százezer lakosra jutó új fertőzések száma 276 volt nálunk, amely egy egy picit alacsonyabb is az európai átlagnál. A százezer lakosra jutó halálozásban a 25 körüli csúcshoz képest sokkal jobb adat a 16-os, de a korábbi tartós dobogós helyezések után még mindig az ötödik legrosszabb az EU-ban.

Az, hogy jön-e nálunk is harmadik hullám, most elég nehezen előre jelezhető, nagyrészt attól függ, hogy mennyire tud terjedni az új mutáció. A sokat kritizált magyar határzár most segített, hozzánk nagyon kevés külföldi érkezhetsz csak és a légitársaságok járatszámai alapján a magyarok jóval kisebb arányban jöttek haza a brit szigetekről karácsonyozni, mint például a lengyelek, vagy a románok.

Az ünnepi időszakban kevesebb munkatársi kontakt jött létre és az iskolai szünet is lassította a vírus terjedését. A családi találkozásokkal kapcsolatban úgy tűnik, hogy nagyon óvatosra vette a figurát a lakosság az ünnepi időszakban, ez jó hír. A következő hetekben azonban inkább a helyzet romlása valószínűbb a tanév folytatódása miatt. Rossz hír, hogy a legfrissebb adatok szerint a gyorsan terjedő új vírusvariáns a gyerekek körében is kifejezetten fertőzőképes.

Az oltások megkezdésével beindult a versenyfutás az idővel, a vakcinák hatékonyságával kapcsolatban többnyire nagyon jó hírek érkeznek. A beoltottságban egyelőre európai összevetésben nem is állunk rosszul, a fő problémát egyre inkább a nagyon alacsony oltási hajlandóság jelenti. Ezen elég egyszerű lenne javítani, ha az állam tisztán, korrekten tájékoztatna, kommunikálna. De az oltási terv olyan, mint Columbo felesége és nincs válasz

olyan alapvető kérdésekre se, mint hogy választhatunk-e a különböző vakcinák között (legfőképp, hogy lehet-e nyugatit kérni, kínait nem), vagy hogy előfeltétele-e az oltásnak a regisztráció.

(Forbes 2021. január 15., péntek)

Jön a szuperhitel: megrohanhatják a bankokat februárban a lakásfelújítók

Ugrásra készen várják a bankok és az ügyfelek is az otthonfelújítási kölcsön februári rajtját. A támogatott hitelt vétek nem felvenni, annak is megéri, akinek egyébként van önereje a felújításra, azt a pénzt ugyanis állampapírban is tarthatja, amíg megjön a kincstártól a támogatás.

Rohamra készülnek a bankok február 1-től, amikortól igényelni lehet náluk az otthonfelújítási kölcsönt. "A lakásfelújításhoz kapcsolódó állami támogatás iránt már most felfokozott érdeklődés mutatkozik. Az önerő nélkül felújítani szándékozók részéről jelentős igény jelentkezik hitelből történő előfinanszírozásra" - nyilatkozta a Napi.hu-nak az OTP Bank. Ugyanez a tapasztalat a többi hitelintézetnél is: a Raiffeisennél, a Budapest Banknál, az Ersténél, a Gránit Banknál, az MKB-nál, a K&H-nál és az UniCreditnél is.

Mivel az otthonfelújítási támogatást utólag, a számlák bemutatásával lehet kérni, így vélhetően sokan finanszírozzák majd lakásuk felújítását legalább részben hitelből. Az Erste becslése szerint évente akár 30-35 ezer család is igényelhet majd ilyen céllal kölcsönt. A hitel jó azoknak a családoknak, amelyeknek nincs elég önerejük egy nagyobb horderejű felújítás kivitelezésére. Most az állam segítségével féláron meg lehet valósítani a fűtési rendszer korszerűsítését, a tető cseréjét, a teljes szigetelést, a vezetékek és a vizesblokkok cseréjét is. Azoknak is megérheti persze az olcsó hitel, akiknek van elég megtakarításuk, hiszen a lakossági állampapírok kamata még mindig magasabb, mint a felújítási hitelé, amelyet ha a család képes teljesíteni a feltételeket, vétek lenne nem felvenni.

Nincs benne nagy kockázat

A hitel maximális összege 6 millió forint lehet, a futamideje pedig legfeljebb 10 év. A kamattámogatást hasonlóan kalkulálják, mint a 3 százalékos csok-hiteleknel, vagyis az Államadósság Kezelő Központ (ÁKK) által megadott, az ötéves államkötvények aukciós átlaghozamából kalkulált referenciahozamhoz kötik. A teljes hiteldíj az ÁKK által közzétett állampapírhozam vagy referenciahozam 130 százalékanak 3 százalékponttal növelt mértéke, amelyhez az állam 10 évig kamattámogatást nyújt. A kamattámogatás a referenciahozam 130 százaléka, így az ügyfél által fizetendő kamat mértéke - a teljes futamidő alatt évi 3százalék.

Ha a lakóingatlan-felújítás nem valósul meg, akkor a kamattámogatás megszűnik, azt vissza kell fizetni. A kamat azonban így sem lesz túl magas. Februártól például az ÁKK honlapja szerint 1,59 százalékos a referenciakamat, ami azt jelenti, hogy ha egy család nem tudja teljesíteni a feltételeket, vagyis egy éven belül nem igazolja számlákkal, hogy megfelelő mértékű összeget költött felújításra, akkor a kamattámogatást vissza kell fizetni, és támogatás nélkül, vagyis valamivel több mint 5 százalékos kamattal megy tovább a hitel, de ez sem számít magasnak a szabad felhasználású jelzáloghitelek között.

Ahhoz, hogy valaki fel tudja venni a támogatott hitelt, ugyanazokat a feltételeket kell teljesítenie, mint a lakásfelújítási támogatás esetében, vagyis 25 év alatti eltartott gyermek, köztartozás-mentesség, megfelelő tb-jogviszony szükséges a kölcsönhöz. A felújítási cél, amely után a kamattámogatás jár, pedig akkor teljesül, ha a felvett felújítási támogatás eléri legalább a hitel összegének a 25 százalékát. Vagyis ha egy család felveszi a 6 millió forintos

hitelt, akkor a kamattámogatás megtartásához elég, ha 1,5 millió forintnyi támogatásra jogosító számlát benyújt a kincstárhoz egy éven belül.

Azt is megteheti persze a család, hogy csak pont annyi hitelt vesz fel, mint amennyi állami támogatásra számít, és a bankkal előlegeztesse meg a felújítás költségeinek a felét, amit 100 százalékban visszafizettet egy éven belül az állammal. A kincstár ugyanis a benyújtott számlák alapján a támogatás összegével előtörleszti a hitelt, és ez az előtörlesztés díjmentes, ami szintén nagy kedvezménynek számít.

Minden bank nyújtani fogja

Mivel a hitel nagyon jó még azok számára is, akiknek nincs rá szükségük, és a bankok szépen kereshetnek rajta, nem meglepő, hogy szinte mindegyikük úgy nyilatkozott, forgalmazni fogja a terméket. A Raiffeisennél már most biztosak abban, hogy fogják nyújtani ezt a hitelt, az OTP-nél ugyan vannak már most is hitelek lakásfelújításra, de dolgoznak az új termék kialakításán. Az Erste szintén készül a február 1-jei indulásra. Egy tematikus oldalt már el is indítottak, amelyek az ügyfelek tájékozódhatnak, illetve regisztrálhatnak a felújítási támogatással és hitellel kapcsolatos friss információkra.

Lesz felújítási hitel az MKB-nál, a Takarékbanknál és a Budapest Banknál is, a K&H és az UniCredit is elérhetővé fogja tenni az ügyfelek számára ezt a hitelt. A Gránit Banknál már azon is dolgoznak, hogy az igénylés teljesen digitális legyen hasonlóan az online, digitális ügyfélfiókban igényelhető babaváró kölcsönhöz és az online kalkulálható kiszámítható jelzáloghitelhez.

(Napi 2021. január 16., szombat)

Ezek az alternatív közösségi oldalak veszélyei

Mielőtt a Parler elhallgatott volna, még egy biztonsági incidens is érintette a közösségi szolgáltatást, miután egy hackernek sikerült hozzáférnie és publikálnia a felhasználói adatokat.

A Parler neve lehet, hogy a magyar felhasználók számára nem mond sokat, de Amerikában már kifejezetten népszerűnek számít: egy 10 millió felhasználóval rendelkező közösségi oldal, amelyet 2018-ban hoztak létre azzal a céllal, hogy a Facebook mellett olyan alternatívát kínáljon, ahol megengedett a szabad véleménynyilvánítás és nincsenek kitiltások, cenzúrázások.

A Computerworld.hu felkérésére az Alverad Technology Focus Kft. szakértői járták körbe a Parler nagy port kavaró adatszivárgását, ami a Capitolium ostroma után történt. Mint kiderült, akár súlyosabb következményei is lehettek volna az esetnek. Az elmúlt időszakban feltörekvőnek számító szolgáltatás felhasználói bázisának magját az egyre aktívabb szélsőséges konzervatívok alkották, köztük ismert politikusok, médiaszemélyiségek és Donald Trump támogatói is. A közösségi oldal a kontroll és az etikai felügyelet hiányában azonban lassan az összeesküvés-elmélet hívők, szélsőséges csoportok és a választási csalásokkal kapcsolatos hírek olvasztótégelye lett, és gyorsan lett népszerű, amit a jelek szerint saját biztonsági rendszere nem tudott követni.

Jelenleg persze más miatt fáj a Parler üzemeltetőinek feje, hiszen a január eleji, Capitoliumnál történt zavargások miatt az Apple és a Google eltávolította a közösségi szolgáltatás mobilalkalmazását. A fő ok erre az, hogy a Washingtonban történtek szervezése és kommunikációja javarészt ezen a platformon történt. Végül január 10-én este a platformnak helyet adó Amazon is felfüggesztette a Parler hoszting fiókját, ezzel pedig a platform elérhetetlenné vált.

Mielőtt azonban a Parler elhallgatott volna, még egy biztonsági incidens is érintette a közösségi szolgáltatást, a "donk_enby" nevű hackernek sikerült hozzáférnie, majd publikálnia jelentős mennyiségű felhasználói adatot, amelyből 56.7 terabájt mennyiséget tudott menteni. A megszerzett adatok jellemzően a felhasználók által posztolt üzenetek, videók és képi tartalmak voltak, amelyek további információkat, például geolokációt is tartalmaztak.

A geolokációs adatok azért is érdekesek, mivel láthatóan a platform egyáltalán nem foglalkozott a képi és videótartalmak metaadatainak eltávolításával, tehát a feltöltött fájlok eredeti formájukban kerültek eltárolásra a Parler rendszerén belül.

Bárki megtudhatta, hol vannak a felhasználók

Az Alverad Technology Focus Kft. munkatársai is letöltötték a metaadatokat tartalmazó fájlokat, összesen 1.032.525 darabot. A fájlokból megismerhetők voltak a geolokációs adatok, a felvétel készítő eszközök típusai és egyéb médiaspecifikus információk.

Itt pedig a Capitoliumra vetített GPS-koordináták láthatók a médiafájlok tartalma alapján:

A Parler-metaadatok felhasználásával készített térkép azt ábrázolja, hogy Donald Trump elnöki beszéde után a tüntetők áradata elhagyja a National Mall-t, majd az amerikai Capitolium épülete felé tart, ahol a zavargások kezdődtek.

A Twitteren "@donk_enby" egyik bejegyzése szerint, egy feltört iPad és a Ghidra célszoftver segítségével sikerült a Parler tartalmának 96%-át lementenie. Más források elmondása szerint csak a felhasználók által publikusan megosztott adatokat töltött le "archiválás" céljából, privát adatokat nem. Ennek ellenére a vasárnapi Twitter-bejegyzése szerint több mint 1,1 millió hivatkozást osztott meg, amelyekről azt írta, "tartalmazhatnak privát és törölt üzeneteket is".

A Wired összefoglalója szerint megállapítható, hogy "A @donk_enby által használt letöltőeszköz azt a hibát használta ki, amely során az alkalmazások a tárolt adataikat egyedi azonosítóval látják el, és amelyre hivatkozni tudnak a későbbiekben. Ha ez az egyedi azonosító nem megfelelően random, akkor ki lehet következtetni a következő elem azonosítóját is. A Parler esetében ez olyan banális tervezési hibával rendelkezett, hogy az azonosító számát az URL-ben 1-gyel növelve az időrendben következő post-hoz lehetett hozzáférni. Külön kiemelnénk, hogy a Parler semmilyen csillapítást nem alkalmazott a lekérdezések számát illetően, így korlátozás nélkül bárki képes lehetett nagy mennyiségű adatot letölteni. Bármely hacker egy egyszerű script segítségével letölthette a Parler webszerverén lévő összes üzenetet, fotót és videót abban az időrendi sorrendben, ahogy posztolták őket."

Ez a hiba a webes alkalmazások biztonsági tesztelését segítő, az OWASP módszertan jól ismert pontja, amelyet Insecure Direct Object Reference-nek (IDOR) hívnak. Gyakorlatilag ebben az esetben a szó klasszikus értelmében nem történt "hackelés", donk_enby észrevette a hibát, amely alapján egyszerű scraping módszerrel a szekvenciákat növelve elérte és lementette a megosztott tartalmakat.

Magyar viszonylatban érdemes kiemelni a Parlerhez hasonló, "tiltásmentes" hazai Facebook-alternatívát is, amely Hundub néven indult el decemberben, és amely becslések szerint akár már 100.000 regisztrált taggal is rendelkezhet.

Több szakértő és blog is foglalkozott a Hundub jelenséggel, például a Kiberblog, illetve "Szögi" is jelezték aggályaikat a közösségi oldal biztonságát illetően. A szakértők által feltárt hibák jelezve lettek a Hundub üzemeltetése felé, amelyek részben vagy egészben javításra kerültek. Egy ideig még a webszerver konfigurációs állománya is elérhető volt.

Újhelyi Gergely, az Alverad Technology Focus Kft. biztonsági szakértője a Parlert érintő biztonsági eseménnyel kapcsolatban így nyilatkozott a Computerworld.hu-nak: "Minden esetben fenntartással kell kezelni a közösségi oldalakra feltöltött adatokat, nem lehet egyértelműen meggyőződni arról, hogy ezek az adatok biztonságban vannak, és hogy ki

férhet hozzájuk. Alapelveként érdemes kezelni, hogy amit egyszer megosztottunk az interneten, az már nem visszavonható, nem kitörölhető, még akkor sem, ha sok esetben látszólag rendelkezésre is áll törlés funkció."

"Arra is fontos felhívni a figyelmet, hogy még a nagylétszámú biztonsági csapattal és jelentős, a biztonságra fordítható anyagi és műszaki erőforrásokkal rendelkező közösségi média platformokat is érinthetik biztonsági vagy akár adatszivárgási események, így érdemes abba belegondolni, hogy az alternatív platformok (akik nem rendelkeznek ilyen erőforrásokkal), vajon hogyan tudják garantálni a felhasználók és az adatok bizalmasságát, sértetlenségét és rendelkezésre állását?" - tette hozzá.

Súlyosabb következményei is lehettek volna az adatszivárogtatásnak

Tusor Tamás, aki szintén az Alverad Technology Focus Kft. IT-biztonsági szakértője, kiegészítésként az ügy kapcsán elmondta lapunknak: "Az ilyen fajta biztonsági incidenseket szakmailag ritkán tekintjük úgy, hogy ténylegesen feltörték volna az oldalt, mert tulajdonképpen csak publikusan, vagy a donky_enby számára hozzáférhető adatokhoz sikerült hozzáférjenek és meghamisítani/módosítani sem sikerült az adatokat, így ez inkább adat-szivárogtatásnak tekinthető. Más kérdés, hogy mekkora lenne a súlya - jó, vagy rossz hírnév szempontjából -, ha esetleg donk_enby néhány emberről, akik szerepelnek az állományokban, megváltoztatott volna ezt-azt. Hiszen, mivel a szolgáltatás már nem él, nehéz visszaellenőrizni, hogy tényleg pontosan úgy szólt-e az a poszt, ahogy az állományokban szerepel. Ilyen módon például fókuszban lévő közszereplőknek (aki lehet Donald Trump vagy akár Donald kacsa) is a szájába lehet adni olyan mondatokat, amiket soha nem mondott, vagy soha nem mondana..."

(Computerworld 2021. január 16., szombat)

Márciustól a légitársaságok bevezetik a vakcinaútlevelet

AZ OKMÁNYOK KÜLÖN ELLENŐRZÉSE NÉLKÜL LEHET IGÉNYBE VENNI A REPÜLÉSI SZOLGÁLTATÁST

Az applikációban digitális vízjegyeket helyeznek el, amelyek híján a hatósági ellenőrzéskor feltehetik a kérdést az utasnak, hogy honnan származnak az igazolásai.

Márciustól már megkezdik a nagyobb nemzetközi légitársaságok a Covid-19 elleni oltottság igazolására szolgáló Travel Pass digitális egészségügyi rendszer alkalmazását, amely lépés globálisan felgyorsíthatja a határok újrainyitását, a légi közlekedés, a korábban élénk utasforgalom helyreállítását az egyes országok között

– erről beszélt Alan Murray Hayden, a Nemzetközi Légiforgalmi Szövetség, az IATA utas- és biztonsági termékekért felelős vezetője egy szakmai fórumon, ahol a Travel Weekly hírportál szerint gyors előrelépésnek nevezte, hogy piacra dobják a villámgyors fejlesztéssel létrejött egységesített megoldást.

A szakember emlékeztetett: a digitális vakcinaútlevél küldetése az, hogy az utas a járdaszélről a repülőre anélkül sétálhasson fel, hogy fizikailag dokumentumokat kelljen cserélnie, vagyis

az okmányok külön ellenőrzése nélkül, egészségügyileg biztonságos módon veheti igénybe a repülési szolgáltatást a nemzetközi járatokon.

Az IATA a világvárványra válaszul az utazási irodák, légitársaságok által már évtizedek óta alkalmazott érintésmentes utasellenőrző rendszerére építette a papíralapú dokumentálásnál megbízhatóbb mobilos újítást, amely okostelefonon működik.

Az applikáció eltárolja, szükség esetén aktualizálja a járvánnyal kapcsolatos vakcinázottság tanúsítványát, vagy azt, hogy az utast mikor és milyen eredménnyel tesztelték koronavírusra. A fejlesztők a trükközőkre is gondoltak, az eredeti programban ugyanis úgynevezett digitális vízjegyeket helyeznek el, amelyek híján a hatósági ellenőrzéskor feltehetően a kérdést az utasnak, hogy honnan származnak az igazolásai – ezzel a hamis teszteléseket is jobban kiszűrhetik.

A szabványosított rendszer négy összetevőből áll: egyrészt tájékoztatást ad az egészségügyi követelményekről az adott ország esetén, amihez egy nyilvántartást is kínál a vizsgálati és oltási központokról, laborokról.

Az alkalmazás amiatt is biztonságos, hogy a tesztlaboratóriumok rajta keresztül el tudják küldeni a vizsgálati eredményeket, tanúsítványokat az utasoknak, ugyanakkor arra is van mód, hogy azokat maga az utas töltsse fel, majd megossa a légitársasággal és a célállomáson lévő hatóságokkal.

– A fő prioritás az, hogy az emberek újra biztonságosan utazhassanak – fogalmaz a légi forgalmi szövetség, megjegyezve: bizalmat kell kialakítani a kormányokban, erre alkalmas a karanténkövetelmények helyettesítésére bevezetett tesztelés és a vakcinaprogram, ezt egyesíti az IATA Travel Pass alkalmazása.

– Reagálnunk kell az ipari igényekre, miközben lehetővé tesszük a versenyképes piacot – összegezték.

(Magyar Nemzet 2021. január 16., szombat)

Jól vizsgázott a járvány alatt a teljes élelmiszerlánc

Az első hullám a szektor minden szakágazatát érintette, de a koronavírusra válaszként adott beruházási támogatások, bértámogatások, adó- és járulékfizetési kedvezmények kedvezők voltak – mondta lapunknak Erdős Norbert

A magyar élelmiszer megbízható, kiváló minőségű és biztonságos – nyilatkozta lapunknak Erdős Norbert, az Agrárminisztérium élelmiszerlánc-felügyeletért felelős államtitkára, kiemelve, hogy a veszélyhelyzetben még inkább felértékelődött a hazai élelmiszeripar és az élelmiszer-biztonság szerepe. Beszámolt az elmúlt időszak sikeréről is, Japán ugyanis a világon elsőként nekünk biztosítja az afrikai sertéspestissel érintett országok közül a regionalizáció lehetőségét.

„Nemzetgazdasági és nemzetbiztonsági érdekünk is, hogy a magyar társadalom élelmiszer-ellátását zömében hazai forrásokból biztosítsuk”

Fotó: MH/Purger Tamás

– Hogyan érintette az élelmiszeripart a koronavírus-járvány?

– A veszélyhelyzetben még inkább felértékelődött a korábban is fókuszban lévő hazai élelmiszeripar szerepe. Nemzetgazdasági és nemzetbiztonsági érdekünk is úgy kívánja, hogy a magyar társadalom élelmiszer-ellátását jellemzően hazai forrásokból biztosítsuk. Ezzel megőrizhetjük a meglévő munkahelyeket, és stabil felvevőbázist teremthetünk a kiváló hazai alapanyagoknak. Elmondhatjuk, hogy az ágazat és a teljes élelmiszerlánc a veszélyhelyzetben jól vizsgázott, és stabilan teljesít jelenleg is. Az első hullám a szektor minden szakágazatát érintette, de a koronavírus-járványra válaszként adott beruházási támogatások, bértámogatások, adó- és járulékfizetési kedvezmények kedvezők voltak. Az Agrárminisztérium nyári, 25 milliárd forintos válságkezelési csomagjából az élelmiszeripar nyolcmilliárd forintos keretet kapott. A támogatásra nagyvállalatok is pályázhattak, számukra feltétel volt, hogy legalább a támogatási összeg tíz százalékának megfelelő

értékben adományozzának a megtermelt termékeikből. A kérelmek elbírálását követően 1457 vállalkozás részére 6,8 milliárd forint támogatást fizetett ki a Magyar Államkincstár.

– Az utóbbi esztendő tendenciái azt mutatták, hogy a magyar fogyasztók egyre inkább a minőségi, hazai termékek mellett teszik le a voksukat. A tavaly életre hívott Vedd a hazait! Vedd a hazait! magyar élelmiszerek vásárlására ösztönző kampány is sikeresnek bizonyult. Mennyire hatott a pandémia a vásárlói szokásokra?

– Még májusban a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) közreműködésével, háromezer fő bevonásával készült egy reprezentatív online fogyasztói kutatás, amely rámutatott arra, hogy a járványügyi veszélyhelyzet nem változtatta meg az élelmiszer-vásárlással kapcsolatos alapvető fogyasztói szokásokat; ugyanakkor a vásárlás módja és egyes, a vásárlást befolyásoló tényezők fontossági sorrendje módosult. Felértékelődtek a rövidebb értékesítési utak, ami minden szempontból kedvezett a Magyarországon gyártott élelmiszereknek. Emellett jelentős mértékben megemelkedett a kiváló minőségű és biztonságos magyar termékek iránti kereslet.

– Milyen célokat tűzött ki maga elé az államtitkárság?

– A következő időszak fő feladatának a minőségi élelmiszer-előállításra való ösztönzést tartjuk, melynek legfőbb eszköze a Magyar Élelmiszerkönyv és a Kiváló Minőségű Élelmiszer (KMÉ) tanúsító védjegyrendszer.

– Utóbbiról mit lehet tudni?

– A KMÉ védjegyrendszer olyan új, hiteles, szakmailag és tudományosan is megkérdőjelezhetetlen, értékteremtő hazai minőségrendszer, amely a kiváló minőségű élelmiszereket megkülönbözteti a kereskedelmi kínálat egyéb termékeitől. A vásárlóknak hiteles információt nyújt, és valódi garanciát vállal a hazai, kiemelkedő minőségű, biztonságos termékekre, és amelyből az élelmiszeripar szereplői is előnyre tehetnek szert. A márkatulajdonosok számára lehetőség, hogy a kiváló minőségű termékük kiemelkedjen a kínálatból. A vásárlók pedig biztosak lehetnek benne, hogy ha KMÉ-védjegyes terméket vásárolnak, akkor egy minőségi élelmiszer mellett teszik le voksukat. A KMÉ alap- és aranyfokozatú védjegyhasználati jogát három évre kaphatják meg a gyártók és a forgalmazók. A pályázati lehetőség nyolc termék kategóriában nyitott, ezek a fogyasztói tej, a joghurt, a kefir, a tejföl, a túró, a vaj, a tejszín és a trappista sajt. Idén pedig megnyílik a lehetőség a nyers tej, a friss húsok és a hústermékek előtt is. Az aranyfokozatú védjegy használatára viszont csak azzal a termékkel lehet pályázni, amely a Nébih által koordinált, összehasonlító termékteszten, az úgynevezett Termékmustrán a legjobbak között szerepel. Hosszú munka áll előttünk, de óriási lépés, hogy a KMÉ védjegyrendszer uniós notifikációja tavaly lezárult, ezzel elismert nemzeti minőségrendszer lett.

– Milyen eredménnyel zárult a hagyományos téli szezonális ellenőrzés, amit minden évben a Nébih irányításával a területileg illetékes felügyeleti szervek és szakemberek végeznek el az egész országban?

– Immár tizenharmadik alkalommal, december 1. és 31. között került sor a hagyományos téli szezonális élelmiszerlánc-ellenőrzésre, amelynek elsődleges célja, hogy ismeretlen eredetű, nem biztonságos vagy nem megfelelő minőségű élelmiszer ne kerülhessen a fogyasztók asztalára. Az ellenőrök az év végi akció során a friss húst, a haltermékeket, a füstölt nyers és főtt húskészítményeket, a virsliket, a szaloncukrokat és a szezonális zöldség-gyümölcsöket ellenőrizték kiemelten. Emellett sor került a kereskedelmi egységekben forgalmazott különféle dió-, mák-, mandula-, kókuszreszelék-, bejgli-, virslitermékek, továbbá friss csirkehús laboratóriumi vizsgálatára is. A laboratóriumi vizsgálatok kedvező eredménnyel zárultak, hús virsliminta esetében például nem merült fel kifogás a Magyar Élelmiszerkönyvben előírt minőségi (kémiai és érzékszervi) jellemzők tekintetében. A mostani akció több szempontból egyedi volt, mivel a koronavírus járvány elleni védekezés miatt valamennyi vizsgálat alkalmával fokozott figyelem irányult a higiéniai előírások

szigorú betartására. A megváltozott helyzethez igazodva az élelmiszerlánc-biztonsági szakemberek kiemelten ellenőrizték a kiszállítást végző vendéglátóegységeket. A 2020-as téli ellenőrzés során 2501 létesítményt vizsgáltak, ebből 414 élelmiszer-előállító helyen, 1441 élelmiszer-forgalmazásban, 646 pedig vendéglátóhelyen történt. A korábbi években tapasztaltakhoz képest javultak az eredmények, csökkent a higiéniai és a nyomon követhetőségre vonatkozó hiányosságok előfordulási aránya. Az ellenőrzés során feltárt szabálytalanságok miatt 49 alkalommal figyelmeztetést, 117 esetben bírság kiszabását alkalmazták szankcióként a szakemberek, összesen 8,1 millió forint értékben.

– Milyen nemzetközi célokat tűztek ki?

– Nemzetközi tevékenységeink középpontjában – az eddigiekhez hasonlóan – továbbra is a magyar termékek külföldi piacokra való jutásának elősegítésére, illetve regionalizációs megállapodások megkötésére irányuló tárgyalások állnak. Célunk, hogy a jó minőségű magyar termékek minél szélesebb köre a lehető legkedvezőbb exportfeltételek mellett juthasson el a világ minél több pontjára. Reméljük, hogy elkötelezettségünk a jövőben legalább olyan sikerekhez segít minket hozzá, mint a tavaly decemberben az afrikai sertéspestis vonatkozásában Japánnal megkötött megállapodás.

– Erről mit lehet tudni?

– Hosszú tárgyalássorozat eredményeként született meg ez az egyezmény, amelynek értelmében Japán a világon elsőként nekünk biztosítja az afrikai sertéspestissel (ASP) érintett országok közül a regionalizáció lehetőségét. Ez azt jelenti, hogy nem az egész ország, hanem kizárólag hazánk ASP-vel érintett területeiről származó sertéshússal és hústermékekkel szemben él kereskedelmi korlátozással. Ez a lehetőség amellelt, hogy komoly gazdasági előnyt jelent a magyar állattartók, -előállítók számára, jelentős elismerés a magyar állategészségügyi szakemberek munkája és az ASP-járvány megfékezéséért tett intézkedéseik felé is. Korábban hasonló megállapodást kötöttünk Vietnammal és Szingapúrral is, és hiszek abban, hogy ezen az úton tovább tudunk lépni olyan országok felé, mint Malajzia, Fülöp-szigetek, Thaiföld, Tajvan vagy épp Dél-Korea.

– A Brexit mennyire érinti a hazai élelmiszeripart?

– Az átmeneti időszak lejártával az Egyesült Királyság harmadik országnak minősül, így mind az élő állatok, mind az állati, és növényi eredetű termékek tekintetében változások állnak be a kivitel és behozatal eddig megszokott menetében. A magyar hatóság folyamatosan nyomon követi a jelenleg még alakuló és formálódó rendszereket. A naprakész információkat a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal honlapján teszi elérhetővé a vállalkozások számára.

(Magyar Hírlap 2021. január 16., szombat)

Vagy kinyírta, vagy a feketepiacra toltta a koronavírus a dohányzás jelentős részét

Rég nem látott mértékben visszaszorult a dohányzás Magyarországon a koronavírus-járvány alatt, de nem csak magyar, hanem globális jelenségről van szó. Az Egyesült Királyságban a University College of London által 2007 óta végzett felmérés történetében még sosem hagytak fel annyian a dohányzással, mint 2020-ban.

A kutatás szerint 1 millióan tették le a cigit egy év alatt, és a leszokók fele a koronavírusot jelölte meg indokként. A felmérésben résztvevő dohányosok 7,6 százaléka szokott le, ez harmadával magasabb, mint a korábbi években. A koronavírus kapcsán néhány ország

drasztikusabb lépéseket tett: Indiában és Dél-Afrikában betiltották a cigaretta árusítását és az utcai dohányzást – ennek is szerepe van ugyanis a koronavírus terjedésében. Hasonló okokból 17 közel-keleti országban a helyi kultúrában fontos szerepet betöltő vízpipázást tiltották be.

A dohányzásnak jelentős szerepe van abban, hogy mennyire súlyos a koronavírus betegség lefolyása.

19 tudományos cikk eredményeit összegezve arra jutott egy elemzés, hogy a nemdohányzók 17,6 százalékban alakult ki kezelést igénylő betegség, ha igazoltan koronavírusosak voltak. A dohányosoknál harmadával magasabb, 29,8 százalék volt ez az arány. Ám azt is kiemelik, hogy szinte biztosan magasabb ennél a valós adat, mivel a nemdohányzóknál több a nem súlyos eset, amit nem is regisztrálnak. Egy másik elemzés 15 tanulmány eredményeit összegezve arra jutott, hogy a dohányosok 38,5 százalékkal nagyobb eséllyel halnak bele a koronavírusba, mint akik nem dohányoznak.

Érdekes kísérletként is felfogható a dohányzás visszaszorítása kapcsán a koronavírus járvány: a kijárási korlátozások megnehezítették a dohánytermékek vásárlását, illetve a maszkviselés miatt sokkal macerásabb a dohányzás közterületen.

A hazai adatok is azt mutatják, hogy sokaknak elvette a kedvét a koronavírus a dohányzástól. Ahogy az alábbi ábránkon látható, 2020 januárban és februárban nem tért el érdemben a dohánytermék fogyasztás a korábbi években mérttől. Márciusban azonban 5 százalékkal kevesebb cigarettát és dohányt vásároltak, mint 2019-ben. A jelentős korlátozások azonban áprilisban jelentek meg az első hullám során, ekkor 11 százalékkal csökkent a fogyasztás.

A nyári lazítások idején sem érte el korábbi szintjét a dohánytermékek értékesítése. Ebben azonban szerepe lehet a turizmusnak is, hiszen a nyári hónapokban 600-700 ezer külföldi vendégéjszaka kiesése még a dohánytermékeknél is érezhető keresletcsökkenést jelenthetett. A nyár elmúltával ősszel is megmaradt a trend.

Az októberi és novemberi, a koronavírus második hullámához kapcsolódó szigorításoknak mintha megint érdemi hatása lett volna a fogyasztás visszaesésére, ezekben a hónapokban 8 százalékkal maradt el a vásárlás az egy évvel korábbtól.

A fenti statisztikákban a szálal cigarettát és a dohánytermékeket együtt vizsgáltuk, 0,73 gramm dohányt számolva egy házi készítésű cigarettának (a NAV korábbi szakmai információit követve). Ha viszont külön vizsgáljuk ezeket, akkor az az érdekes, hogy míg 2019 első 11 hónapjában 2,6 százalékkal nőtt az eladott cigaretták számban kifejezett mennyisége, az idei évben 6,3 százalékos volt a visszaesés.

A vágott dohány esetében kisebb volt a visszaesés, a 2019-as 9,1 százalékos csökkenést idén már csak 3,9 százalékos visszaesés követte az első 11 hónapban. Ez alapján pedig eléggé úgy látszik, hogy a cigarettafogyasztás egy része átterelődött a vágott dohány felé – amit maguknak sodornak vagy töltenek az emberek. Különösen érdekes ennek kapcsán a cigarettapapír és -hüvely eladási statisztikája: ennek kereslete 2019 első 11 hónapjában még 6 százalékkal csökkent, 2020-ban azonban 1 százalékkal növekedett.

Illegális kérdőjelek

Felmerülhet, hogy a legális helyett az illegális beszerzés felé fordultak többen. Erről értelemszerűen nehéz lenne pontos adatokat találni, de az utazási korlátozások, a határok huzamosabb lezárása miatt mindenképpen nehezebb dolguk lehet a csempészeknek. A NAV közleményei között így is szép számmal akadnak csempészek lebukásáról szóló hírek, még egy kórház udvarán is próbáltak megbújni illegális cigaretta csempészek.

A feketekereskedelem továbbra is jelentős lehet, szakmai becslések szerint a hazai hivatalos értékesítés ötödét teheti ki. Az importált fekete cigaretta mennyiségét nehéz lenne megbecsülni, az itthon forgalmazott dohányból illegálisan gyártott cigaretta mennyiségére azonban lehet következtetni. Ehhez azt néztük meg, hogy hány gramm dohány jutott egy darab cigarettapapírra*.

2018 első 11 hónapjában 1,91 gramm dohány jutott egy darab eladott cigarettapapírra, tavaly 1,98, 2020 január és november között pedig már 2,09 gramm, miközben a NAV idézett becslése szerint 0,74 grammnak elégnek kellene lennie. Talán megugrott az illegális beszerzés, de akár az otthon cigarettát sodrók készletezésének is szerepe lehetett a növekedésben.

A dohányértékesítés visszaesése olyannyira jelentősnek tűnik, hogy jó eséllyel a koronavírus legalább ebben pozitív fordulatot hozhatott, már csak az lesz a kérdés, hogy csak rövid vagy hosszú távon is.

(G7 2021. január 16., szombat)

Rendkívüli EU-csúcstalálkozó lesz csütörtökön

Rendkívüli uniós csúcstalálkozót tartanak csütörtökön az állam és kormányfők. A videokonferencia keretében tartott ülésen a tagállamok várhatóan összehangolják a koronavírus-járvány elleni védekezésüket és a oltási kampányokat is. A kontinensünkön nagyon lassan halad a vakcinát beadása. Eddig Európa teljes lakosságának egy százaléka kapott legalább egy adag oltóanyagot. Brüsszel későn kötött szerződést a vakcinagyártóval, ráadásul csak annyi oltóanyagot rendeltek, ami 450 milliós uniós lakosság felének a beoltására elég csak.

(Hír TV 2021. január 16., szombat)

Életbe lépett a hajléktalanokat védő vörös kód

A várható nagy hidegre tekintettel elrendelte a hajléktalan emberek életét védő úgynevezett vörös kód kiadását **Kásler Miklós**, az Emberi Erőforrások Minisztériumának (Emmi) vezetője.

Fülöp Attila, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat átmeneti szállóján tartott sajtótájékoztatóján hangsúlyozta:

az intézkedés azt jelenti, hogy valamennyi bentlakásos szociális intézménynek be kell fogadnia a hajlék nélkül élőket, ha a hajléktalan ellátórendszer már nem tudja fogadni őket.

A vörös kód vasárnap délben lép életbe és kedd 10 óráig érvényes, ugyanis az Országos Meteorológiai Szolgálat előrejelzése szerint ebben az időszakban éjszakánként legalább mínusz 10 fok lesz, vagy attól hidegebb – tette hozzá a szociális ügyekért felelős államtitkár.

Mint mondta: az Emmi feladata az, hogy a nagy hidegben különleges intézkedéseket hozzon az emberi élet védelmében, ebben a helyzetben léptette életbe a vörös kódot a miniszter.

Közlése szerint országos szinten jelenleg 79 százalékos a kihasználtsága a hajléktalanszállóknak, Budapesten pedig csupán 74 százalékos.

A kormánynak az az álláspontja, hogy nem csupán az emberi méltóságot sérti az utcán alvás, hanem életveszélyes, különösen ilyen időjárási körülmények között. Ezért mindenkit arra kérnek, hogy vegye igénybe az ellátórendszer szolgáltatásait – mondta az államtitkár.

Vecsei Miklós, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alelnöke arra bátorított mindenkit, hogy figyeljen oda a veszélyeztetett embertársaira.

Ha azt gyanítják, hogy valakit a kihűlés veszélyeztet, értesítsék az erre szolgáló diszpécserszolgálatot, illetve a hatóságokat – kérte.

Felhívta a figyelmet arra, hogy nem csak azok az utcán fagyhatnak meg az emberek, hanem azok is, akik a saját fűtetlen lakásukban hűlhetnek ki. Példaként említette, hogy az elmúlt években a kihűléses halálesetek többsége nem közterületen, hanem lakásokban történt.

Ezért, ha például a szomszéd idős embernek nem fűstöl a kéménye, pedig tudjuk, hogy otthon kellene lennie, akkor nézzünk rá – tette hozzá.

(VG 2021. január 16., szombat)

10 ijesztő tény 2021-ben, amivel előbb-utóbb minden magyar nyugdíjas szembesül

Rengeteg az olyan probléma, amelyekre a jóléti államoknak, így Magyarországnak is a következő évtizedekben megoldást kell találnia, a koronavírus-járvány pedig csak előbbrehozta a borítékolható szociális krízist. Az elöregedő társadalmakra egyre nagyobb súllyal nehezedik a társadalombiztosítási és nyugdíjrendszerek fenntarthatóvá tételének, az egészségügyi és tartós gondozási rendszer rossz állapotának, vagy az időskori elszegényedésnek a problémája. Nem is szólva az olyan, még hosszabb távú célokról, mint a nyugdíjasok életminőségének javítása. Mi vár Magyarországon azokra, akik hamarosan csatlakoznak a 65 év feletti korosztályhoz? - ebbe sokan bele sem gondoltak egészen a járványig. A Pénzcentrum most utána járt mire számíthatnak az idősek, és középkorúak.

A jelenleg már nyugdíjas korú, illetve hamarosan nyugdíjba vonuló korosztályt érintő problémák eddig is jelen voltak, és a helyzet évről évre lassanként romlott. Erre a folyamatra régóta keresik a megoldást a szakemberek, viszont főként részterületenként: a nagy egészről ritkán esik szó. Pedig összefüggő kérdésekről ezek, hiszen az idősebb korosztály elszegényedése és az általános egészségi állapota hat egymásra - minél többre kerülnek a gyógyszerek, egészségfenntartás, annál szegényebb, illetve minél szegényebb, annál egészségtelenebbül étkezik, kevesebb pénzt tud fordítani az egészségére. Ugyanígy, az öregkori depresszió is összefügg például a szociális ellátás hiányosságaival, és még lehetne sorolni.

Általános jelenség, hogy az idősödéssel párhuzamosan a kapitalista társadalmakban a gondoskodási kapacitások fokozatosan kimerülnek. Gyarmati Andrea szociológus tanulmányában kifejti, hogy a demográfiai változásokból fakadó gyors ütemű gondozási szükséglet-növekedésnek melyek a legmeghatározóbb tényezői. Az általa felhasznált statisztikákból az tűnik ki, hogy már most jelentős problémákkal küzd a 65 feletti korosztály, amelyek a jövőben egyre súlyosabbak lesznek.

Egyre nő az idősek, csökken a fiatalok száma

Az senkinek sem újdonság, hogy a demográfiai öregedés problémája Magyarországot is ugyanúgy sújtja, mint az EU legtöbb országát. A Magyarországon élők (9 769 526 fő) közül minden ötödik ember 65 év feletti, arányuk az össztársadalomhoz képest évről évre nő. Míg 2001-ben még csak a lakosság 15,1 százalékát tették ki a 65 éven felüliek, addig 2020-ra ez az arány elérte a 19,9 százalékot. Így 2021-ben már a társadalom több mint egy ötöde lehet 65 év feletti.

Az arány növekedési üteme is egyre emelkedik: 2001-től 2012-ig 0,1 és 0,2 százalékpont között mozgott a növekedés éves szinten, 2013-tól viszont elkezdett drasztikusabban emelkedni, és 2019-ről 2020-ra már több mint fél százalékpontos emelkedést láthatunk.

Az előrejelzések szerint 2070-re a 65 év felettek aránya elérheti a 29 százalékot vagyis a cirka 2,7 millió főt!

A 80 felettek, azaz a nagyon idősök száma és aránya is egyre nő: 1990-ben még 260 ezer, 2016-ban már 412 ezer fő tartozott ebbe a korosztályba a KSH adatai szerint. Ez persze nem csak a nyugdíjrendszerre jelent nagy terhet - ugyanis egyre kevesebb aktív dolgozó "tartja el" az idősöket -, hanem a szociális ellátási hálózatra, egészségügyre is. A Ratkorszak áldatlan hatása pedig csak a következő 10 évben "érik be".

A magas életkor azzal is jár, hogy az egészségi állapot már leromlott: 2016-os adatok alapján a 65 év feletteknek 74 százaléka, vagy nagyjából 1,3 millió fő élt valamilyen fizikai korlátozottsággal, tehát mondhatjuk, hogy jelen statisztikák szerint 10 emberből 7 nem tudja megőrizni az egészségét idős korára.

Közel a nyugdíjkatasztrófa?

Az, hogy arányaiban egyre nagyobb részt tesz ki a 65 feletti korosztály a lakosságból, azt is jelenti, hogy nő az időskori eltartottsági ráta. Amíg ez 2010-ben még 24,2 százalékot tett ki Magyarországon, addig 2020-ra már 30,3 százalékra emelkedett. A növekedési üteme pedig, akárcsak a 65 év felettek arányszámának, egyre gyorsul:

Számítások szerint 80 éven belül ez az arány már 56 százalék is lehet, ami azt jelenti, hogy 2100-ra 56 idős ember juthat 100 munkaképes korú személyre Magyarországon. Az Unióban ez az arány kcsivel magasabb: 57 százalékos lesz. A növekedés valószínűsíthetően a 2030-2060-as évek között lesz a leginkább számottevő, ugyanis ezalatt a 30 év alatt ugyanis majdnem 20 százalékkal fog növekedni Magyarországon az időskori függőségi ráta. Vagyis 100 munkaképes korú emberre ez alatt a 30 év alatt majdnem 20-szal több idős korú fog majd jutni néhány évtized leforgása alatt:

Ahogy a grafikonon látszik, 2060-tól 2100-ig "csupán" négy százalékos növekedés jeleztek előre. Ami azt jelenti, hogy a most előttünk álló 20-40 év rengeteg kihívást fog tartogatni a hirtelen megugró, hamar előregedő társadalmunkban. Hiszen 2030-ig már csak 10 évünk van, hogy felkészüljünk a társadalom drasztikus előregedésére.

Jöhet a sárga tartó munka

Magyarországon ma egy 15 éves fiatal 34,4 év munkával töltött évre készülhet - és ez egyébként még az EU-s átlag alatt van 1,5 évvel, de már nem sokáig, ha továbbra ilyen rohamosan nő ez a mutató. Az alábbi grafikonon látható, hogy az uniós átlag ugyan magasabb, de kisebb ütemben növekszik, míg Magyarországon olyan mértékű az emelkedés, hogy megjósolni sem lehet egyelőre, hol lesz a vége:

Ami pedig a nemeket illeti. Egy magyar férfi a legfrissebb, 2019-es számok alapján 37,4, míg egy nő 31,2 év munkával töltött évre számíthat élete során. Ez az 5-6 éves különbség kis változásokkal folyamatosan fennáll a nemek között a 2000-es évek óta.

Várható élettartam vs. egészségben és nyugdíjban töltött évek

Magyarországon valamivel javulni kezdett a 65 éves korban várható élettartam 1990 és 2018 között: míg a férfiak átlaga 12,1-ről 14,6 évre nőtt, a nőké 15,4 évről 18,5 évre emelkedett, tehát a nők átlagosan nagyjából 4 évvel több életévre számíthatnak, mint a férfiak. 2019-ben a születéskor várható élettartam átlagosan 76,2 év volt, a nőknél magasabb: 79,3 év; a férfiaknál alacsonyabb: 72,9 év.

Viszont a várható élettartam növekedése nem jelenti azt, hogy egészségben tölthetik el az idősök ezeket az éveket: az Eurostat legfrissebb adatai szerint 2018-ban Magyarországon a nők egészségben várható élettartama a születéskor 61,8 év, férfiaknál pedig 60,4 év volt. Tíz év alatt valamit javultak is a statisztikák, mert 2010-ben még a nőknek 58,6, a férfiaknak átlagosan 56,3 év volt várható, amit egészségben töltenek. Azt viszont látni kell, hogy az adatok alapján gyakorlatilag az átlagnak már azelőtt megromlik az egészsége, mielőtt elérné a nyugdíjkorhatárt!

A OECD statisztikák szerint pedig Magyarországon a férfiak csak 15,6 évet, a nők pedig 21,9 évet töltenek átlagosan nyugdíjban. A vizsgált országok átlagához képest hátrányban vagyunk: az OECD átlag férfiak körében 18,1 év, nők esetében pedig 22,5 év. Hiába javultak 1970 óta a statisztikák, 2004 óta kis mértékben folyamatos csökkenést mutat a nyugdíjban töltött évek száma. Ráadásul, a fentiek alapján elég kevés az esély rá, hogy ezeket az éveket nagyrészt egészségüket megőrizve tölthetik el az idősök.

Magány, elszigeteltség, izoláció

Eddig is gyakran hangoztatták a szakemberek, hogy az időskori izoláltság, magány összefüggésben áll a romló fizikai és mentális egészséggel. Azonban a koronavírus járvány most rávilágított, mekkora problémát is jelent valójában, hogy rengeteg idős él izoláltan, vagyis nincsen segítsége, társasága - hiába vannak gyerekei, családja, ha ők távol élnek, és például karantén idején nincs, aki elmenjen a közértbe pár zsemleért helyettük.

A KSH adatai szerint 2019-ben 636 723 volt azoknak a háztartásoknak a száma, ahol 65 év feletti személy él. 2010 és 2015 között drasztikusan nőtt a számuk, azóta változó, de magas értéket mutat. Az arányuk az összes olyan háztartáshoz viszonyítva, ahol 65 év feletti élnek 56,2 százalék.

Ez azért is jelent egyre nagyobb terhet a társadalomra nézve, mert az időseknek sokszor nincs olyan élő gyermeke, aki el tudná látni a gondozását szükség esetén, és ahogy nő az életkor, az arány is romlik. 2016-os adatok szerint a 65 év feletti egyedül élő idősök közül a nőknek 40 százaléka, a férfiaknak 17 százaléka élt egyedül, amelynek hátterében már nem csak a megözvegyülés áll, hanem a válások emelkedő száma is.

1990-ben az egyedül élő 65 év feletti esetén a férfiak 17, míg a nők 9 százaléka volt elvált. 2016-ban ez az arány már a férfiak esetén 27, a nők esetében pedig 16 százalékra emelkedett. A tanulmány szerint ez azért fontos tendencia, mivel a nagyon időseknél a házastárs gondozói szerepe értékelődik fel - a nagyon idősök már nem a szüleiket, hanem a házastársukat gondozzák.

Családon belüli ápolás

Ebből rögtön következik egy másik főként időseket sújtó probléma: az otthoni ápolás. A felnőtt családtagot ápoló családi gondozók becsült száma 400-600 ezer fő. Ehhez képest Magyarországon mindössze 50 ezer fő kap alanyi jogú ápolási díjat (amibe nemcsak az idős hozzátartozójukat ápolók, hanem pl. fogyatékossgal élő rokont, gyermeket ápolók is beletartoznak). Így feltehetően sokan nem is tudják, hogy jogosultak lennének az ellátásra.

Az ápolási díj idős hozzátartozó ápolása esetén kétféleképpen alakulhat: a kiemelt ápolási díj (jelentős egészségkárosodás esetén) magasabb összegű családi pótlék jár a családnak, és az ápolási díj összege az alapszint 180%-a, 74 403 forint. A másik eset a tartós ápolást végzők időskori támogatása, melynek összege 2021-ben 62 ezer forint. A családtagjukat gondozókra ezért jellemző a jövedelmi szegénység, sokan bár szeretnének, nem tudnak munkát vállalni a gondozási feladataik mellett, írja a tanulmány.

A családi gondozók életkora szintén átlagosan 50 év körül van, de az egészségi állapotukat nagyon megviseli az intenzív gondozás. Mivel nincsenek számukra tehermentesítő szolgáltatások, a gondozás izolációval, elszegényedéssel, egészségi és mentális problémákkal jár. Magyarországon viszont az Európai Unió összehasonlításban is nagyon alacsony az idős hozzátartozót gondozók aránya: a felnőtt népesség 8-10 százaléka. A tanulmány ebből következően feltételezi, hogy nem az ellátásra szoruló idősök aránya alacsonyabb, hanem az ellátási szükséglettel rendelkező, de ellátatlan idősök aránya magas.

Idősök otthona, szociális ellátás

Magyarországon 2019-es adatok alapján 55500 fő volt azok száma, akik időskorúak otthonában, gondozóházban ellátottak közé tartoztak a KSH adatai alapján. A lakók 92%-a 65 év feletti, a legnagyobb részük (22 ezer fő, 43%) a 80-89 éves korosztályhoz tartozik. Vagyis a 65 év feletti 2,85 százaléka tudja igénybe venni ezt a szociális ellátási formát. A

házi segítségnyújtásban 90 542 fő ellátottak tartottak nyilván tavalyelőtt, idősök nappali ellátásában 38 109 fő részesült. 2019-es adatok szerint a várakozók száma folyamatosan nő.

A várakozási idő átlagosan két év, a kérelmek körülbelül fele megszűnik a várakozási idő alatt, fele részben időközi elhalálozás miatt. Az utóbbi nyolc évben központi állami fenntartásban működő idősök otthonában új férőhely nem jött létre, ugyanis a kapacitások száma be van fagyasztva: azaz bentlakásos ellátásokban nem lehetséges új férőhelyet létrehozni.

Depresszió és demencia

A gondozási problémák nagyban összefüggnek a mentális betegségekkel, azon belül is főként a demenciával érintett idősök számának növekedésével. Az Eurostat legfrissebb, 2017-es adatai szerint a demenciával összefüggésben álló halálozások száma 3216 volt, az Alzheimer-kórt is idevéve még 548 esetet vettek számba Magyarországon. A koronavírus-járvány következtében elhunytak között rengeteg olyan időst tartanak nyilván, aki demenciával, Alzheimer-betegséggel küzdött. Becslések szerint a mentális betegségekben érintettek száma itthon nagyjából 200-250 ezerre tehető.

Annak ellenére, hogy a demens betegek mindössze 6 százaléka kerül be idősök otthonába, arányuk az összes bentlakóhoz viszonyítva az időotthonok férőhelyein már 23 százalékot tesz ki. Európában a 60 év feletti lakosság 6 százaléka szenved a demencia enyhe, közepes vagy súlyos típusában, a 90 év felettieknek pedig közel 30 százaléka érintett. A WHO adatai alapján 2017-ben

Európa országaiban 10 millió volt a demens betegek száma, ami 2030-ra várhatóan megduplázódik.

A betegség végső stádiumában már 24 órás felügyelet szükséges, így nagy gondozási terhet és költségeket jelenthet a jövőben a helyzet kezelése mind a családok, mind az állami ellátó rendszer számára. A nagyon idősök egyébként is fokozottan ki vannak téve a mentális problémáknak: a súlyos depresszió fennállásának valószínűsége a 80 év felettiek körében a legmagasabb, 24 százalék, és további 19 százalékuk mutat depresszív tüneteket, ez összesen 43 százalék.

Civilizációs betegségek vs. koronavírus járvány

A civilizációs betegségek alatt olyan, nem fertőzés útján terjedő betegségeket értünk, mint amilyenek a különböző daganatok, a Parkinson-kór, az autoimmun betegségek, a szív- és érrendszeri betegségek, a sztrókok, a cukorbetegség, a krónikus veseelégtelenség, a csontritkulás, a degeneratív ízületi gyulladás vagy az Alzheimer-kór.

A koronavírus járvány arra is rávilágított, hogy milyen sok idős él valamilyen krónikus betegséggel Magyarországon: a 65 évnél idősebbek kétharmada.

Az Európai Bizottság által tavaly közölt egészségügyi országprofil szerint nem számították ezek közé a legtöbbször érintő magas vérnyomást és még sok más betegséget. Ezekkel is számolva, a már említett 2014-es európai egészségfelmérés szerint a 65 évnél idősebbek körében 80 százalékos a krónikus betegségek előfordulása, míg a teljes népességben 45 százalékos volt ez az arány. A krónikus betegek pedig nem csak a koronavírusnak vannak jobban kitéve, hanem akár az influenzának is, de arra is jóval nagyobb esélyük van, hogy valamilyen kórházi fertőzés következtében még jobban megbetegedjenek.

Dohányzás, alkoholizmus

A WHO 2018-ra vonatkozó adatai szerint elégtelen fizikai aktivitás miatt évente 1,6 millióan, alkoholfogyasztás következtében 3,3 millióan, egészségtelen táplálkozás miatt 4,1 millióan, a bel- és kültéri levegő szennyezettsége következtében 6,8 millióan haltak meg világszerte. A dohányzás 7,2 millió ember haláláért felelős az Egészségügyi Világszervezet adatai szerint. Magyarországon a 14 évesnél idősebb lakosság 34 százaléka - a nők 28 és a férfiak 40 százaléka -, azaz összesen két és fél millió ember dohányzik rendszeresen.

Mindeközben egytizedük nem éri meg az 55. életévét, 28 százalékuk hal meg 65 éves kora előtt, 57 százalékuk pedig 75 éves kora előtt. Magyarországon a 65 év felettiiek körében a dohányzók aránya 10,8 százalék volt 2014-ben (azóta korcsoportos bontásban nem készült reprezentatív adatfelvétel), és közülük is 2,4 százalék napi 20 szálnál több cigarettát szív.

Az alkoholizmus szintén hatalmas problémát jelent a krónikus betegségek kockázata szempontjából idős korban. A WHO néhány éve nagyjából 900 ezerre becsülte a magyar alkoholisták számát, hazánkban a 15 éven felüliek körében évente 10,7 liter tiszta szesz jut egy főre, ha a fogyasztást nézzük.

Bár friss adatok erre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre, akár a mindennapi tapasztalat mutatja, hogy sok magyar - főként férfiak - idősebb, 55 éves koruk felett hajlamosak egyre több alkoholt fogyasztani úgy is, ha korábban nem volt semmilyen szerfüggőségük. Ez összefüggésben lehet akár a nyugdíjba vonulással, akár depresszióval, és még sok tényezővel - az alkoholproblémák pedig hamar más krónikus betegségekhez, életminőségromláshoz is vezethetnek. Az idősek éppen elszigeteltségük, rosszabb egészségi helyzetük miatt jobban ki is vannak téve az alkohol ártalmainak, mint a fiatalabbak.

Az alapszolgáltatásokat (étkeztetés, házi segítségnyújtás) 1993 óta kötelező minden települési önkormányzatnak biztosítania, ugyanakkor jelenleg csak a települések 80-90 százalékán elérhetőek ezek a szolgáltatások. Sok településen a szolgáltatás helyben nem is elérhető. Azonban még tovább súlyosbítja a képet, hogy egyenlőtlen a kapacitások elosztása: egyes településeken az idősek 80 százaléka számára biztosított az ellátás, máshol csak néhány százalékban.

Az információhiány is jelentős gondot okoz az idősek körében: a 65 év felettieknek csak kb. harmada tud arról, hogy mire lenne jogosult.

A professzionális gondozók száma is folyamatos csökkenést mutat, összesen a szociális szférában 93 ezren dolgoznak, és a járvány alatt ez a kérdés is kibukott: ezt a szakmát feltehetően sokan az alacsony bérek miatt nem választják: a dolgozók 70-80 százaléka nem kapja meg a bruttó 296 ezer forintos átlagbért, miközben a munka nagy szakértelmet, és teherbírást kíván. A betöltetlen álláshelyek száma 2010 óta folyamatosan nő, 2019-ben 3600 betöltetlen álláshely volt. Súlyosbítja a helyzetet, hogy a professzionális gondozók átlagélet kora 50 év körül van, hamarosan tömegesen fognak nyugdíjba vonulni, miközben a szociális felsőfokú végzettek száma 2009 óta drasztikusan lecsökkent.

(Pénzcentrum 2021. január 16., szombat)

Ekkora botrány még nem volt a WhatsAppnál

Tízmilliószámra váltanak alternatív csevegőkre a felhasználók.

Az elmúlt napokban a Consumer Electronics Show uralta a tech híreket, ám eközben minden idők legnagyobb botránya tört ki a Facebook tulajdonában lévő WhatsApp csevegőnél. A mobilközpontú, világszerte kétmilliárd felhasználóval rendelkező szolgáltatás a múlt héten értesítést kezdett megjeleníteni az EU tagországain kívül élőknek, hogy vagy elfogadják az adataik Facebookkal való megosztását, vagy február 8-tól nem tudják azt többé használni. Az EU-s polgárok az adatvédelmi jogszabályok miatt mentesültek az új feltételek elfogadása alól.

A tájékoztatás sokkoló erejű negatív visszhangot keltett, a Facebookkal való adatmegosztást elutasítók milliói kezdtek alternatívát keresni a WhatsApp helyett. Az elmúlt héten a Telegramba 25 millió regisztráltak, míg az Elon Musk által a Twitteren ajánlott Signal csevegőt pénteken akkora menekülthullám kapta oldalba, hogy egy napon át jobb esetben

csak akadozott, rosszabb esetben egyáltalán nem volt elérhető. Nem tudni, hogy hány új felhasználót szerzett a napokban, de az androidos mobilappjának telepítési száma megötszöröződött, 50+ millióra ugrott a Play Áruházban.

Mindeközben a WhatsApp természetesen tűzoltásba kezdett: egyrészt az új szerződés elfogadásának határidejét május 15-re tolt ki, másrészt nyilvánosságra hozta a Facebookkal a jövőben megosztani kívánt információk körét.

Ezek pontos listája:

profilnév,

profilkép,

IP-cím,

telefonszám és a telefonkönyv tartalma,

az alkalmazás által generált naplófájlok,

státuszüzenetek.

Chatüzeneteket és GPS-koordinátákat a jövőben sem bocsát majd a Facebook rendelkezésére a WhatsApp, de a fenti lista fényében sem lenne meglepő, amennyiben a Telegram és a Signal egy ideig még erőn felül bővíthetnék a szerverparkjaikat, hogy ki tudják szolgálni az új felhasználók özönét.

(Origo 2021. január 17., vasárnap)

Mit művelnek a boltok? A nyugdíjasok, családosok gatyája is rámegegy a bevásárlásra

A 2020-as évben nyár végén érte el a csúcst az infláció, azóta folyamatos folyamatos árcsökkenésről szólnak a statisztikák - a boltból kilépve viszont ugyanolyan drágának tűnhet a bevásárlás. A koronavírus világvármány okozta drasztikus drágulás ugyanis nem tűnt el az új évre sem - több ezer forintos különbségek is lehetnek egy nagybevásárlás végösszegénél az egy évvel korábbi kiadásokhoz képest. Azonban az, hogy drágulást, árcsökkenést vagy - stagnálást érzékelnek a vevők, nagyban függ attól, mit is vásárolnak. Lehetséges, hogy összességében csökkenés mutatkozik az árakban, azonban bizonyos termékcsoporthoz ára - amelyek a leggyakrabban kerülnek a bevásárlókörbe -, ugyanúgy magas maradt. A Pénzcentrum 2021-ben is megvizsgálta, hogy melyik vásárlói réteg mit érzékel a drágulásból, árcsökkenésből, attól függően, milyen termékeket vesz és mennyit.

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) legfrissebb, decemberi átlagárakat mutató statisztikái szerint a fogyasztói árak átlagosan 2,7 százalékkal voltak magasabbak 2019 azonos időszakánál. (Novemberhez képest nincs változás, míg októberben 3, szeptemberben 3,4 százalék, augusztusban 3,9 és júliusban 3,8 százalék volt az infáció.) Az élelmiszerek az elmúlt hónapokban különösen megdrágultak: augusztusban az éves áremelkedés 7,9 százalék, szeptemberben 7,3 százalék volt, októberben az élelmiszerek ára "már csak" 6,5 százalékkal került többbe, novemberben pedig 6,2 százalékkal drágultak egy év alatt - tehát a drágulás mértéke fokozatosan csökkent, aztán jött a december. A drágulás 4,9-re csökkent.

Erre engedne következtetni az is, hogy novemberben az idényáras élelmiszerek ára 14,4, a párizsi, kolbászé 12,6, az étolajé 11,5, a liszté 10,5, a cukoré 10,4 százalékkal lett magasabb, míg decemberben az étolaj ára 13,7, az idényáras élelmiszereké 11,8, a cukoré 11,7, a párizsi, kolbászé 7,8, a liszté 6,8 százalékkal emelkedett. A sertéshús ára 3,9, a baromfihúsé 0,9 százalékkal csökkent. Tehát a cukor árán kívül a többi termék éves árdrágulása kevesebb

volt. Azonban az ilyen számokat látva mindig fel kell tennünk a kérdést: mégis mihez képest?

Hiszen ha 2019 decemberében egy hónap alatt jócskán emelkedtek az árak - ahogy az lenni szokott a karácsony miatt, akkor nem csoda, hogy 2020 decemberére - amikor az áraknak már nem volt hová emelkedniük -, kisebb lesz a különbség az árakban. Mivel az eleve drágábbat vetjük össze a múlt havi árakkal. Ha egy kis időutazást teszünk, meg is tudhatjuk, mi az igazság: a KSH tavalyi adatai szerint 2019 októberéről novemberre az élelmiszerek ára átlagosan 0,4%-kal nőtt, 2020-ban viszont a fogyasztói árak egy hónap alatt ebben az időszakban az élelmiszerek ára "csak" 0,1%-kal nőtt. Mi történt decemberben? 2019-ben az élelmiszerek ára átlagosan 0,7%-kal nőtt(!) egy hónap alatt, míg 2020 decemberében 0,5%-kal csökkent!

Így nem csoda, hogy az éves áremelkedés mértéke ennyivel mérséklődött az elmúlt hónapokhoz képest.

Azt viszont lapunk mindig hangsúlyozza, hogy nem minden fogyasztói réteg érzékeli ugyanolyan súlyosnak az árak elszabadulását. Tudható például, hogy a nyugdíjasok által tapasztalható infláció mértéke magasabb, mint az átlag. Decemberben a KSH által nyugdíjas fogyasztóiár-indexnek keresztel mutató (amely gyakorlatilag a nyugdíjasok által átlagosan érzékelhető infláció) 3,8 százalékos volt, 0,9 százalékponttal magasabb, mint a mindenkire vonatkozó infláció (2,7%). A nyugdíjas infláció novemberben még 3,2 százalékos volt, októberben 3,4, szeptemberben szintén 3,8 százalékos - viszont a különbség stabilan 0,4-0,5 százalékpont az általános inflációhoz képest. Ez alapján a decemberi "árcsökkenés" borítékolhatóan nem érezte jótékony hatását a nyugdíjasok pénztárcáin.

Ráadásul az, hogy jelenleg sok termék ára stagnál, sem jelent feltétlenül jót: egyes termékeknek a járvány az egekbe emelte az árát, ami azóta sem megy lejjebb, csak stagnál. Ezt pedig a vásárlók is érzik a pénztárcájukon, és mivel hónapról hónapra tapasztalják, hogy még mindig milyen drágák az élelmiszerek - összességében az az érzésük támadhat, hogy folyamatosan magasabbak az árak, mint az "normális" lenne. Ez volt az általános tapasztalat 2020-ban, hiába járt valaki piacra, vagy vadászta a nagy boltláncok akcióit. Azt, hogy mit tapasztal valójában a vásárlók, a Pénzcentrum kiszámolta.

Nem mindegy, mi kerül a kosárba

A Pénzcentrum hónapról hónapra kiszámított fiktív bevásárlásai közelebbi képet adhatnak arról, mekkora áremelkedést tapasztalhatnak valójában a vásárlók, ha a nagyobb bevásárlás során ugyanazokat a termékeket teszik a kosárba, ugyanolyan mennyiségben minden hónapban. Mert hiába látjuk, hogy a statisztikai hivatal kimutatásai szerint pl. olcsóbb lett a narancs, a citrom, a csikemell filé, vagy hogy a paradicsom és sertéscomb árak felmentek - ezeknek az egységárát listázza a statisztikai hivatal.

A valóságban viszont a tojás vagy zsemle drágulása, a húsárak árcsökkenése - mivel ebből többször veszünk, és többet - érezhetőbb a vásárlók számára, mint mondjuk az étolaj drágulása. Nem is szólva arról, egy egyedülálló fiatalnak máshogy fog kinézni a vásárlói kosara, mint egy családnak, vagy egy nyugdíjasnak, hiszen nem ugyanazokat a termékeket, nem ugyanolyan mennyiségben veszik meg. A Pénzcentrum ebben a hónapban is három "tipikus" vásárló kosarát hasonlított össze, hogy ezt a különbséget meg tudjuk becsülni. (Azt azonban nem szabad elfelejteni, hogy csak élelmiszereket vizsgálunk, más árucikkek árváltozása nem képezi alapját a számításnak.)

A vásárlói kosarak alapján jobban látszik, milyen hatással volt a járvány miatt bekövetkezett drasztikus infláció, a szezonális hatás az egyes vásárlói rétegekre, és ezáltal, hogy ki(ke)t érinti leginkább hátrányosan a járvány elhúzódó gazdasági hatása. (Ha kíváncsi vagy, milyen szempontok alapján állítottuk össze az egyes vásárlók kosarait, vagy pontosan mi kerül a kosárba, a cikk végén elolvashatod.)

Ki spórolt a legtöbbet decemberben?

Hunor - a pályakezdő fiatal

Hunor egy heti bevásárlást spórolósan 2020 decemberében 7575 forintból ki tudott hozni, ugyanezekért a termékekért novemberben 7570, októberben 7566, szeptemberben 7589, augusztusban 7624, júliusban 7697, júniusban még 7718 forintot fizetett! Tehát egy hónappal korábban 5 forinttal, októberhez képest 9-cel kevesebbet, szeptemberhez képest 14-gyel, augusztushoz képest 49-cel, júliushoz és júniushoz viszonyítva pedig 122 és 143 forinttal kevesebbet fizetett a kasszájánál a KSH átlagárai alapján. A tavalyi év azonos időszakában (2019 decemberében) pedig még csak 7165 forintot költött volna ugyanerre a kosárra! Tehát idén 410 forinttal, azaz 5,7 százalékkal került számára többre a bevásárlás, mint egy évvel ezelőtt.

Tehát összességében Hunor számára a drasztikus tavaszi drágulás óta lassan, de folyamatosan olcsóbb lett a bevásárlás, decemberre viszont ismét drágulni kezdett.

Hunort az éves drágulás jobban érintette, mint a családanyát, vagy a nyugdíjas Marika nénit a fiktív vásárlók közül. A KSH által számított átlagos éves élelmiszerár-növekedésnél (4,7%) még így is rosszabbul járt (1 százalékponttal). A havi árváltozás számára alig érezhetően 5 forintos, 0,07 százalékos emelkedést hozott. Ilyen kismértékű különbséget nem lehet érzékelni.

Az egy év alatt tapasztalt drágulásban folyamatos a változás Hunor esetében: ez decemberben 5,7, novemberben 6,9 százalék volt, októberben alacsonyabb, 6,75 százalékos emelkedést tapasztalhatott, ez jelentős csökkenés a szeptemberi 7,64 százalékos, az augusztusi 8,58 és júliusi 9,04 százalékos éves áremelkedés mértékéhez képest. (Bár ebben, ahogy kifejtettük korábban, a tavaly decemberi árdrágulás is benne van.)

Judit - a családanya

A családanya két kiskorú gyermek, és két felnőtt számára vásárol, ő 2020 decemberében 20 980 forintot költött számításaink szerint alapvető élelmiszerekre a boltban. A novemberi árakhoz képest 67 forinttal többet fizetett (20 913 Ft). Októberben ugyanez a kosár 20 844, szeptemberben 20 856, augusztusban 20 912 forintba került volna. Így azt láthatjuk, hogy decemberben még a nyári magas áraknál is többet fizetett volna, hiába volt akkor jóval nagyobb az általános élelmiszerár-drágulás. A havi drágulás Hunornál jóval rosszabban érintte, 0,32 százalékkal többet fizetett, mint múlt hónapban.

2019 decemberében ugyanazokat a termékeket Judit 1272 forinttal kevesebbet tudta volna megvenni: 19 708 forintért. (Az éves drágulás novemberben forintban 1393, októberben 1416, Szeptemberben 1536, augusztusban 1708, júliusban 1736, júniusban 1715 forint volt Judit számára. Májusról májusra, amikor még a koronavírus nagyban rányomta a bélyegét az árakra, 2035, áprilisről áprilisre 1850.) Március hónapban 1546 forint volt a különbség. Tehát ebben év végére azért jelentős csökkenés mutatkozott.

A családanya számára decemberben éves szinten így 6,45 százalékos áremelkedést mutatott a bevásárlás, 1,75 százalékponttal többet mint a KSH által számított átlag (4,7%).

Úgy tűnik, hogy Judit ebben a hónapban sokkal jobban ki volt téve az áremelkedésnek az átlagnál: novemberben a különbség 0,93 volt, míg októberben 0,54 százalékpont, ez nőtt decemberre 1,75-re. Bár a három fiktív vásárló közül általában a nyugdíjas Marika néni kosara a legérzékenyebb a havi árváltozásokra, novemberben és decemberben számításaink szerint a családanya bukott a legtöbbet az éves áremelkedésen arányaiban. Ez valószínűleg elsősorban a felvágott és zöldség-gyümölcs árak emelkedése miatt alakult így.

Marika néni - nyugdíjas

Marika néni egy kétfős háztartás szükségletei szerint intézi a bevásárlást: 2020 decemberében 17731 forintot fizetett volna a kasszájánál egy jól megpakolt kosárért, míg ugyanazokért az árukért novemberben 17641, októberben 17 676, szeptemberben 17 763, augusztusban 17 781 forint lett volna a végösszeg. Tehát a decemberi kiadás október-novembernél több, szeptember-augusztus hónapnál viszont kevesebb lett. A nyugdíjasnak 90

forinttal több maradt múlt hónapban a tárcájában, mint novemberben, ezzel ő spórolt a legtöbbet: 0,51 százalékot a három fiktív vásárló közül. A havi árváltozás már október-november hónapokban is a fiktív nyugdíjast érintette a legjobban, ő spórolt a legtöbbet.

Ez is alátámasztja, hogy a Marika a leginkább árérzékeny vásárló: ha a KSH csökkenést jelez, akkor többet spórol, ha áremelkedést, akkor pedig rosszabbul jár a többi rétegnél. Például májusban is Marika néni 1 egész százalékponttal jobban ki volt téve az élelmiszerdrágulásnak, mint Judit, a családanya, és nyáron is jobban érintette az árcsökkenés, most pedig az idényáras élelmiszerek és húsáruk árcsökkenését is jobban tükrözi a kosara.

Úgy fest, hogy Hunor kosara a legkevésbé érzékeny az árváltozásokra, Marika nénié pedig éppen ellenkezőleg: ő érzi meg leginkább a drágulást vagy árcsökkenést, valamint a stagnálást.

Ha 2019. decemberi áraihoz viszonyítjuk a bevásárlás értékét, akkor viszont Marika néni "csak" 16 692 forintot fizetett volna ugyanazokért a termékekért, vagyis 6,23 százalékos áremelkedést tapasztalt. A KSH-átlagnál ez 1,53 százalékponttal több. (Hunor csak 1, Judit 1,75 százalékponttal járt rosszabbul.)

Marika néni 1039 forinttal fizetett kevesebbet ugyanazokért a termékekért decemberben, mint egy éve. Ehhez képest a novemberi éves drágulás mértéke több: 1123 forint volt a számára; az októberi 1252, a szeptemberi 1486, az augusztusi különbség 1639, a júliusi 1565 forint volt. Az idei év "legdrágább hónapjában", májusban pedig 1959 forint különbséget tapasztalhatott éves szinten. Tehát Judithhoz hasonlóan a decemberi éves drágulás jelentős csökkenést mutatott.

Végeredményben a koronavírus-járvány és más együttes hatások miatt bekövetkezett éves szintű drágulás decemberben azt mutatta: a kisgyermekes családanya kosara drágult a legjobban, hiszen ő veszi a legtöbb zöldséget, gyümölcsöt, felvágottat, zsemlet. A nyugdíjas kosarára jobban hatott a sertéshús árának csökkenése, az egyedülálló fiatalember pedig ugyanúgy a legkevésbé volt kitéve a drágulásnak és árcsökkenésnek, mint eddig.

Fiktív vásárlók bemutatása: Hunor, Judit és Marika néni

Egy pályakezdő, a 25 év alatti korosztály fogyasztási szokásaiból kiindulva - vagyis, hogy a KSH adatai szerint melyik élelmiszercsoportokra mennyit költ az adott korosztály - létrehoztuk egyik fiktív vásárlónkat, akit Hunornak nevezünk. Az ő nagyobb bevásárláskor megpakolt kosarát vetettük össze egy prototipikus családanyáéval, aki két gyermek és két felnőtt részére vásárol be - őt nevezzük Juditnak, valamint a Marika nénié nevezett fiktív nyugdíjaséval, aki magának és szintén nyugdíjas férjének vásárol hipotézisünk szerint.

Fontos, hogy a kosarak összeállításánál nem azt vettük alapul, hogy Hunor, Judit vagy Marika néni hónapokra elég tartalékot halmozna fel, hanem pusztán egy átlagos, de nagyobb hétfői bevásárlást: egy, vagy maximum két hét alatt kifogyó élelmiszereket, illetve éppen kifogyóban lévő termékeket vesznek (így került a számításba a liszt, a cukor, az étolaj stb.).

Úgy képzeljük, Hunor kevesebb fajta terméket vesz és kisebb mennyiségben, hiszen ritkábban és kevesebb mennyiségeket főz, mint pl. Judit, aki egy családról gondoskodik. De Hunor pl. Marika néniel ellentétben nem vesz fejeskáposztát, vagy szárazkolbászt sem rendszeresen, így ezek most sem kerültek a kosarába. Az is jellemző, hogy míg Marika néni párizsit és olasz felvágottat visz haza, Judit olasz felvágottat és gépsonkát, Hunor viszont például jellemzően csak párizsit. Judit sokkal több gyümölcsöt vásárol - már csak a gyerekek miatt is - narancsot, almát és banánt, de Marika néni ugyanannyi hagymát például, mint a családanya.

Kinek mi került pontosan a kosarába?

A kosarak összeállításához a KSH adatait használtuk fel, aszerint a statisztika szerint súlyozva a benne lévő termékeket, hogy az adott vásárlói perszónának (Hunornak, Juditnak, vagy Marika nénié) megfelelő korosztály (25 év alatti, 25-54 éves korcsoport és 65 felettiek), illetve háztartási leosztás (egyszemélyes felnőtt, két felnőtt két gyermekkel, ill. két

felőtt, akik közül legalább az egyikük 65 feletti) mennyit költ az adott élelmiszercsoportokra éves szinten átlagosan - ehhez 2018-as a legfrissebb kimutatás.

Így Hunor kosarába minden heti/kétheti bevásárlás során kerül 1 kiló kenyér, 3 db zsemle, negyed kg karaj, negyed kg sertéscomb, fél-fél kg csirkecomb és szárny, fél kg csirkemell, 20 dkg párizsi, 2 liter tej, 20 dkg sajt, 6 tojás, 1 db (200-250 grammos) margarin, étolaj (1l), egy citrom, egy narancs, 2 banán, 2 alma, 20 dkg paradicsom, 3 fej vöröshagyma, 1 kg burgonya, 1-1 kg cukor és liszt, 6 palack szénsavas ásványvíz (1,5l) és 1 doboz 100%-os narancslé.

Mivel csak élelmiszerek árát vizsgáltuk, így az olyan nagybevásárlás során jellemzően kosárba kerülő termékek, mint a tisztítószerek, toalettpapír, szappan, stb. árváltozásai nem mutatkoznak meg ebben a számításban.

Judit már többféle terméket és más mennyiségben helyez fiktív vásárlói kosarába: 1,5 kg kenyeret, 10 db zsemlet, fél-fél kg karajt és sertéscombot, 1 kg csirkemellet, fél-fél kg csirkeszárnyat és combot, de ő vásárol fél kiló szárazkolbászt is, 20-20 dkg olaszfelvágottat és gépsonkát, valamint 30 dkg pontyszeletet. 2,8%-os tejből 5 litert, trappista sajtból 40 dkg-ot vesz és 12 darab tojást is. Egy doboz margarin az ő kosarába is kerül, ezen felül még két liter étolaj vagy olívaolaj, 1 kg cukor és 2 kg liszt, 24 palack ásványvíz és 3 doboz narancslé. Egy citromot, 5 narancsot, 5 banánt, 6 almát is vesz és fél fej káposztát, 2 kígyóborkát, 60 dkg paradicsomot, 4 fej vöröshagymát és 4 kg burgonyát.

Marika néni kosarába, úgy képzeljük, nagyobb bevásárlás alkalmával 1,5 kg kenyér, 8 zsemle, fél-fél kg karaj és sertéscomb kerül, valamint 1 kg csirkecomb és szárny. 20-20 dkg olaszfelvágott és párizsi mellé 1 kg szárazkolbászt is vesz, és 20 dkg pontyszeletet. Egy doboz margarint, 3 liter tejet, 30 dkg trappistát és 10 db tojást, 1 liter étolajat vásárol, ezenfelül pedig 2 citromot, 3 narancsot, 4 banánt, 4 almát, egy fej káposztát, 1 kígyóborkát, 40 dkg paradicsomot, 4 fej hagymát, 3 kg burgonyát vesz. Judithoz hasonlóan 1 kg cukrot és 2 kg lisztet vásárol, de ásványvízből csak 12 palackkal, és narancsléből is csak 2 dobozzal.

(Pénzcentrum 2021. január 17., vasárnap)

Nem azért vagyunk fogyasztók, mert nem lehattünk volna mások, hanem azért, mert azzá tettek bennünket

1972-ben az amerikai MIT kutatói, Donella Meadows, Dennis Meadows, Jorgen Randers és William Behrens a Római Klub felkérésére írtak egy tanulmányt A növekedés határai címmel. Arról szólt, milyen lehetőségei vannak az akkori, folyamatos és végtelen növekedésre alapozó gazdasági modellnek egy véges bolygón, és arra jutottak, hogy a kapitalizmus fejlődésének akkori trendjei alapján nem sok. A tanulmány nagy visszhangot váltott ki, és néhány évre visszahozta mainstream társadalmi-gazdasági-politikai gondolkodásba azt a tényt, hogy - tetszik vagy nem - a növekedés korlátok közé van szorítva, és ha nem változtatunk, elérjük ezeket, kimerítjük az erőforrásainkat, az pedig nagyon-nagyon rossz lesz.

De aztán a 80-as évekre olyan gyorsan tűntek el ezek az aggályok, ahogyan jöttek, az államok, cégek és társadalmak újra a növekedést rendelték mindenek fölé, ez volt a legfontosabb cél, az embereket pedig azóta is igyekeznek meggyőzni arról, hogy a növekedés mindent rendbe hoz majd, a szegénységet, az eladósodottságot, a munkanélküliséget, de még azokat a környezeti károkat is, amiket épp maga a növekedés okozott és okoz.

Az Ausztráliában a Tasmaniai Egyetemen kutató Kerryn Higgs 2014-es, *Collision Course - Endless Growth on a Finite Planet* című munkájában újra szembesíteni igyekszik az emberiséget a növekedés korlátaival, de a könyv fő erénye nem is ez, hanem ahogy bemutatja a modern gazdaság szemellenzős, rendszerszintű ellenállását minden olyan tényel szemben, melyek felhívják a figyelmet ezekre a korlátokra, valamint a változás szükségességére.

Higgs hosszan ír arról is, hogyan lettek a 20. század elején fogyasztók az emberekből, és hogyan vált mára a fogyasztás az ember egyik legfontosabb (sőt: legfontosabb) rendszerfenntartó funkciójává.

Az emberek természetesen korábban is fogyasztottak - ruhát, élelmiszert és sok mást -, és ezekért dolgozniuk is kellett, vagy másokat dolgoztatni maguk helyett, viszont a 19. század végéig nem volt túl sok ösztönző, ami a tömegek folyamatos fogyasztását serkentette volna. Széles tömegek számára pont a ma már szélsőségesnek tűnő takarékoság volt a legfontosabb túlélési stratégia, a divat követése és az újabb dolgok folyamatos elirigylése másoktól maximum az arisztokratáknál és a közéjük tartozni vágyó vagyonos kapitalistáknál dívott.

A helyzet a 18. századi Angliában kezdett megváltozni, itt próbálkoztak először azzal a kereskedők és gyárosok, hogy az erőteljesebb fogyasztásra, a fényűzésre való vágyat nagyobb tömegekben felébresszék. A mai szemmel néha rendkívül bugyutának és hatékonytalannak látszó reklámok a 19. században szaporodtak el, mikor az angol boltok és piacok kínálatában olyan élelmiszerek is elérhetővé váltak, amiket korábban a létfenntartásnál többre alig törekvő, főleg kenyéren és krumplin élő alsóbb osztályok addig szinte egyáltalán nem fogyasztottak.

Az Egyesült Államokban közben megjelentek a városi nagyáruházak, melyek hatalmas előadóterekkel és kirakataikkal igyekeztek becsábítani a városlakókat, de a távolabb élők kiszolgálására a postai árrendelés is egyre inkább felpörgött.

A kereskedelemben kisboltosok helyett a befektetési bankok hiteleihez hozzáférő nagyvállalatok vitték a prímet, akik fosszilis tüzelőanyagokkal hajtott gyártósoraikon nagy mennyiségű árucikkek gyártottak. A hagyományos célt, hogy magától értetődően hasznos termékeket készítsenek, felváltotta a folyamatos fejlesztés és a sorozatgyártás, majd, hogy az újabbnál újabb termékeket, amikből többet és többet tudtak gyártani, el is tudják adni, a vásárlásra csábító reklámokra is egyre több pénz ment el. Az egész gépezetet pedig természetesen a profitszerzés vágya hajtotta.

1920-ra, az Egyesült Államok eljutott odáig, hogy bár az ipari termelés az 1860-as szint 12-szeresére nőtt, a lakosság szám ugyanennyi idő alatt csupán megháromszorozódott. Egy emberre tehát így is háromszor annyi termék jutott, mint 60 évvel azelőtt. Elérhetővé vált a John Stuart Mill által stacionáriusnak nevezett állapot, amikor a gazdasági rendszer minden állampolgár alapvető igényeit ki tudja elégíteni, így az embereknek „nem kell többé egymáson taposni a túlélésük érdekében”.

De ami korábban utópia volt, a 20. század elején kibontakozó kapitalizmus legnagyobb félelme lett.

Az 1921-22-es kisebb gazdasági visszaesés után uralkodó gondolattá vált, hogy mindenképp meg kell győzni a tömegeket, hogy fogyasszanak többet, különben sorozatos túltermelési válság vár az Egyesült Államokra. A termelés és a növekedés visszafogása érdemben alig merült fel, sőt a gyárosok és politikusok fő félelmévé vált, hogy az emberek esetleg egy ponton azt gondolják majd, nincs szükségük újabb javakra, és nem veszik majd meg a termékeiket.

Ez a vélekedés annyira elterjedt, hogy a korabeli sajtóban is ez visszhangzott mindenhol, Victor Cutter, a United Fruit Company elnöke még 1927-ben is a termeléshez képest túl gyenge fogyasztást, a vásárlási kedv és vásárlóerő elégtelenségét

nevezte a kor legfontosabb gazdasági problémájának. Edward Bernays, a PR-szakma egyik úttörője (és Sigmund Freud unokaöccse) 1928-as, Propaganda című könyvében ezt írta:

„A tömegtermelés csak akkor nyereséges, ha az üteme fenntartható - vagyis ha állandó vagy növekvő mennyiségben tudja értékesíteni termékeit (...) Manapság tehát a kínálatnak aktívan törekednie kell a megfelelő kereslet létrehozására. (A gyártó) nem engedheti meg magának, hogy megvárja, amíg az embereknek ténylegesen szükségük lesz a termékére és igényik azt. Állandó kapcsolatot kell fenntartania a fogyasztókkal reklámon és propagandán keresztül (...) a kereslet biztosítása érdekében, hiszen csak ez teheti jövedelmezővé a költséges gyári beruházásait.”

A cégek sorra fogadták fel a reklám és PR-szakembereket annak érdekében, hogy elültessék az emberekben „a fogyasztás ösztönét”, és hogy új szükségleteket teremtsenek, amiket csak az adott gyár újabb és újabb termékei képesek kielégíteni. A fogyasztói közgazdaságtant megalapozó Hazel Kyrk leírta azt is, hogy a siker érdekében „a magas életszínvonalnak is dinamikusnak, egyre emelkedőnek kell lennie”, ahol az emberekből folyamatosan irigységet vált ki a nála jobb helyzetben lévők életszínvonala, ez fogyasztásra ösztönzi, ezzel pedig hajtja a gazdasági növekedést.

Charles Kettering, a General Motors Research Laboratories vezérigazgatója pedig azt tanácsolta a nagyvállalatoknak egy 1929-es cikkében, hogy ne hagyják, hogy a fogyasztó elégedett legyen azzal, amije van.

Joseph Schumpeter osztrák-német-amerikai közgazdász később ezt nevezte kreatív rombolásnak, részletesen bemutatva a modern kapitalizmust életben tartó folyamatot, azaz hogy a régi termékeket folyamatosan újakkal cseréli fel, a régi divatok helyett újakat teremt, ezzel ösztönözve a további fogyasztást, ami akkoriban - elméletileg - végtelennek tűnt, hiszen - egyebek mellett - akkoriban sem a mikroműanyagokkal, sem a szén-dioxid-szinttel nem volt akkora probléma, mint ma.

A 20-as évek fogyasztói felfutásának persze, ahogy az lenni szokott, az adósság elképesztő emelkedése ágyazott meg, és, ahogyan 2008-ban, a 20-as évek végén is beköszöntött a gazdasági válság.

A II. világháború után azonban újabb fogyasztási hullám köszöntött be, a 20-as évek rádiója helyett ezúttal más a sokkal hatékonyabb tévé volt a fogyasztási propaganda zászlóshajója. Ebben az időszakban viszont már többen voltak, akik rá mertek kérdezni arra, meddig fenntartható ez a folyamatos fogyasztástól fűtött növekedés. John Kenneth Galbraith kanadai-amerikai közgazdász 1958-ban írt is arról, hogy talán „ezt a rettenetesen nagy fogyasztói étvágyat” rövidesen vissza kell majd fogni. „Az erőforrás-probléma irodalmában azonban pontosan ez ma a tiltott kérdés” - állította.

Victor Lebow piaci elemző pedig már 1955-ben átlátta, hogy:

„Rendkívül produktív gazdaságunk megköveteli, hogy a fogyasztást tegyük életmódunkká, hogy az áruk vásárlását és felhasználását rituálékká alakítsuk, hogy a fogyasztásban lelki elégedettségünket, az egónkkal való elégedettségünket keressük. Egyre gyorsuló ütemben igényeljük az elfogyasszunk, elégezzünk, kicseréljük és eldobjunk dolgokat.”

Higgs különösen érzékletesen mutatja be, hogy a helyzet, ami miatt a II. világháború után egyre többen keseregtek, korántsem organikus fejlődés eredménye, azokat a fogyasztási igényeket, amik - több változtatással persze, de - a mai napig hajtják a világgazdaságot a folyamatos és végtelennek tartott növekedés útján, a 20-as években tudatosan találták ki és erősítették fel olyan emberek, akiknek a nagytőkések kifejezetten ezért fizettek.

(444.hu 2021. január 17., vasárnap)

Viroológus: autoimmun folyamatokat válthat ki a kínai vakcina

A kínai vakcinák többségében elölt, teljes vírus van, ez okozhat problémákat - mondta a Szeged Televízióknak Duda Ernő virológus professzor.

A kínai vakcinák elmaradottak, technológiájuk messze van a Pfizer-BioNTech-félétől és a Moderna által gyártott oltásokétól. "Körülbelül akkora különbség van, mint egy duplafedeles, propelleres repülőgép és mondjuk egy lopakodó repülőgép között" - fogalmazott a szakember.

Nagyon sokféle kínai vakcina van, de konkrétan ez, amelyik szóba került, lényegében olyan módszerrel készült vakcina, amit százötven évvel ezelőtt Pasteurék már kifejlesztettek. Tehát egy elölt, teljes vírust tartalmazó vakcina áll szemben azzal a high-tech-vel, ami abszolút a 21. századot képviseli, a messenger (hírvivő) RNS-alapú technológiával - idézi a virológust a Szeged.hu.

Aa a teljes vírust juttatják a szervezetbe, akkor mindegy, hogy ezt inaktivált formában, tehát halott vírusként teszik, akkor is benne van a vakcinában a vírus összes fehérjéje és nukleinsavja. "Ez lehetséges problémákat jelenthet, olyanokat, amik a messenger RNS-alapú vakcina esetében nem jöhetnek számításba" - hangsúlyozta.

A beoltott, elpusztított vírus ugyanis ottmarad a szervezetben, és potenciálisan autoimmun folyamatokat képes kiváltani. Ez azt jelenti, hogy az elpusztított vírus később is kiválthat olyan immunválaszt, ami során a szervezet önmagát kezdi el támadni - magyarázta.

(Napi.hu 2021. január 17., vasárnap)

FVA sajtószemle összeállítás XIV. évfolyam, 2. hét

Főbb témák: Fogyasztóvédelem, környezetvédelem, egészségügy, energia, élelmiszer-biztonság, vásárlás, elektronikus kereskedelem, szolgáltatás, pénzügyek, biztosítás, utazás, érdekvédelem.

Fogyasztóvédő Alapítvány - <https://fogyasztovedelem.hu/>

Hírek: https://www.fogyasztovedelem.hu/Varia_x/hirek.htm

Panaszok: https://www.fogyasztovedelem.hu/Varia_x/levelek.htm

Üzenőfal / archív: https://fogyasztovedelem.hu/Varia_x/uzeno.htm

Sajtószemle: https://www.fogyasztovedelem.hu/Varia_x/sajto.htm (Hír-Adás)